Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!

BOLŞEVİK devrim

SÜRELİ MARKSİST-LENİNİST YAYIN ORGANI (TÜRKİYE)

ÇARE ÖRGÜTLENMEDE, ÇARE ÖRGÜTLÜ MÜCADELEDE...

Çare Bolşevik Parti'de!

7

temmuz · ağustos · eylül 2004 · 750.000 tl (kdv dahil)

İçindekiler

Çare Bolşevik Parti'de! 3

Parti faaliyetinde sendikalara yaklaşım... 7

Kürtçe yayın başlıyor... mu acaba? 13

Liberal burjuvazinin programında kadının çalışma yaşamındaki konumu ve kadın-erkek eşitliği... 20

Irak-Güney Kürdistan'ın işgalinin bir bilançosu... 34

Dost acı söylemeye devam ediyor... 44

Yaşasın kızıl 1 Mayıs 70

BOLŞEVİK devrim

V.i.S.d.P & Yazışma Adresi:

ÇARE ÖRGÜTLENMEDE, ÇARE ÖRGÜTLÜ MÜCADELEDE...

Çare Bolşevik Parti'de!

Bütün dünyada burjuvazi işçi emekçi haklarına karşı saldırıda. Kazanılmış haklar birer birer ve sistemli bir biçimde budanıyor. Burjuvazi gayet rahat, pervasızca saldırıyor. Hakların yontulmasma utanmazca reform diyorlar.

Burjuvazi kendi arasında dünyayı yeniden paylaşma dalaşı yürütüyor, "özgürlük ve demokrasi" götürme adına, terörizme karşı mücadele adına halkların kafasına bombalar yağdırılıyor, ülkeler işgal ediliyor!

Emperyalist çıkarları gereği şu ya da bu ülkenin kendileri dışındaki bir emperyalist büyük güç tarafından işgaline karşı çıkan emperyalistler, bu tavırlarını halklara "barış yanlısı olmak", "savaşa karşı olmak" yaftaları altında tanıtıyorlar. Sonra da Irak somutunda yaşandığı gibi, ganimetten pay karşılığı işgale BM kılıfı altında meşruiyet kazandırıyorlar.

Ülkemizde yaşananlar ortada. Kendine "demokrat" yaftasını asan hükümet, gelen gideni aratır misali, şimdiye dek

gelmiş geçmiş hükümetler içinde IMF-Dünya Bankası dayatmalarını en pervasızca uygulayan bir hükümet... Şimdi hiç utanmazca asgari ücrete 15 milyon zam yapmışlar, bunu da ücret artışı imiş gibi gösteriyorlar! "Bundan fazlası mümkün değil! Hepimiz fedakârlık yapmalıyız!" diyorlar! Büyük patronlar için öngördükleri "fedakârlık" onlardan alınan vergilerin sıfırlanmasıdır, vergi borçlarının affidır, batan bankaların borçlarının devlet tarafından üzerlenilmesidir... vb. vb. Bu hükümet, Türkiye'de iktidarı ele geçirmek için, şimdiye kadar iktidarı elinde bulunduran

bürokrat devlet kapitalisti, kemalist kesimle kıyasıya bir mücadele yürütüyor, iktidardaki rakiplerini geriletmek, iktidar yürüyüşlerinde ilerlemek için şimdiye kadarki iktidarın yapısında değişiklikler yapmaları gerekiyor. Bunu AB'ye girmek için can atan işbirlikçi, büyük burjuvazinin önemli kesimleri de istiyor. AB de Türkiye'ye AB'ye uyum için dayatmalarda bulunuyor. Bunların tümü bir noktada birleşip, yoğunlaşıyor. "Türkiye demokratikleşecek" diyorlar. Kastettiklerinin ileri noktasında Batı Avrupa tipli gerici, ihtiyaca göre faşist tedbirlerle desteklenen bir burjuva "demokrasi"sidir. Bu işçi ve emekçiler açısından bugünkü duruma göre kötülerin içinde biraz daha az kötüsüdür. Fakat sonuçta gerçek anlamda, işçilerin, emekçilerin üzerinde burjuva diktatörlüğünün sürmesidir. Fakat anda iktidarı elinde bulunduranlar, böyle bir gelişme bile onların sınırsız iktidarlarını başkalarıyla paylaşma, evet bir çoğu açısından kaybetme anlamına geldiğinden böyle bir AB tipi "demokratikleşmeye" bile karşıdırlar. Onlar bu gelişmeyi engellemek için ellerinden gelen herşeyi deniyorlar, deneyeceklerdir. Bu bağlamda Kuzey Kürdistan'da savaşın yeniden yoğunlaştırılması, anda bu kesimin işine gelmektedir. Ve onlar bu savaşı yoğunlaştırmak için her türlü melaneti yapacaklardır.

Dünyada burjuvazinin saldırılarına karşı birçok ülkede direnişler oluyor. Bu direnişler çeşitli biçimlere bürünü-

yor. Yer yer bu direnişler herşeye kadir olduklarını sanan emperyalist efendiler ve uşaklarına gerçekte bir yanı ile kağıttan kaplanlar olduklarını da gösteriyor. Fakat sonuçta –andaki mücadelelerde işçilerin, emekçilerin iktidara gelebildikleri– başarılı sonuçlar alınamıyor. Direnişler sonuçta burjuvazinin şu veya bu kesiminin iktidar dalaşlarındaki payandası oluyor. Sömürüyü dıştalayan yeni bir sistem kurulup emperyalizm dışına çıkılamıyor. Örneğin Irak'ta giderek gelişen, örgütlenen ve her gün işgalcilere ve işbirlikçilerine askeri darbeler vuran bir silahlı direniş var. İşgale karşı mücadele haklı bir mücadele. Fakat diğer yandan işgalcilere

karşı bu haklı mücadelenin içindeki örgütlü güçler içinde egemen olanların geleceğe yönelik projeleri, Saddam rejimini bile aratabilecek gericilikte projeler... Emperyalizmin dışına çıkmak vb. ise hak getire! Gidiş yönü Şii ve Arap dinci-gerici faşist bir rejim yönünde bir gelişme... Fakat bir dizi kendine komünist, sosyalist diyen grup örgüt Irak'taki direnişe sınırsız destekten sözediyor. Direniş içinde gerici kesimlerin teşhirini görev olarak görmüyor.

Ülkemizde ise egemen sınıfların iktidar dalaşı yürüten iki kesimi (siyasi olarak AB'ciler, "ılımlı müslümanlar", liberaller bir yanda; Batıcı, askeri faşist, "ideolojik kemalistler" öbür yanda) işçi ve emekçilerin mücadelelerini kendi kuyruklarına takmak için herşeyi yapıyor. Ve bunda da ne yazık ki hâlâ başarılı olabiliyorlar. Birinciler işçileri, köylüleri, emekçileri "demokrasi" mücadelelerine destek vermeye çağırıyor! Kastettikleri kendi iktidar mücadeleleridir! İkinciler, "laik cumhuriyet elden gidiyor", "bağımsızlık elden gidiyor" yaygarası ile, antiemperyalist pozlarda işçiler köylüler emekçilerden halktan destek istiyor. Kastettikleri aynı birinciler gibi kendi iktidar mücadeleleridir; işçileri, köylüleri, emekçileri kendi iktidar dalaşlarının içine hapsetmeye, kendilerine kuyruk etmeye çalışıyorlar. Ve bunu başarıyorlar da.

Bütün dünyada ve ülkemizde objektif şartlar açısından yeni bir sisteme, sömürüsüz bir dünyaya, sosyalist, komünist bir dünyaya hiç bir dönemde bugünkü kadar yakın değildik. Bugün üretim araçları dünyanın bütün ülkelerinde bütün insanların bolluk içinde yaşayabileceği bir ürün zenginliğini yaratabilecek seviyede gelişmiş durumda. Fakat diğer yandan hiç bir dönemde bugünkü seviyede bir gelir dağılımı adaletsizliği, bugünkü seviyede bir açlık, yoksulluk yoktu. Ve dünya hiç bir dönemde doğal kaynakları ve dengesi açısından da bu kadar tahrip olmuş durumda değildi.

Bunun sebebi belli: Kapitalist emperyalist sistem! Bu sistem kendisi ile birlikte hızla dünyayı çöküşe götürüyor.

İnsanca yeni bir düzen kurmanın tek

yolu var: Bu sistemi işçi sınıfı önderliğinde devrimlerle yerlebir etmek!

Sorun şu ki, bunu gören işçilerin emekçilerin sayısı olağanüstü az. Bu böyle olduğu için de, egemenler istediği gibi at oynatabiliyorlar. Egemenler işçi ve emekçilerle bir topla oynar gibi oynuyor, onlara da dayanarak düzenlerini sürdürebiliyorlar. Bu durum değişmedikçe bu böyle sürüp gidecek. Bunun böyle sürüp gitmesi dünyanın, insanlığın barbarlık içinde çöküşe gitmesi demek.

Peki kader mi bu? İşçiler, emekçiler hep böyle egemenlerin oyuncağı olarak kalmak zorunda mı?

Hayır! Bu ne kaderdir, ne değişmezdir, ne sonsuzdur.

İşçiler, emekçiler, ezilenler kendi durumlarının ve güçlerinin bilincine varıp örgütlenebilirler, örgütlü güç olarak gidişe dur diyebilirler. Barbarlığa gidişi durdurabilir, yeni bir dünya kurabilirler. İçinde sömürüye yer olmayan; eşit, özgür insanların yeni sosyalist dünyası! Bunun mümkün olduğunu 1917 Ekim Devrimi ertesinde Bolşevik Parti önderliğindeki Rusya'nın çeşitli milliyetlerinden işçileri, emekçileri göstermiştir. Onların kurduğu sosyalist düzenin, revizyonistlerin marifetiyle yıkılmış olması bu gerçeği değiştirmez!

Bunun için işçi sınıfının sınıf bilincine sahip kesimlerinin kendi öz partilerinde, bolşevik partilerde örgütlenmesi gerekir. Bunun için Bolşevik Partimizin her gün daha fazla güçlenmesi, güçlendirilmesi, işçi sınıfını ve emekçileri aydınlatma ve örgütleme çalışmasında ilerlemesi gerekir.

Örgüt ve örgütlü mücadele tek çaredir. Bolşevik partilerin güçlendirilmesi, geleceğin tek garantisidir.

Bu bilinçle; "Sınıf bilinçli işçiler bolşevik saflara!" diyoruz...

25 Haziran 2004 ■

Parti faaliyetinde sendikalara yaklaşım...

İşçi sınıfı hareketinin gerçek bir öncüsü olmak istiyoruz, bu iddiamızda kararlıyız. Fakat tek başına kararlı olmamız yetmiyor. Aynı zamanda bu büyük iddianın gerekliliklerine göre de hareket etmemiz gerekiyor. Biz iddiamızın, hedefimizin büyüklüğünün ve bugün bu hedef yönünde hareket eden örgütlü güçlerimizin sınırlılığının bilincindeyiz. Hedeflerimiz ve görevlerimiz ile karşılaştırıldığında güçlerimizin sınırlılığı bizi karamsarlığa, "bekle-gör" tavrı içerisine girmeye değil; potansiyelimizi daha fazla artırmaya, hedeflerimiz içerisinde öncelikle bugün üzerine yoğunlaşacağımız alanların özenle seçilmesine ve güncel temel görevlerimiz bir kere tespit edildikten sonra büyük bir kararlılıkla bu görevlerin tespit edilmesine yönlendirmelidir.

Partimiz açısından marksist-leninist bir partinin ne olduğu, temel özelliklerinin ve ana hedeflerinin ne olduğu ve sendikalarla, sendikal hareketle temel bağıntılarının neler olması gerektiği **teorik** olarak daha Bolşevik Parti olarak ortaya çıktığımız dönemin ilk yıllarından itibaren açık bir sorun... Tabii ki, bu dönem sonrasında da yeni teorik tartışmaların ve yeni pratik sorunların ışığında bu alandaki teorik bakış açımız daha da geliştirilmiş ve yetkinleştirilmiştir. Parti genel faaliyeti içinde sendikal çalışmanın yeri ve önemi, sendikalar ve sendikal hareket içerisinde ortaya çıkan yeni onlarca pratik soruna somut yanıtlar verilmiş ve bu temelde sendikalardaki ve sendikal hareket içerisindeki faaliyetlerimiz ilerletilmiştir.

Örgütümüzün sendikalara ve sendikal harekete yönelik gelecekteki faaliyetleri de yeni teorik ve pratik sorunla-

ra doğru yanıtlar vererek ve doğru tespitlerin uygulanması ile daha da geliştirilecektir.

Öncü olmayı hak etmenin gerekliliği

İşçi sınıfı hareketinin gerçek bir öncüsü olmak istiyoruz, bu iddiamızda kararlıyız. Fakat tek başına kararlı olmamız yetmiyor. Aynı zamanda bu büyük iddianın gerekliliklerine göre de hareket etmemiz gerekiyor. Aynı iddiaya sahip bir dizi başka örgüt ve parti de var. Hatta bunların bir bölümü içerisinde kararlı olan devrimci insanların sayısı küçümsenmeyecek ölçüde var. Fakat bu devrimci güçlerin çabaları, yalnızca sahip çıktıkları idealin, hedefin dayandığı teorik-programatik temelin yanlış olmasının yanısıra, aynı zamanda işçi sınıfı hareketinin pratik, güncel sorunlarına ve ihtiyaçlarına verdikleri yanıtların yanlışlığı ile de işçi sınıfı hareketinin güçlerinin birleştirilmesine, geliştirilmesine ve ortak bir hedefe yönlendirilmesine kural olarak hizmet etmiyor.

Aynı zamanda sosyalizm iddiasındaki örgütlerin hareketin önünü aydınlatmaktan daha çok hareketin peşinden sürüklendiklerine ve işçi sınıfının güncel sorunlarına bilinçli bir yaklaşım içerisinde olmadıklarına da her gün tanık oluyoruz.

Biz iddiamızın, hedefimizin büyüklüğünün ve bugün bu hedef yönünde hareket eden örgütlü güçlerimizin sınırlılığının bilincindeyiz. Hedeflerimiz ve görevlerimiz ile karşılaştırıldığında güçlerimizin sınırlılığı bizi karamsarlığa, "bekle-gör" tavrı içerisine girmeye değil; potansiyelimizi daha fazla artırmaya, hedeflerimiz içerisinde öncelikle bugün üzerine yoğunlaşacağımız alanların özenle seçilmesine ve güncel temel görevlerimiz bir kere tespit edildikten sonra büyük bir kararlılıkla bu görevlerin tespit edilmesine yönlendirmelidir.

Sendikal alana yönelik görevlerimiz

Sendikal hareket bugün işçi sınıfının ancak küçük bir kesimini içinde barındıran bir hareket. En büyük sendika konfederasyonu Türk-İş'in kendi verdiği bilgilere göre bile bugün Türkiye'de (resmi ücretli ve sosyal güvenceye sahip olmayan) her yüz işçiden ancak 11'i sendikalarda örgütlü durumda. Sendikaların işkolu barajını aşmak için başvurduğu naylon üyeler de dışta bırakılırsa gerçek oranın daha da geride, her yüz işçiden 7-8'inin ancak sendikalarda örgütlü olduğu tespit edilmek zorundadır. Sermaye ve onların devleti işçilerin sendikalardaki örgütlü oranını daha da düşürmek amacı ile elinden geleni yapmaktadır.

Özelleştirmeler, taşeronlaştırmalarla; patronların sendikalaşmayı engellemek için her sendikalaşma adımına baskılar ve işten çıkarmalarla yanıt vermesi ile, devletin yüzbinlerce sözleşmeli personelin sendikal örgütlenmesine iş anlaşmaları ile yasaklama ya da toplu sözleşme yap-

mayı reddetmesi ile, milyonlarca işçinin sosyal güvenceden yoksun bir biçimde kaçak işçiliğin patronlar tarafından çok yaygın uygulanıyor olması ile işçi sınıfının sendikalardaki örgütlü potansiyeli daha da eritilmek istenmektedir.

Sendikasızlaştırma ile amaçlanan, işçi sınıfını tümüyla savunmasız bir hale getirip ücretli emek sömürüsünü olabildiğince artırabilmektir. Bu amaç için sermayenin ve onun örgütlerinin kullanmayacağı hiç bir yöntem, önüne koymayacağı hiç bir hedef yoktur.

Aslında sermayenin ve onun burjuva devleti başta olmak üzere sınıf örgütlerinin bu hedeflerinin gizlisi saklısı da yoktur. Bugünkü hükümet programına ya da Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun yayınlarına ve basın açıklamalarına bir gözatmak bile yeterlidir. Sermaye ve onun bugünkü siyasi temsilcisi AKP hükümeti "girişimciliğin güçlendirilmesini" ve bu yönde yapısal "reformların" yürürlüğe konmasını açıkça ilan etmektedir. Sermaye ve onun bugünkü AKP hükümeti yeni İş Kanunu'na yerleştirdiği esnekleşme mantığı ile işçi sınıfının yalnızca örgütsüz kesimlerini değil aynı zamanda sendikalarda örgütlü kesimini de tümüyle sermayenin uysal, kaderine razı olmuş ücretli köleleri haline getirmek için kullanmaktadır, kullanacaktır.

İşçi sınıfının sendikalarda örgütlü kesiminin küçük bir bölümden oluşmasına rağmen, komünistlerin sendikalara ve sendikalardaki örgütlü işçi kesimine yönelik çalışmasının önemini ve değerini azaltmamaktadır. İşçi sınıfının sendikalarda örgütlü kesimi, adı üzerinde, geri bir düzeyde de olsa **örgütlü** kesimi, ortak sınıf hareketi geliştirme deneyimine ve becerisine en fazla sahip olan kesimidir. Patronların ve devlet organlarının arkası kesilmeyen saldırılarına ve taleplerine karşı işyerlerinde diğer sınıf kardeşleri ile birlikte çözüm yolları aramada, direnişler ve en başta da grevler örgütlemede en aktif kesim yine sendikalarda örgütlü bu küçük kesimdir.

Sendikalarda örgütlü olmayan ve patronların saldırısı karşısında çok daha kötü, dezavantajlı durumda olan binlerce işçinin ilk çözüm arama yolu da sendikalaşma olmaktadır. İşyerinden atılmayı da göze alarak yüzlerce işletmede işçiler sendikalaşmak için kendiliğinden adımlar atmaktadırlar. Kendi deneyimlerimizden bilmekteyiz ki, sendikalaşma yönünde adım atan işçilerin karşısına sermaye sahipleri yalnızca işten çıkarma biçiminde "olağan" tedbirleri uygulamakla kalmamakta, aynı zamanda paralı fedailer tutarak öncü işçilere saldırtmakta, sendikalaşmanın öncü unsurlarını korkuyla, şiddetle yıldırmaya çalışmaktadır.

İşçi sınıfı üzerinde sömürü ve baskı yöntemlerinin artırılması, öncü işçilerin üzerine paralı katillerin sürülmesi geniş işçi kesimlerindeki kendiliğinden gelişen sendikalaşma **eğilimini** ortadan kaldırmaya yetmeyecektir.

Geniş işçi kesimlerindeki bu doğal, zorluklar ve baskılar karşısında zorunlu ortaya çıkan sendikalaşma eğiliminin başarılı, genel bir **atılım** haline gelebilmesi için hem işçi sınıfının sendikalarda örgütlü kesiminin hem de sendikalaşma yönünde adım atan kesimlerinin kitlesel eylemliliğinin ve kararlılığının çok daha fazla artması gerekmektedir.

Önümüzdeki yakın dönemde işçi sınıfı içerisindeki aktif, mücadeleci ve doğal öncü güçlerin sendikalaşma eğilimini ne ölçüde bir atılım haline getirip getirmeyeceğini bugünden belirlemek mümkün değildir. Fakat bizim yerel örgütlerimizin ve işçi ve sendika hareketi içerisindeki güçlerimizin faaliyeti bilinçli olarak sendikalaşma eğiliminin bilinçli ve örgütlü bir hareket, bir atılım haline getirebilmek için çalışmak olacaktır.

Fakat sendikalaşma eğiliminin gelişmesini engelleyen ve önümüzdeki dönemde de sürekli olarak engelleyecek olan güçlerin ve anlayışların sayısı ve etkisi de az değildir.

Servis sendikacılığı

Sendika hareketine egemen olan sendika bürokrasisinin sendikalaşma oranının büyük ölçüde düşmesinden rahatsız olduğu tek nokta sahip olduğu rantlarının zarar görme tehlikesidir. Sendika bürokratları sahip oldukları mevkiyi, yüksek maaşlar elde etmek, yolluk ve yüksek kıdem tazminatları ile geleceklerini garanti atına almak, sahte belgeler ve giderlerle sendika kasalarını kişisel çıkarlarına aktarmak için çok yönlü bir saltanat kurmuşlardır. Bu saltanatın en önemli mali kaynağı üye aidatlarıdır. Üye sayılarının önemli ölçüde azalması, aidat gelirlerinin yüksek oranda düşmesi sendika ağalarının varlık nedenini tehlikeye atmaktadır. Bu temel nedenden dolayı sendika ve konfederasyon merkezlerinden sık sık örgütlenme konusunda alarm zilleri çalınmakta, örgütlenmenin geliştirilmesi için yeni öneriler ve tedbirler öne sürülmektedir.

Getirilen yeni öneriler ve görüşler sorunun temeline inmediğinden ancak bazı teknik ve örgütsel işlevlere indirgendiğinden olumlu bir rol oynama imkânı yoktur.

Yıllarca kamu işletmelerinde siyasilerin sarı ve açık reformist sendikaların örgütlenmesine önemli bir engel çıkartmaması sonucunda bir tür devlet sendikacılığı yapmayı temel alan sendika ağalarının çoğunluğu, en iyi halde, örgütlü oldukları özel sektördeki büyük işletmelerde patronların isteklerinin dışına çıkmadan varlıklarını korumaya çalışırken yeni işletmelere girmeyi çoğunluğu göze bile alamamaktadır. Ancak Türk-Metal gibi açık patron sendikacılığı yapan faşist sendikal yapılanmalar, işverenlerin ihtiyaç duyduğu yerde ve ölçüde bilinçli, alternatif olarak desteklenmektedirler.

Sendika ağalarının egemenliğindeki sendikalarda egemen olan anlayış (ge-

nel reformist anlayışı daha da somutlaştırarak konuşacak olursak) servis sendikacılığıdır. Nasıl bir sigorta şirketi müşterilerine imzaladığı poliçe ve ödediği aidatlar ölçüsünde hizmet vermeyi taahhüt ediyorsa, sendika ağaları da kendi kontrollerindeki sendikaları bir tür sigorta şirketi olarak görüp ancak taahhüt ettikleri hizmeti vermek için yükümlülük altına girmeyi kabul etmektedirler.

Sendika ağalarının temel taahhüdü işyerlerinde "iş barışını korumak" ve belirli aralıklarla yapabildikleri ölçüde ücret artışı için sosyal diyalog çerçevesinde işverenlerle kapalı kapılar ardında görüşmeler yürütmektir.

Üyelik anlaşması ile sendika ağasının yapabildiği ve yapacağı ancak budur ve bu olacaktır. İşyeri içerisinde zaten mücadele ile, tabanı harekete geçirerek ve mücadeleye sokarak eylem çizgisini reddeden sendika ağaları, işyeri dışındaki üyelerinin sorunları ile ilgilenip çözüm getirmeyi kesinlikle hiç bir biçimde gözönüne bile getirmemektedir.

İşçi sınıfının en geniş kesimlerinin sınıf düşmanı patronlarla deneyim yaptıkları ve sınıf bilincini geliştirdikleri temel alan işyerleridir. Kapitalist toplum sürdüğü sürece de işyerlerinin işçi sınıfı açısından bu merkezi işlevinde bir temel değişim olmayacaktır. Fakat bundan sendikal çalışmanın tek başına işyeri çalışması ile sınırlı bir çalışma olduğu sonucu çıkartılabilir mi? Biz bu soruya hayır diye yanıt veriyoruz.

Toplumsal nareket olarak sendikalar

Çalışan işçilerin en temel toplumsal alanı işyerleri ve işsiz kesimlerin en temel amacı da sosyal varlıklarını sürdürebilecekleri bir işe sahip olmak olduğundan biz komünistlerin dikkatinin merkezinde de işyeri örgütlenmesinin durmasından daha doğal bir şey olamaz. Fakat işçi sınıfı toplumsal yaşantısında tek bir sosyal süreç içerisinde yer alan bir sosyal varlık değildir. Tersine işçiler üretim faaliyeti alanı ile birlikte aynı zamanda bir dizi toplumsal alanın içinde ve onların sorunları ile de karşı karşıyadır.

Örneğin işçiler üretim faaliyetinin yanısıra başlarını sokacakları ucuz ve sağlıklı bir (kiralık) konuta, alt yapısı düzgün ve temiz konut alanına, çocuklarının yeterli ve gelişmiş bir eğitim aldığı okul öncesi ve okul eğitimine, ucuz toplu taşımacılık imkânına... vb. ihtiyaç duyar. Bu sorunlar işçilerin ve aile üyelerinin her gün yaşadığı yaygın sorunlardır. Fakat daha önce de değindiğimiz gibi sendika ağalarını bu tür sorunlar hiç ilgilendirmez. Sendikalarda bu yönde bir bilincin geliştirilmesine izin vermek istemeyecekleri gibi, yönetimlerindeki örgütün bu tür "gereksiz" işlerle uğraşmasını yük olarak görürler. Sendika ağalarına göre, işyeri dışındaki sorunlar sermayenin çeşitli partilerine terk edilen ve onların ilgi alanı olarak görülen sorunlardır.

Halbuki üyesinin yaşantısını ilgilen-

diren her sosyal sorun sendikaların da sorunları olması, çözümü için sendikaların bilinçli bir tavır takınması, yardımcı olması gereken sorunlardır. Üstelik sendikaların işçi sınıfının toplumsal yaşantısının diğer alanları ve sorunları ile uğraşması, bunların çözümünde yardımcı olması sendika ile üye işçiler arasındaki bağları olağanüstü geliştireceği gibi, sendikalara yeni müttefikler de kazandırabilecektir. Örneğin üyelerin konut ve eğitim sorunları ile ilgilenmesi sonucunda işçilerin eşleri ve çocukları sendikal faaliyete çekilecekleri gibi, işçinin konut alanı içerisinde alt yapı sorunları ile ilgilenmesi, aynı sorunlardan önemli ölçüde zarar gören küçük esnaf ve zanaatkârlar ile sendikaların yakın bağlar kurması ve yeni müttefikleri harekete geçirmesi imkânını sağlayacaktır.

Tek tek yoldaşlarımız ve yerel örgütlerimiz bilmektedir ki, sendika ağalarının yapmadıkları bu tür görevleri ileride de yapmayacakları kesindir. Bu yüzden sendikaları işçi sınıfının diğer yaşantı alanları ile birleştirmek, sendikaları bir toplumsal hareket haline doğru yükseltmek görevi de bugün az sayıdaki bilinçli, öncü güçlerin omuzundadır.

Bu yöndeki önerilerin ve görüşlerin yalnız sendika ağaları tarafından değil, deneyim eksikliğine sahip ya da yanlış sendikal anlayışlarla eğitilmiş sendika üyesi tarafından da ilk başta geri çevrilmesinden hiç çekinilmemeli, hiç bir yılgınlık gösterilmemelidir. Tam tersine sabırla, somut örnekler gösterilerek sendika tabanının bulunduğumuz alanlarda kazanılması için çok imkân vardır.

Bu imkânı gerçek haline getirmek bizim elimizdedir.

Haziran 2004 ■

Kürtçe yayın başlıyor... mu acaba? (*)

Deyim yerindeyse "buz parçalanmış"; "yerel dillerde" Türkçe dışında yayın dönemine girilmiştir. Bu gelişme –hangi gerekçe ve zorlama sonucu olursa olsun– 81 yıllık TC tarihinin inkârcı siyasetinin iflasını da ortaya koymaktadır.
TC'nin uyum yasalarını uygulama görevini yerine getirdiğini AB'ye gösterme çabasındaki vitrin değişikliğiyle ırkçı, inkârcı şoven siyasetin öyle kolay ortadan kalkmayacağı açıktır. Bu adım, TC'nin ırkçı, inkârcı tarihine bakıldığında, buzun parçalanması bağlamında önemli bir adım olsa da, Kürtçe ve diğer dillere eşit hakkın tanınmasından fersah fersah uzak kalan bir adımdır.

AB'li emperyalistler Türk hükümetine, AB'ye üyelik için müzakere tarihi almak istiyorsanız o zaman diğer noktaların yanısıra "azınlık haklarını" da tanımanız gerekir demektedir.

Türk hükümetinin AB'ye uyum yasalarını hızla Meclisten geçirmesi karşısında "bu kadar da hızlı beklemiyorduk" vb. açıklamalarda bulunan AB temsilcileri, yasaların dewğiştirilmesi talebini, "hele bir uygulamayı görelim" tavrına dönüştürdüler.

AKP hükümeti AB'ye uyum yasalarının uygulandığını gösterme çabasına Mayıs ayı sonlarına doğru bir yenisini daha ekledi.

Son iki senede birkaç kez yapılan yasa değişikliği, çıkarılan yönetmelikler sonucu "başladı, başlıyor" diye beklenen Türkçe dışındaki yerel dillerde –özelde öne çıkan Kürtçe oluyor– yayı-

na bir türlü başlanmadı. Yapılan yasal değişikliğin pratiğe geçirilmesi her seferinde bir başka gerekçeyle sürüncemede bırakıldı, yasa uygulanmadı... AB'li emperyalistlerin "uygulamaları görme" yönündeki dayatmaları AKP hükümetinin yeni bir karar almasına yol açtı.

AKP hükümeti Mayıs ayı sonlarına doğru kısa sürede Kürtçe yayına başlanabileceği yönünde karar aldı. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün başkanlığında 5. kez toplanan Reform İzleme Grubu (RİG) toplantısına Adalet Bakanı Cemil Çiçek'le İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu da katıldı. Sözkonusu toplantıda TRT'de Kürtçe yayın yapılabilmesi üzerine görüşüldü, TRT yönetmeliğindeki "yayınların dili Türkçedir" şeklindeki maddenin sorun yaratıp yaratmayacağı tartışıldı. Sonuçta Kürtçe yayın yapılabilmesi için yeni bir yasaya ya da yönetmeliğe gerek olmadığında karar kılındı...

Bu arada tartışmalar RTÜK ile TRT arasındaki "paslaşmalara" dönüştü. RTÜK Başkanı Fatih Karaca, kurum olarak kendilerinin üzerlerine düşeni yaptıklarını açıklayarak "kamu yayıncısı" olarak TRT'nin ilk adımı atması gerektiği talebini dile getirdi ve sözkonusu yayınların TRT'den yapılması konusunda ısrarlı olduklarını vurguladı. TRT Yönetim Kurulu ise "yayın mevzuatı"nı gerekçe göstererek Kürtçe yayına başlamama tavrını sürdürmeye çalıştı.

Hükümetin kararı ve özellikle de Dışişleri Bakanlığı'nın müdahalesi TRT Yönetim Kurulu'nun tavrını değiştirmesine ve 26 Mayıs'ta yapılan Yönetim Kurulu toplantısında "oybirliğiyle" "farklı dil ve lehçelerde yayın yapılması" yönünde karar almasına yol açtı.

"Oybirliğiyle" karar aldıklarını açıklayan TRT Genel Müdürü Şenol Demiröz, önceki açıklamalarının tersine, mevzuatta herhangi bir değişikliğe gerek olmadığını, hukuken problemin olmadığını açıkladı... Demiröz bu açıklamayla birlikte, "farkli dil ve lehçelerdeki" yayınların ne zaman başlayacağının henüz belli olmadığını da açıkladı.

Türkçe dışındaki dillerde yayın meselesinde son iki yıllık sürece bakıldığında, Demiröz'ün bu açıklamasının sorunu sürüncemede bırakmanın bir başka biçimdeki açıklaması olduğunu söylemek için kahin olmaya gerek yoktur.

Bir türlü uygulamaya geçirilmeyen yasal değişiklikler sürecine dönüp kısaca bakmak, Türk hakim sınıflarının sahtekârlığını görmeye yetecektir.

Yasal değişiklikler süreci...

3 Ekim 2001 tarihinde yapılan yasal değişiklikle ***"kanunla yasaklanmış dil"*** tanımı Anayasa'dan çıkarıldı. 9 Ağustos 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4771 sayılı yasayla da *"Türk vatandaşlarının günlük yaşamda kullandıkları farklı dil ve lehçelerle yayın yapabilecekleri"* hükmü getirildi.

Bu değişiklik sonrasında yasanın değiştirildiği ama bunun pratiğe uygulan-

ması için *"bu hakkın nasıl kullanılacağını gösteren bir yönetmeliğe ihtiyaç"* olduğu yönünde açıklamalar yapıldı. Sözkonusu yönetmeliği RTÜK hazırladı.

Buna göre artık engeller ortadan kalkmış Kürtçe, Lazca, Çerkezce... değişik dillerde yayın yapılabilecekti. (Burada özel olarak AB'ye uyum yasaları paketlerinden bahsetmiyoruz.) İş yasamadan çıkmış, ama yürütme direniyordu! Tam "burası Türkiye!" dedirten tavırlarla yayına başlama engelleniyordu.

İlk başta RTÜK'e yayın yapma talebinde bulunan TRT, RTÜK'ün yönetmelikte yayın hakkını sadece TRT'ye vermesinden sonra *"Bizim yasamız sadece Türkçe yayın yapacağımızı söylüyor. RTÜK istedi diye yasayı çiğneyelim mi?"* diyerek itirazda bulundu ve yönetmeliğin iptali için Danıştay'a başvurdu. Danıştay 10. Dairesi yönetmeliğin durdurulmasına karar verdi.

Bunun ardında RTÜK yönetmelikte başka değişikliklere gitti. Kasım 2003 ortalarında kamuoyuna yansıyan yönetmelik de işe yaramayınca 25 Ocak 2004 tarihinde hazırlanan yeni bir yönetmelik kararlaştırıldı, yayınlandı.

Bu yönetmeliğin kararlaştırılmasından kısa süre önce ne kadar "demokrat" olduğunu kamuoyuna anlatmaya çalışan TRT Genel Müdürü Demiröz, 18 Ocak 2004 tarihli Zaman gazetesinde yayınlanan röportajında Kürtçe yayın bağlamında şunları söylüyordu:

"Şahsi görüşüm, illa Kürtçe yayın yapacaksanız, bunu çok akıllıca kullanabilirsiniz. Belirli bölgelere zaten Kürtçe yayın yapılıyor. Bu Türkiye için tehlike olarak değerlendiriliyor. Doğrudur. Peki size yöneltilen bu silahı, siz ne diye tersine çevirmiyorsunuz? Çok geniş bir alana Kürtçe yayın tevcih ederim ve bununla Türk devletinin politikalarını, tezlerini anlatırım. Bunu siyasal bir güç olarak kullanırım. Bu yayın, Irak, İran içlerine vs'ye kadar da gidebilir. Alın bu silahı tersine çevirin ve Türkiye'nin lehine kullanın."

Demiröz'ün bu tavrı Türk hakim sınıflarının "demokratikleşme" adı altında yapılan yasal değişikliklerle neyi amaçladığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu yaklaşımda Kürtlerin ve ulusal azınlıkların kendi dillerinde yayın yapmalarının doğal ve en basit demokratik hakkı olduğu; radyo veya televizyon yayınlarının da bunun bir sonucu olarak yapılması gerektiği anlayışının hiçbir işareti yoktur. Kuşkusuz böylesi demokratik bir tavrı onlardan beklemek abestir.

Gelinen yerde gerek hükümetin gerekse de RTÜK ve TRT'nin "farklı dil ve lehçelerde yayına" başlama yönündeki kararları da, yukarıda Demiröz'ün tavrında dile gelen yaklaşımın ürünü kararlardır.

"Farklı dil ve lehçelerde yayın" yapma kararının verilmiş olması, Kürt ulusunun ulus olarak varlığının kabul edilmesi; ulusal azınlıkların da ulusal azınlık olarak varlığının kabul edilmesi anlamına gelmiyor. Faşist Türk devletinin inkârcı siyaseti biçim değiştirerek sürdürülüyor.

Mayıs ayı sonunda Londra'da "Türk vatandaşlarının temsilcileriyle" yapılan bir toplantıya katılan Başbakan Erdoğan, toplantıya davet edilen "Kürt Dayanışma Derneği" Başkanı'nın *"Devletle Kürt halkını ne zaman barıştıracaksınız?"* yönlü sorusuna verdiği cevapta şu tavrı takınmaktadır:

"Türkiye'de bazı sıkıntılar var. Ama tanımamak, barışmamak gibi bir şey söz konusu değil. Bunu sadece kaşıyan bazı siyasi odaklar var. Bakın ben Rizeli, eşim Siirtli, Güneydoğulu. Halk arasında böyle bir sorun hiç olmadı. Eğer böyle bir sorun var derseniz, Türkiye'ye haksızlık yapmış olursunuz. ***Türkiye'de sadece belli bir etnik kökene değil, herkese karşı aynı şeyler sözkonusu.*** *Bakın artık Kürtçe de, Çerkezce de yayın yapılabilecek. Partimizin ırka, dine, ve etnik kökene dayalı milliyetçilik konusunda kırmızı çizgilerimiz var.* ***Önemli olan her şeyi Türk vatandaşlığı ortak paydasında birleştirmektir.*** *" (abç) (Hürriyet, 30 Mayıs 2004)*

Sorulan soru "devletle Kürt halkının" ne zaman barıştırılacağı, verilen cevap "halk arasında böyle bir sorun" yok. Erdoğan tam bir demagog tavırla işin özünden kaçmakta ve sorunun adını koymamaktadır. Bunun tersine, *"böyle bir sorun var derseniz, Türkiye'ye haksızlık yapmış olursunuz"* cevabını vererek halk arasında olmayan bir sorunun Kürt halkıyla Türk devleti arasında da olmadığını savunmaktadır. İnkârcı tavır alıntının sonunda "Türk vatandaşlığı ortak paydasında birleştirme" tavrında açıkça ortaya çıkmaktadır.

Kürtçe, Çerkezce vd. dillerde yayının esas amacı da sözkonusu dillerde Türklüğün, Türkçü düşüncenin yaygınlaştırılması; zorla asimile edilemeyen değişik ulus ve milliyetlerden insanların, onların kendi anadilleriyle yapılacak propagandayla Türkleştirilmesidir.

Sorunun kimi yanları...

RTÜK'ün sözkonusu yayınların TRT'den yapılması konusundaki ısrarının perde arkasında da, aslında özel radyo ve televizyonların resmi ideolojinin dışına çıkabilecek, çıkma olasılığı olan yayınları engelleme isteği vardır.

Görev emekçi kitlelerin beyinlerine şırıngalanmaya çalışılanın, gerçekte demokratikleşme olmadığı, Türk şovenizminin ince biçimlere büründürülerek devam ettirildiği gerçeğinin emekçi kitlelere taşınmasıdır. Sorunun bir yanı ve esas yanı da budur.

Sorunun diğer yanı ise, yapılan yasal değişikliklerle, Türk devleti gibi faşist bir devlette belli tabuların yıkılmaya başlaması gerçeğidir.

TRT'nin Kürtçe ve diğer dillerde yayına ne zaman başlayacağı belli değil. Fakat bu arada özel televizyon programları şu ya da bu ölçüde Kürtçe yayın yapmakta, en kötü halde türkü klibi yayınlamaktadır. TRT de süreyi ne kadar uzatırsa uzatsın, yayınların içeriği ne kadar kemalist, Türkçü olursa olsun Kürtçe yayına başlayacaktır. Bu, artık

geri dönülmez biçimde kendisini dayatmış durumdadır.

Kürtçe kurslarına, yayınlarına yönelik baskıların sürmesi; Kürtçe türkü söylemenin yasaklanması ve cezalandırılması; Kürtçe seçmeli ders taleplerini öne süren öğrencilerin gözaltına alınması, tutuklanması ve okullardan uzaklaştırılması; yanlış tercüme nedeniyle televizyon kanallarına kapatma cezalarının verilmesi vb. vb. aklınıza hangi baskı ve yasak geliyorsa devam ediyor. Ama bu gerçekler Kürtçe yayına başlanacağı gerçeğiyle çelişmiyor. TC'nin hanesinde ikisi de var.

Türk devleti kendi çıkarını korumak, hatta ABD'nin yakın zaman içinde öne sürdüğü "Büyük Ortadoğu Projesi" içinde Kuzey Kürdistan dışındaki Kürtler üzerinde de etkide bulunabilmek amacıyla Kürtçe yayına başlayacaktır ve bunu da öncelikle kendi kurumu TRT aracılığıyla gerçekleştirecektir. Yukarıda TRT Genel Müdürü'nün tavrında da dile getirildiği gibi Türk hakim sınıfları "bu silahı" kullanacaktır...

Türk hakim sınıflarının kimi hesapları...

Türk hakim sınıflarının kendi hesapları var. Ama buna rağmen, yapılan yasal değişikliklerin pratiğe uygulanması, Türkçe dışındaki dillerde yayın yapılması, kemalist, faşist Türk devletinin 81 yıllık tarihinde önemli bir değişikliktir. Bu değişiklik Kürtçe veya başka dillerde kursların başlatılması bağlamında da sözkonusudur.

AB'ye uyum yasaları vitrin değişikliğini gerektirirken bu değişiklik uygulamayı da gündeme getirmekte, atılan her adım beraberinde yeni adımların atılmasını dayatmaktadır. Artık sadece Kürtler kendi dillerini öğrenmek, yayın yapmak için çaba göstermiyor. Ulusal azınlıklar da yasal değişikliklerden yararlanmak için çabalarını yoğunlaştırıyor.

Bu çabaların sonucu ise, ulusal bilincin gelişmesi, kendi kimliğine sahip çıkma yaklaşımının giderek güçlenmesi olacaktır. Ulusal bilinç ve kendi kimliğine sahip çıkma yaklaşımının güçlenmesi ise, bugünkü reformlarla yetinmeyen ve yeni haklar için verilecek bir mücadeleye zemin olacaktır.

Bu yöndeki gelişmelerin nasıl olacağı, hangi yolu izleyeceği vb. şimdilik önemli değil. Önemli olan yolun açılmış olmasıdır. Bu yolun hakim sınıflar tarafından her an kapatılabileceğinin ve olan değişikliğin sorunun gerçek çözümü olmadığının bilincinde davranarak demokratik haklar için mücadeleyi daha da ilerletmek ve emekçi kitleleri sorunun gerçek çözümünü sağlayacak olan devrim için mücadeleye kazanmak devrimcilerin, komünistlerin görevidir.

Somut yayın ve dil kursları bağlamında örneğin, yayınların önündeki ırkçı sınırlamaların, baskıların kaldırılması, isteyen ve imkânı olan tv ve radyoların 24 saat yayın yapması; sözkonusu dillerin öğretilmesi de içinde olan

eğitim amaçlı programların yapılması, çocuklara yönelik yayın yapılamaz yönlü yasağın kaldırılması ve bunların tümünün demokratik içerikli yayınlar olması talepleri öne sürülebilir ve bunlar için mücadele edilebilir.

Dil öğrenme bağlamında ise herkese anadilinde ve demokratik eğitim talebi, savunulması gereken temel taleplerden biridir. Türkçenin resmi devlet dili olma ve diğer tüm imtiyazlarına son, tüm dillere tam hak eşitliği düşüncesi ise devrim için mücadelenin temel taleplerinden biri olarak yaygınlaştırılmalıdır.

Bir başka nokta...

Kürtçe ve diğer dillerde yayına başlanması tartışmalarında genelde öne çıkarılan etken Türkiye'nin AB'ye üyelik yolunda müzakere tarihi alması, ev ödevlerini yerine getirmesi, kısacası "Kopenhag Kriterleri"ne uyma meselesidir. Türk hakim sınıfları her ne kadar "biz AB istediği için değil, halkımız bunu hakettiği için" yasal değişiklikler yapıyoruz deseler de "Kopenhag Kriterleri"ne uymaya çalışma olgusu ortadan kalkmıyor. Bu işin bir yanı ve kamuoyuna da görünen esas yan.

Özellikle Kürtçe yayına karar verme bağlamında işin bir yanı da, teknolojinin gelişmesi sonucu ve değişik Kürtçe tv ve radyo yayınlarının isteyenler tarafından izlenebilmesi, dinlenebilmesi olgusudur.

Radyo yayını bağlamındaki gelişme, özellikle de Erivan Radyosu'nun Kürtçe yayınlarına kadar gerilere doğru gitse de, televizyon yayınları çanak antenlerin, dijital yayınların gelişmesine paralel olarak özellikle de 1990'lı yıllarda gelişti.

Somut olarak Kuzey Kürdistan'da Türk devletinin tüm yasaklarına rağmen 1990'lı yıllardan bu yana değişik Kürtçe televizyon yayınları izlenmektedir. MED-TV veya MEDYA-TV'nin Kuzey Kürdistan'da izlenme oranının TRT'den çok yüksek olduğu gerçeğini TC'nin temsilcileri de teslim etmektedir.

Kuşkusuz sadece bu televizyon kanalı izlenmiyor. Güney Kürdistan'dan yayın yapan Barzani ve Talabani yanlısı televizyon kanalları da (Kurdistan TV ve Kurdsat) izlenmektedir. MED ve MEDYA-TV'nin kapatılması, lisanslarının ellerinden alınması sonrasında ise izlenen Kürtçe televizyon kanalı Roj-TV'dir. Yer yer Kürtçe yayın yapan ve RTÜK'ün gazabından payını alan "yerel" televizyon kanallarından ise hiç bahsetmiyoruz.

Çanak anten, dijital yayın vb. gelişmeler gibi radyo ve televizyon kanallarının bilgisayar üzerinde de izlenebilmesi, dinlenebilmesi imkânı da gelişmiştir. Hem de sansürsüz...

Tüm bu imkânlar, Türk devletinin, koyduğu yasakların delinmesini, çiğnenmesini de olanaklı hale getirmiştir ve sözkonusu yasaklar en azından 1990'lı yıllardan beri çiğnenmektedir de. Türk hakim sınıfları bunun bilincindedir. Tam da bu yüzden TRT Ge-

nel Müdürü Şenol Demiröz ***"Peki size yöneltilen bu silahı, siz niye tersine çevirmiyorsunuz?"*** sorusunu sorup ***"Alın bu silahı tersine çevirin ve Türkiye'nin lehine kullanın"*** önerisinde bulunuyor.

Kısacası özellikle Kürtçe yayın bağlamında Türk devleti kendi çıkarlarını korumak için de olsa adım atmak durumundadır... Ve yazının başlığında sorduğumuz soruya, evet Kürtçe yayın başlayacaktır diye cevap vermek de olguyu tespit etmek olacaktır.

2 Haziran 2004 ■

(*) Not: Dergimiz yayına hazırlanırken TRT 7 Haziran'dan itibaren "farklı diller ve lehçelerde yayın"a başladı. Sözkonusu yayınlar Boşnakça, Arapça, "Kırmançi", Çerkezce ve Zazaca yapıldı. Her dilde haftada bir gün –Pazartesi'nden Cuma'ya kadar– yarım saat radyo yarım saat de televizyon yayını yapılacak... İlk deneme, bayatlanmış haberlerin Türkçeden sonra beş başka dil ve lehçede yayınlanması biçiminde oldu ve tepki topladı. Yayın süresinin kısalığı da tepki toplayan bir başka nokta.

Deyim yerindeyse "buz parçalandı"... Sözkonusu yayınların kalitesi ne kadar kötü olursa olsun, "yerel dillerde" Türkçe dışında yayın dönemine girilmiştir, kapı açılmıştır. Bu gelişme –hangi gerekçe ve zorlama sonucu olursa olsun– 81 yıllık TC tarihinin inkârcı siyasetinin iflasını da ortaya koymaktadır.

TC'nin uyum yasalarını uygulama görevini yerine getirdiğini AB'ye gösterme çabasındaki vitrin değişikliğiyle ırkçı, inkârcı şoven siyasetin öyle kolay ortadan kalkmayacağı açıktır. Sömürgeci faşist Türk devleti Türkçe dışındaki "yerel" dillerde yayın yapmaya başladığı yerde de, sözkonusu dilleri ve lehçeleri Türkçe'nin, Türk milletinin "kültürel zenginliği"nin bir parçası olarak göstermektedir. Nasıl ki Kuzey Kürdistan-Türkiye'de yaşayan tüm ulus ve ulusal azınlıklar –gayri müslimler dışında– Türk milletinin mozayiğinin bir parçası olarak görülüp, onların ulusal varlıkları inkâr ediliyorsa, bu yaklaşım dil ve lehçelerde de sürmektedir. Bundan dolayı sözkonusu yayınlar "Kültürel Zenginliğimiz" adı altında yapılmaktadır.

Sonuçta atılan bu adım, TC'nin ırkçı, inkârcı tarihine bakıldığında, buzun parçalanması bağlamında önemli bir adım olsa da, Kürtçe ve diğer dillere eşit hakkın tanınmasından fersah fersah uzak kalan bir adımdır.

"Demokratikleşme" şovlarına ve kitlelerin bilincinin karartılmasına karşı mücadele, bugün dünden daha fazla gereklidir. Dil konusunda savunulması gereken temel talep, Türkçe'nin resmi dil olmaktan çıkarılması, tüm dillere tam hak eşitliği talebidir.

Haziran 2004 ■

Liberal burjuvazinin programında kadının çalışma yaşamındaki konumu ve kadın-erkek eşitliği...

TÜSİAD'ın (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği) hazırlattığı "Kadın erkek eğişitliğine doğru yürüyüş; eğitim, çalışma yaşamı ve siyaset" başlıklı raporun tanıtımı ve tabii ki eleştirisine devam ediyoruz. Üç ana bölümden oluşan raporun eğitimle ilgili birinci bölümünü Bolşevik Devrim'in 1. sayısında, siyasetle ilgili üçüncü bölümünü de son sayımızda (Bolşevik Devrim, sayı 6) ele almıştık. Bu sayımızda eksik kalan ikinci bölümü ele alıyor ve böylece raporun eleştirisini tamamlamış oluyoruz.

İkinci bölüm, "Çalışma yaşamında kadın emeğinin kullanımı ve kadın-erkek eşitliği" başlığını taşıyor. Türkiye ekonomisinde kadınların yerini ortaya koymaya, sorunları ve gelişme yönünü tartışmaya çalışan raporun bu bölümünde yine bir dizi istatistiki bilgi yeralıyor. Bunların bir bölümü devlet istastistiklerinden; bir bölümü ise belirli bir bölgeyle sınırlı anketlere ve "empirik araştırmalardan"... Çoğunlukla mutlak rakamların değil, oranların ele alınarak yorumlandığını da dikkate alarak, raporun bu bölümünde durumun olduğundan daha iyi gösterilmeye çalışıldığını tespit etmemize karşın (ki bunda özellikle Avrupa Birliği'ne girme gayretkeşliğinin rol oynadığını düşünüyoruz) ekonomik yaşamda kadınların, özelde de işçi ve emekçi kadınların yerine ilişkin genel bir tablonun ortaya çıktığını görüyor ve bu çekincemizle raporun bu bölümünde aktarılan verileri vb. "işe yarar" olarak değerlendiriyoruz. Başka tartışmalar bağlamında da yararlı olacağını düşündüğümüzden, öncelikle eleştiri noktalarına yoğunlaşmak yerine, raporun bu bölümünü özetleyerek aktarmaya çalışacağız. Ve bunu yaparken raporun izlediği sistematiğe bağlı kalaca-

ğız. Aşağıda kullandığımız başlıklar Rapor'un orijinal başlıklarıdır.

1. Kadınlar için "çalışma"nın anlamı

Bu bölümde ilk olarak "çalışma", "kadın emeğinin kullanımı", "istihdam" gibi kavramların ne anlama geldiği tartışılmakta ve Rapor'da tercih edilen kavramlar açıklanmaktadır. İlk başta kadınların "görünmez emekleri" sorunu tartışma konusudur.

Çalışma kavramının en genel anlamında üretim ve yeniden üretim faaliyetlerinin tümünü içermesi gerektiği ileri sürülürken, kapitalist üretim ilişkilerinde bu kavramın daraltıldığı ve bunun da özellikle kadınların emeğinin "görünmez" olmasına, "yok" sayılmasına yolaçtığı anlatılmaktadır. Bu bağlamda şu doğru tespitler yapılmaktadır:

"Çünkü bu kavram, (kastedilen çalışma kavramı – BN) kapitalist üretim ilişkileri çerçevesinde, yukardıdaki geniş anlamını kaybetmiş ve neredeyse sadece piyasa için yapılan etkinlikleri anlatmak için kullanılır olmuştur. Kadınların kendilerinin ve ailelerinin yeniden üretimi için yaptıkları ve yarattıkları, kullanım değeri olduğu halde piyasaya girmeyen, dolayısıyla değişim değeri ve bunun sonucu parasal karşılığı olmayan her türlü iş, 'çalışma'dan sayılmayıp başka adlarla nitelendirilmiştir. Böylece 'çalışma', hemen her zaman evin dışına gerçekleştirilen, parasal karşılık bulan, görünen , 'değerli' ve 'yararlı' eylemleri ifade eden bir anlama bürünmüştür. Çalışma böyle tanımlandığında, kadınların evde yaptıkları veya ev dışında yapılmakla beraber karşılığı ödenmeyen her türlü iş, 'çalışma' sayılmamakta, dolayısıyla 'görünmemekte', 'değersizleştirilmekte' ve 'önemsizleştirilmektedir'." (s.119)

Buradan yola çıkarak Rapor'da

— ücretli ya da ücretsiz olsun kadınların yaptıkları işleri anlatmak için genel olarak kadınların emek kullanımı kavramı;

— kadınların evde veya ev dışında para karşılığı yaptıkları faaliyetler için "ücretli çalışma" ya da "istihdam" kavramı kullanılmaktadır.

Kavram açıklamasından sonra Rapor'un ilk tartıştığı sorun kadınların ücret karşılığı çalışmasının nasıl bir rol oynadığı sorunudur. Bu bağlamda bir uçta "ücretli çalışmanın kadınları güçlendirici etkisinin olduğunu, bu güçlenmenin de özellikle daha fazla özerklik ve özgürlük anlamına geldiğini" savunan yaklaşım; ve diğer uçta ise "kadınların ücretli çalışma alanındaki olumsuz koşullarına, karşılaştıkları ayrımcı muamelelere ve evde ve işyerinde çalışmaktan kaynaklanan artan iş yüklerine dikkati çekerek, kadınların çalışmasının çifte sömürüden başka bir getirisinin olmadığını savunan yaklaşımın durduğu" anlatılır ve özde birinci yaklaşımdan yana tavır belirlenir.

"... Türkiye'de kadınların ekonomik özgürlüklerini elde etmelerinin, hem kadınların birey olarak güçlenmelerini

hem de toplumsal refahı ve kalkınmayı olumlu yönde etkileyeceği savunulmaktadır. Ancak bu körü körüne bir savunma olmayıp, kadınların çalışma yaşamına girişte ve çalışmayı sürdürürken karşılaştıkları engellerin ayırdında olan bir yaklaşımın ürünüdür. Bu nedenle ücretli emek piyasasına giremeyen kadınların dışta galış nedenlerine özel bir önem verilmektedir." (agy s.120)

Buraya kadar söylenenlerde esasta problem görmüyoruz. Buradaki tespitler, en gecinden Clara Zetkin'den bu yana yapılmış olan "ekonomik bağımsızlık kadınların kurtuluşunun ilk ön koşuludur" değerlendirmesine denk düşmektedir. Komünistler salt bu tespiti yapmakla kalmamış, kapitalizm şartlarında kadınların bir yandan ekonomik bağımsızlığa kavuşurken, diğer taraftan da evde ve işte olmak üzere çifte sömürüye maruz kaldığını, objektif durumun bu olduğunu tespit etmiştir. Zamanında bu çifte sömürüden kaçmak için kadınların ücretli çalışmadan alıkoyulup eve gönderilmelerini önerenlere karşı, tarihin tekerleğini geriye döndürmeye çalışan gericiler damgası vurulmuş ve hedefin işçi ve emekçi kadınların bu çifte sömürüden kurtulmaları için mücadele olduğu ortaya konulmuştur. Bu tespitler bugün de hâlâ olduğu gibi geçerlidir.

Burada tespit etmemiz gereken şey, Rapor'un üretim ve yeniden üretimdeki yerleri itibariyle de büyük çoğunluğu oluşturan 'işçi ve emekçi kadınları temel alan bir sınıfsal yaklaşımdan, perspektiften yoksun olduğu' olgusudur. Böyle olduğu için (ve doğası itibariyle) Rapor, işçi ve emekçi kadın kitleleri üzerindeki baskı ve sömürüden tam ve köklü kurtuluşu hedefleyen bir politikaya işaret edememekte, bunun yerine sistem içi "çözüm"ler üretmeye çalışmakta; "kadınlar için 'eşitsizliğin' ve 'ayrımcılığın' görünür kılınması ve bunlara karşı çözümler sağlayacak politikalar" önermektedir.

2. Makro-ekonomik alan

Bu bölümde "küreselleşme" olarak tanımlanan olgu ve bunun özelde kadınlara yönelik etkileri ele alınmaktadır.

Bu noktada ilk olarak 1980'lerden bu yana "belirgin ekonomik eğilim" olarak ortaya çıkan "küreselleşme nin salt ekonomik bütünleşme boyutu"nun değil, aynı zamanda "kültürel, politik ve toplumsal boyutları"nın da önem taşıdığı tespit edilmektedir. "Çeşitli ülkelerin halkları ekonomik değişim ve reklamlar, medya ve telekomünikasyon araçları vasıtasıyla birbirleri ile ilişkiye girmekte, küresel boyuttaki maddi tüketimin özneleri olmaktadır. Küreselleşme aynı zamanda kimlik politikalarının, uluslararası sivil toplum, yönetişimin yeni biçimleri ve insan haklarının evrenselliği gibi kavramların sıkça tartışıldığı bir politik süreci de ifade etmektedir." (s.121)

"Küreselleşme" ve "yeniden yapılanma"nın (siz ekonomik ilişkelerin ve

özelde de çalışma koşullarının emperyalist sermayenin ihtiyacına göre yeniden düzenlenmesi olarak anlayın! – BN) kadın emeği üzerindeki etkilerine geçmeden önce, dünya ekonomisine damgasını vuran bir avuç "gelişmiş ülke" (siz emperyalist güçler anlayın! – BN) ve diğer yanda "üçüncü dünya ülkeleri" (siz emperyalizme bağımlı ülkeler olarak okuyun! – BN) arasındaki ilişkilere (ve sorunlara) değinmek zorunda kalıyorlar.

Şöyle deniyor Rapor'da:

"1970'li yıllarda dünyanın pek çok ülkesinde yaşanan ekonomik bunalımdır. Özellikle gelişmiş ülkelerde üretkenlik artışında kaydedilen yavaşlama, kapasite kullanım oranlarında azalma, yüksek enflasyon ve yükselen işsizlik, bunalımın en belirgin özellikleridir. Üçüncü Dünya ülkeleri de bu bunalımdan etkilenerek borç krizine girmişler ve Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar ve uluslararası finans kuruluşlarının tavsiye ettikleri çözümleri içeren yapısal uyum politikalarını benimsemişlerdir." (agy. s.122)

Bunun ardından IMF ve Dünya Bankası'nın emperyalizme bağımlı ülkelere getirdikleri dayatmalara geçiliyor. Tabii ki Rapor'da bu böyle açıkça konulmuyor. Gerçekler hep biraz perdelenmeye, daha "yenilir-yutulur" hale getirilmeye çalışılıyor.

Rapor şöyle devam ediyor:

"Uluslararası finans kuruluşlarının sundukları mali yardım ve krediler karşılığında ekonomik krize giren ülkelerden istedikleri koşullar şunlardır1. İhracata yönelik sanayileşme, 2. Ülke içi pazarların dünya pazarları ile bütünleşmesini sağlayacak düzenlemeler, 3. Kamu harcamalarının kısılması, 4. Devletin küçülmesi, kamu alanlarından çekilmesi, 5. Özelleştirme, 6. Piyasaların etkin işlemesini önleyen sınırlamaların kaldırılması (kuralsızlaşma) 7. Ülke içi talebin kısılması, 8. Rekabet edebilmek için emek maliyetlerinin düşürülmesi, örgütlerin zayıflatılması." (s.122)

Burada sayılan noktalarda emperyalistlerin İMF ve Dünya Bankası aracılığıyla bağımlı ülkelere dayatması şu anlama gelmektedir:

1. Bizim ihtiyacımıza göre üret!

2. Bizim mallarımızı satın al, bizim sana satacağımızı üretme!

3. Borçlusun! Bu nedenle taleplerini düşür, kısıtlamaya git!

4. Herşeyi biz belirleyeceğimize göre, devlete de fazla ihtiyaç yok. Devleti küçült!

5. Kâr getirici kamu şirketlerini bize devret, özelleştir!

6. Emperyalist-kapitalist sömürünün önündeki engelleri kaldır! (Örneğin gümrükler, örneğin çalışma yasalarının sömürüyü kısıtlayıcı kimi maddeleri)

7. Bağımlı ülkesin; emperyalist ülke gibi bir yaşam hayali kurma! Yoksulluğu kabullen! Sana ne vereceğimizi biz belirleriz!

8. Azami kâr elde edebilmemiz için, sen daha düşük maliyete üretmek zo-

rundasın. Ücretleri düşür, işçi ve emekçileri sendikasızlaştır!

Bu dayatmaların işsizliği ve yoksulluğu artırdığı, gerçek ücretlerde düşüş, gerekli tüketim mallarında ise fiyat artışına yolaçtığı, kamu ve sosyal hizmetlerde nicel ve nitel kısıtlamalar getirdiği belirtildikten sonra, şu gerçek teslim edilmektedir:

"Yoksullar, kadınlar ve çocuklar bu politikaların olumsuz etkilerini en çok yaşayan kesimlerdir." (s.123)

Bu tespit burada yapıladursun, emperyalizme bağımlılık IMF ve Dünya Bankası'nın dayatmalarından kaçış olmadığı kabullenildiğinden, sorumluluk bu "yapısal uyum politikaları"nı hızlı bir biçimde uygulamadığı için ("acı ilacı" bir an önce halka içirmeyi tam beceremediği için) ulusal hükümetlere yıkılmaktadır. Şöyle deniyor:

"1980'lerin hemen başında, dünyada ilk gündeme geldiği tarihlerde kabul eden ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin, bu politikaları geçen zaman dilimi içinde bütün unsurlarıyla uyguladığını iddia etmek zordur. Görece kısa bir zaman aralığında ve 'şoklar' halinde uygulanması öngörülen bu politikalar, ulusal iktisat politikası hedefleriyle uyumlu hale getirilememiştir. (...) Türkiye'nin son yirmi yılı, yürürlükte olan fakat 'yürümeyen' iktisat politikalarının kaotik sonuçlarına sahne olmuştur. Böyle bir tablonun ardında, sık sık yenilenen seçimler ve hükümet değişiklikleri ile sembolize olan siyasal istikrarsızlık ve benzeri nedenler yer" almaktadır. (s.123)

Burada çok açık olarak işbirlikçi ulusal sermayenin ihtiyaçları dile getirilmektedir. Emperyalist yatırımcılar için "güvenli" bir sömürü ülkesi olabilmek için: 'Özelleştirme-taşeronlaştırma-sendikasızlaştırma' siyasetinin bir an önce uygulanması... Söylenen budur. Bununla "küreselleşme"nin özelde ezilen kadın kitleleri üzerindeki kötü etkilerinin mümkün olduğunca sınırlandırılması, bu yönde politikaların uygulanması talebinin çeliştiği olgusu düpedüz "atlanmakta"dır. Bunlar birbirinden bağımsız olarak yanyana, alt alta ele alınıp işlenmekte ve sanki çelişi yokmuş gibi yaklaşılmaktadır. Aynı şey, ama bir yanda emperyalist-kapitalist sistem içi politikalar önerilip, diğer yanda kadın emeğinin kapitalist sömürüsünün sonuçlarından sözedildiği noktada da mevcuttur. Bunda şaşılacak birşey de yoktur. Sonuçta, liberal burjuvazinin "eşitlikçiliği" nin, "özgürlükçülüğü"nün sınırları sömürü sisteminin devamıyla çizilmiştir.

Üretimin Yeniden Örgütlenmesi ve Emeğin Esnekleşmesi

Bu bölümde sermayenin sürekli azami kâr alanlarına kayma eğilimi ve bunun kadınlar açısından sonuçları ele alınıyor. Bu noktada yapılan tespitler özetle şunlardır:

— "Gelişmiş ülkeler, sermaye yoğun ve beceri gerektiren üretimlerde uz-

manlaşırken, düşük beceri gerektiren emek yoğun süreçler, düşük ücret ödenebilen bölgelere kaydırılmıştır."

— 1970'ler ve 1980'lerde "Gelişmiş ülkelerde üretimin ülke dışına taşınamadığı durumlarda ise, yerli işçilerin yerine göçmen ve kadın işçileri işe almak, yine bir düşük maliyet stratejisi olarak kullanılmıştır."

— "1980 sonrası uluslararası işbölümü yeniden şekillenirken ve gelişmiş ülkelerdeki kadın işçiler imalat sanayiindeki işlerini kaybederken, hizmet sektörünün büyümesiyle yeni iş olanaklarına kavuşmuşlardır. Kadınların yoğun olarak çalıştıkları sağlık, sosyal hizmetler ve eğitim alanlarında, ikinci sırada da turizm alanında artan iş olanakları, imalat sektöründe kayba uğrayan kadınların bu kayıplarını telafi etmelerini sağlamıştır."

— "Gelişmekte olan ülkelerdeki kadınlar ise, uluslararası iş bölümünün gelişmiş ülke kadınlarının elinden alıp kendilerine verdiğ imalat sanayi işyerinde yoğunlaşmışlardır." (alıntılar s. 124'ten)

— Bu süreç emek kullanımının esnekleşmesi ve piyasalardaki kuralsızlaşma (yani emek kullanımına ilişkin koruyucu yasaların adım adım kaldırılması) ile elele yürümüştür.

— "Esnekleşme, enformel sektörün büyümesine, taşeron firmaların küçük üretim birimlerinde fason iş yaptırmasına ve evlere iş vermesine imkân vermekte ve kadın emeğinin kullanımı açısından ortamlar doğmakta ve yaygınlaşmaktadır.

"Kadınların enformel sektördeki işgücüne katılımları, dünya genelinde, formel sektöre katılımların yüksektir ve hem kentsel hem de kırsal alanlarda artma eğilimi devam etmektedir. Kadınların (...) ev dışında çalıştıkları yerler genellikle parça birleştirilmesi yapılan, koruyucu yasaların ve ücretlerle ilgili düzenlemelerin geçerli olmadığı iş yerleridir. Ev dışında ikinci önemli alan, evde hizmetçilik, çocuk bakıcılığı ve işyerlerinin temizliğidir. Başkalarının evinde hizmetçilik yapan kadınlar için de koruyucu mevzuat veya asgari ücret ödenme koşulu söz konusu değildir." (s.126)

Bu tespitlerin sonunda şu sonuca varılıyor: "Küreselleşmenin kadınlar üzerine etkilerini ortaya çıkaran bu türden çabaların ulaştığı sonuçlar şöyledir: (...) Büyüyen küresel ekonominin yarattığı faydalar ülkeler arasında eşit olarak dağılmayıp, daha derin ekonomik farklılıklara, yoksulluğun kadınlaşmasına, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin artmasına, enformel sektörün büyümesine ve çalışma koşullarının bozulmasına neden olmuştur. (...) Hem kadınların çocuk ve yaşlı bakımını devredebilecekleri kurumların azalması, hem de ekonomik büyümenin yetersizliği nedeniyle çalışma alanlarının sınırlanması, kadınların istihdam şanslarını azaltmış ve işsiz kadın sayısı artmıştır. Ayrıca küreselleşme, ülkeler arası işgücünün dolaşımında da değişmelere neden ol-

muş, kız çocukları ve kadınlar her türlü istismara açık ve korunaksız duruma gelmişlerdir." (s. 128)

3. Durum: Türkiye'de kadın emeği kullanımının boyutları

Kadınların işgücüne katılımları ve istihdamları ile ilgili temel eğilim ve örüntüler...

a) Son on yıllık dönemi içeren Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre 12 ve daha yukarı yaştaki nüfusta işgücüne kadılan kadın ve erkek oranının azalma eğilimi gösterdiği tespit ediliyor. (Nisan 1999 anketi)

Kadınların işgücüne katılım oranları, 1950'lerin ortalarından beri sürekli ve hızlı bir biçimde düşmektedir.1955'te % 72 olan işgücüne katılım oranı 1999'da % 29,7'ye gerilemiştir. (Karşılaştırma açısından ileri emperyalist ülkelerde kadınların işgücüne kadılım oranları % 50'leri bulmaktadır.)

Kadınların işgücüne katılım oranlarındaki bu düşüş, kırdan kente yönelen iç göçle, "yani tarımın egemen olduğu bir ekonomik yapıdan, sanayinin ve kent yaşamının belirleyici olduğu bir yapıya doğru" gelişmeyle açıklanmaktadır. (s.129)

Kadınların işgücüne katılma oranları kırda 1989'da % 54,4 iken bu oran 1999'da % 47,6'e düşmüştür. Aynı süreçte kentte 1989'da % 16,4 olarak tespit edilen kadınların işgücüne katılım oranı 1999'da 15,8 e düşmüştür.

Kente göç, tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınları bu statüden çıkarıp, kentte onları emeği görülmeyen, sayılmayan "ev kadını" statüsüne itmektedir. Ev kadınları istatistiklerde işgücüne dahil olmayan nüfus içinde yeralmaktadır.

Yaşa göre işgücüne katılım...

"Kadınların işgücüne katılımları, yaşa bağlı olarak önemli dalgalanmalar göstermektedir." Kentlerde kadınların işgücüne katılımları en yoğun olarak 20-24 yaş grubunda gerçekleşmektedir. Bu demektir ki, kadınlar evlilik ve çocuk doğurma gibi nedenlerle ücretli çalışma yaşamından dışlanmaktadırlar. Bu nedenlerle kentlerdeki "kadın işgücü genç işgücüdür." tespiti yapılmaktadır. "Kentsel bölgelerde erkeklerin işgücüne katılımının en yüksek olduğu yaşlar kadınlardan farklıdır. Erkekler en yoğun katılımı, kadınlara kıyasla daha geç gerçekleştirmekte (30-39 yaşlar) ve bu katılımda 55 ve üstü yaşlara gelinceye kadar dikkati çeken dalgalanmalar yaratmamaktadırlar. (...) Kırsal alandaki kadınların katılımını, kentlerdeki kadınların katılımından ayıran özellik, belli yaş aralıklarında yoğunlaşma olmaması, aktif olma durumunun 15 yaşından itibaren her yaşta görülmesi ve uzun süreli olmasıdır" (s.131)

Eğitim düzeyine göre işgücüne katılım...

Bu başlık altında kadın ve erkeklerin

öğrenim durumlarına göre işgücüne katılma oranlarını içeren bir tablo sunulmaktadır. Tabloya göre hem Türkiye genelinde hem de kentsel ve kırsal alanlarda, her üst eğitim basamağına çıkıldığında işgücüne katılım oranı da artmaktadır. Yine sayfa 133'te verilen tabloya göre 1989'dan bugüne, okur yazar olmayan, ilkokulu terketmiş ve ilkokul mezunu kadınların kadın işgücü içindeki oranları düşerken, ilkokul üstü eğitim almış kadınların katılım oranlarında yükselme olduğu tespit edilmektedir.

"Eğitim, beşeri sermayenin önemli bir bileşeni olarak, kadınların ve erkeklerin işgücüne katılım oranlarını ileri düzeyde etkilemektedir ve daha da önemlisi, eğitimin kadınların ücretli bir işte çalışma kararlarını vermedeki belirleyici rolü, erkeklerle kıyaslandığında daha güçlü olmaktadır." (s.132)

Raporda burdan çıkarılan sonuç: "Kadınların, işgücü piyasasının talep ettiği eğitimli işgücü özelliğini kazandırdıkları oranda bu piyasaya girebilme olasılıklarının" da artacağı yönündedir. Burada bu tespitler yapılırken, diğer yanda bir bütün olarak işsizliğin arttığı ve işsizliğin salt okumamış, eğitimsizleri değil, eğitimli insanları da vurduğu tabii ki gözardı edilmektedir.

Ekonomik sektörlere göre çalışma örüntüsü...

Bu bölümde yeralan tablo ve istatistiklerden şunlar çıkmaktadır:

— Türkiye genelinde bakıldığında, 1999 yılında, çalışan kadınların yaklaşık dörtte üçünün tarım sektöründe çalışmakta oldukları görülmektedir. Tarım sektörü kadınların en fazla yoğunlaştıkları sektör iken, erkeklerde durum değişmekte ve tarım dışı sektörlerde çalışanlar, tüm çalışan erkeklerin % 66,2'sini oluşturmaktadırlar.

— Kadınların %72,2'si tarımda çalışmakta olduğu için, geri kalanların sanayi ve hizmet sektörlerindeki oranları, sırasıyla %9,7 ve %18,1 olmaktadır.

— Hizmetler, kentlerde kadınların çalıştığı en önemli sektördür. Üstelik bu sektör, kentlerde kadınların yarısından fazlasını barındırmakta olup, bu özelliği giderek belirginleşmektedir. 1989'da kadınların hizmetlerdeki oranı % 55 iken 1999'da bu oran % 58'e yükselmiştir.

— Kadınların sanayideki oranları ise, 1989'dan 1999'a kadarki on sene içinde % 31,2'den % 28,8'e gerilemiştir.

İşteki duruma göre çalışma örüntüsü...

— 1989 verilerine göre Türkiye'de tüm çalışan kadınların dörtte üçe yakını ücretsiz aile işçisidir.

— İkinci önemli grup, % 15 oranı ile ücretliler ve maaşlılardır. Kendi hesabına çalışanların oranı % 7'dir.

(Erkeklerde "ücretsiz aile işçiliği" en düşük kategoridir (% 15,8). Bunun esasta istatistiklerin nasıl tutulduğuyla ve erkek egemen zihniyetle bağıntılı olduğu

ortaya çıkmaktadır. Rapor'da şöyle yazılıyor: "Özellikle kırsal kesimlerde 'hane reisi' olan erkekler, istatistiklere kendi hesabına çalışan tanımıyla dahil edilmekte, ancak hiç toprağı olmayanlar veya hane reisi tanımına uymayanlar, istatistiklere ücretsiz aile işçisi kategorisinda yansıtılmaktadır." s. 144)

— Rapor'da yıllara göre kadın ve erkeklerin işteki durumları bağlamında 'işveren statüsü'ndeki kadınlarda görece bir artışın olduğu, ancak bu grubun diğer statüler arasındaki oransal önemsizliği nedeniyle dikkate alınmaya değmeyeceği tespit ediliyor. (s.146)

İşsizlik...

Bu bölümde "yapısal uyum politikaları"na bağlı olarak artan genel işsizlikten, yine en fazla zarar görenlerin kadınlar olduğu anlatılmaktadır.

Buna göre;

— Kentlerde kadınların işsizlik oranları daima erkeklerden yüksek ve çoğu zaman da erkekleri iki katı veya daha fazla oluştur.

— Kadın işsizliğinin en yoğun olarak genç kadınlar arasında ve özellikle 15-19 yaş grubunda görülmesi ilginçtir. (Burada, daha önce başka şey söylendiği unutulup şu tespit de yapılmaktadır: "Ayrıca eğitim düzeyinin yüksekliğinin genç kadınlar için sözü edilen bu yüksek işsizlik eğilimini azaltamadığı da Tablo 20'den çıkarılabilecek bir sonuçtur." s.150 Arkadan gelen yorum da ilginç: "Türkiye'de işsizliği azaltmaya yönelik politikalar, öteden beri eğitimin iş bulmada olumlu bir katkı yapacağını savunmaktayken neden eğitimli kadınlar arasında yüksek oranda işsizliğin söz konusu olduğu, üzerinde çok düşünülmesi gereken bir konudur." s.150 – Bunun adı da bilimsel çalışma oluyor! Ne diyelim? İyi düşünmeler.)

4. İşgücü piyasası dışında kalan kadın emeği ve dışta kalışın nedenleri

Bu bölümde istatistiklerde "işgücüne dahil olmayan"lar olarak geçen ev kadınları ile, çalışmak isteyip de iş bulamadığı için çalışamayan kadınlar ele alınıyor.

Kadın emeğinin işgücü piyasası dışında kalışını nedenleri tartışılırken şunlar ileri sürülüyor:

— Kadınların iş piyasası dışında kalmaları ve "ev kadını" statüsüne itilmelerinde kırdan kente göç en önemli rolü oynamıştır, oynamaktadır. "Tarımsal üretimin hemen her aşamasında aktif ve bu üretimin gerektirdiği her türlü bilgi ve beceri ile donanmış olan köylü kadınların, kente göç ettiklerinde, bütün bu donanımlarının kentte uygun çalışma biçimi, yani ücretli çalışma için bir işe yaramadığının farkına varmaları, önemli bir kimlik bunalımının başlangıcıdır. Kente göç eden kadınlara kentsel aile modelinin değerleri dayatılmış ve bu kadınlar 'ev kadınları' statüsünü ister istemez kabul etmişlerdir. İçlerinden bazıları kentteki emek piyasasına

marjinal işler yaparak eklenmişlerse de evlerde ve işyerlerinde temizlikçilik, çocuk ve hasta bakıcılığı, çok düşük ücretli fabrika işçiliği gibi işlerin kentlere yeni göçmüş kadınların çalışma örüntülerinin oluşmasına önemli bir katkı yapmadığı söylenebilir." (s.153)

— "Köylerden göç etmiş ailelerin ikinci ve üçüncü nesil kadınları yaşamaktadır ve onların ev dışında çalışma konusundaki yaklaşım ve tutumları annelerinkinden farklıdır. İkinci nesilden, daha fazla eğitim görmüş ve kentsel değerlerle sosyalize olmuş bu kadınlar, ev hizmetçiliği veya çocuk bakıcılığı yapmak yerine sekreterlik, tezgâhtarlık, kuaförlük gibi statüsü kendilerince daha yüksek işlerde çalışmak arzusundadır." (s.154)

— "Henüz çok belirgin olmamakla birlikte, kentlerde yaşayan, göç etmiş veya göç etmiş ailelerin kızları olarak kentlerde doğmuş kadınların, ücretli çalışmayı önceden olduğu gibi kendilerine uzak görmedikleri ve ev dışında çalışmaya karşı daha istekli oldukları savunulabilir. Ne var ki, bu yaklaşım değişikliği, istek ve değişen beklentiler, sözü edilen kadınların, kentin emek piyasasına girebilmelerine yetmemektedir." (s.154)

Eğitim düzeyi

Bu bölümde kadınların eğitim düzeyi arttığı ölçüde iş piyasasına girme kararını alma noktasında güçlendiği tespit edilmektedir. (Yani çalışmak istiyorlar ama iş bulamadıklarından çalışamıyorlar.) Diğer taraftan bugün hâlâ kadın ve erkek nüfusun eğitim fırsatlarına ulaşma bağlamında eşitsizlikler yaşadığı da ortaya konuyor. Türkiye'de hâlâ yetişkinlerin okur-yazar oranında kadınlar erkeklerin gerisindedir. 1999 yılında kadınlar için yetişkin okur yazarlık oranı % 77, erkekler için % 94'tür. Eğitim düzeyi yükseldikçe, kadınlarla erkeklerin arasındaki fark da artmaktadır. Bunda toplumca kadınlara verilen değer rol oynamaktadır. "Erkek çocukların, ailenin refahı ve geleceğinin garantisi için okutulmaları gerektiği, kız çocuklarının ise ev kadını olacakları ve bu nedenle okuyup meslek edinmelerine gerek olmadığı görüşü, en hakim ve yaygın görüş olarak varlığını sürdürmektedir." (s. 155) İstanbul da yaşayan işsiz kadınlarla yapılan bir anket çalışmasında, her dört işsiz kadından birinin ailesi istemediği için eğitimini daha fazla sürdürmediği ortaya konulmuştur. (s.155)

— Kadının ev dışında çalışma kararını etkileyen faktörlerden biri olarak da, dışarda çalışma durumunda evde yapılan işlerin, sunulan hizmetlerin ve çocuk bakımının kimlere bırakılacağı olduğu tespit edilmektedir. "Kadınların yeniden üretim ile ilgili sorumluluklarının, işgücü piyasası dışında kalışlarını belirleyen etmenlerden biri olduğu tartışması yapılırken, ev düzeninin sağlanması ve çocukların ve diğer bakıma muhtaçların bakılmasına yönelik tüm işleri kadınların çoğu kez yardım almadan, tek başı-

na üstlenmek zorunda kaldıkları da unutulmamalıdır." (s.157-158)

Kadınları tercihleri...

İşgücü piyasası dışında kalmış, ancak bu piyasaya koşullar uygun olsa girebilecek kadınların tercihlerini hangi nedenlerle ve ne yönde yaptıkları Rapor'da şöyle aktarılıyor:

— "Genellikle kadınlar, çalışma kararını verirken ve iş tercihlerini yaparken, ev içindeki görevlerini aksatacak işleri seçmemeye özen gösterirler. Bu çerçevede, uzun saatler çalışma gerektirmeyen, vardiyalı olmayan, uzun seyahatler yapmak zorunda kalmayacakları işlerden yana tercihlerini kullanırlar." (s.158)

— "Kadınların iş tercihlerini belirleyen bir başka boyut, seçilecek işin kadınlara uygun olup olmadığı ile ilgilidir. ... Masa başı işler (sekreterlik, bilgisayar operatörlüğü); fabrikalarda işçilik; hizmet sektöründe vasıflı (satış elemanı, kasiyer, kuaför, hemşire) vasıfsız (temizlikçi, çaycı) işler ve öğretmenlik, muhasebecilik gibi uzmanlık gerektiren işler, kadınların tercih ettikleri iş türleri arasındadır." (s.159-160)

Kadın emeğine talep ile ilgili nedenler...

Bu bölümde "küreselleşme"nin olumsuz sonuçlarını yoğun ve dolaysız yaşayanların Türkiye'de de kadınlar (esasta işçi ve emekçi kadınlar!) olduğu ortaya kondukdan sonra, yakın gelecekte hangi sektörlerde kadın emeğine talebin artacağı tartışılmakta ve belli "öngörüler" de bulunulmaktadır.

— "İmalat sanayi kolları içinde, kadın emeğine en belirgin talep, ihracat yönelimli bir boyut da kazanan" tekstil sektöründen gelmektedir. (s.160) Bu sektörün belirleyici özelliklerinden bir de, kadın işgücüne talep olduğunda, ona "mümkünse genç ve ailevi sorumlulukları düşük, kendi ücretine tali ya da ek gelir olarak bakan, sorun ve taleplerini bireysel ve toplu halde duyurma eğilimi (örgütlenme ve hakkını arama eğilimi! – BN) zayıf, uysal ve bağımlı bir konum ve rol atfedilmektedir." (s.161)

Çalışan kadınların çalışma yaşamına ilişkin sorunları ve karşılaştıkları engeller...

Enformel sektörde:

Kadınların istihdam alanlarının büyüdüğü sektör enformel sektördür. "Enformel sektörden elde edilen gelir, toplam aile gelirini yükselttikçe, formel sektördeki düşük ücretler ikâme edilmekte, enformel sektör bu suretle ailelerin yeniden üretimini ikâme edemeyen formel sektörün açığını kapatmaktadır." (s.162)

— Enformel sektörün büyümesi ile eve iş verme pratiğinin yaygınlaştığı görülmektedir. Formel sektörde iş bulamayan işsiz kadınlar, baba veya kocasından dışarıda çalışmak için izin alamayan ve ailede bakıma muhtaç kişiler

bulunduğu için evden çıkamayan kadınlar, evde çalışma denildiğinde ilk akla gelen kesimlerdir. Kadınların giderek kayıt dışı ve nitelik gerektirmeyen işlerde çalışıyor olmaları, kentlerdeki kadın istihdamının en belirleyici boyutudur. (s.162)

Ev eksenli çalışma: "Ev işçileri"

Bu bölümde son yirmi yılda emeğin maliyetini ucuzlatan düzenlemelerden biri olarak eve iş verme, özellikle kadın ve çocuk emeğini kullanmanın yaygınlaştığı ortaya konuyor. "Kentlerde kadınların çalışma mekânlarına bakılarak yapılan daha ayrıntılı bir analiz, evde çalışan kadınların toplam çalışan kadınlar içindeki oranının arttığını göstermektedir." (s.164) Bu oran yıldan yıla da artmaktadır.

"Ev eksenli ve ücret karşılığı çalışma, kadınların parasal bir gelir elde etmelerine ortam hazırladığı için önemlidir ve ücretsiz aile işçiliği statüsü ile karşılaştırıldığında kadınlar açısından daha olumludur." (s.165) Ancak bu çalışma biçiminin emekçi kadınların örgütenmesi ve toplu olarak haklarını araması açısından hiç de elverişli olmadığı gözönünde tutulmak zorundadır. Bu çalışma biçiminin son derece yaygınlaşmasına bağlı olarak, kadınları bir biçimde örgütlemek için girişimler de bulunmaktadır (Örneğin Hindistan'da). Evde çalışan emekçi kadınların en önemli sorunlarından biri de bunların ezici çoğunluğunun sosyal sigortasız çalışmak zorunda bırakılmasıdır. Buna çok uzun çalışma saatleri, son derece düşük ücretler eklenmektedir. Üstüne üstlük bu çalışma biçimi, kadınların ev dışına çıkmasını da olanaksız hale getirmekte, kadınları kelimenin gerçek anlamında dört duvar arasına hapsetmektedir.

5. Kadınların ücretlerinin düşüklüğü ve ücretlerde kadın-erkek eşitsizliği

Uluslararası karşılaştırmada, istatistiklerin bulunduğu 63 ülkeden elde edilmiş sonuçlar kadınların ortalama ücretlerinin erkeklerinkinden düşük olduğunu göstermektedir. 1998 ve 1999 yıllarında sanayi ve hizmet sektörlerinde kadınların ücretleri ortalama olarak erkeklerin % 78'i kadardır. Türkiye'de çalışan kadınların ücretleri erkeklerin aldıkları ücretin ancak % 60'ına erişebilmektedir. (s.167) Kadın ve erkek ücretleri arasındaki fark devlet ve özel sektör karşılaştırması yapıldığında daha da farklı bir tablo çizmektedir.

1994'te kamu sektöründe okur-yazar olmayan kadınların aylık kazançları, bu sektörde aynı eğitim düzeyindeki erkeklerin % 81'i kadarken, özel sektörde bu oran % 40'ı kadardır. Yine yüksekokul mezunu kadınların aylık kazançları kamu sektöründe erkeklerin % 76'sı kadar iken, özel sektörde bu oran % 68'dir.

Çeşitli meslek gruplarına göre de kadınları ve erkeklerin arasında ücret farkları vardır. "(...) Meslekler bağlamında bakıldığında ücretler açısından

ikinci dezavantajlı kadın grubu tarım dışı üretim faaliyetlerinde, başka deyişle sanayide çalışanlardır. (...) Özel sektördeki kadın imalat işçilerinin aylık kazançları, erkeklerin kazancının ancak % 50'sine ulaşabilmektedir." (s.169)

Kadın ücretlerinin düşük olmasının başlıca nedenleri erkek egemen ideoloji ve kadınların örgütlülük düzeyinin düşük olmasıdır. "Sendikalaşmanın olmadığı, yasal düzenlemelerin en aza indiği ve kontrat temelli istihdam ilişkilerinin kurulduğu bir çalışma ortamında sadece kadınlar erkeklerden düşük ücret alarak çalışmazlar; ayrıca, aynı işyerinde çalışan kadınlar arasında ücret farklılıklarının olması da kaçınılmazdır." (s.171)

Ayrımcılık ve yasalara karşın korunaksızlık...

Bu bölümden itibaren Türkiye'nin birçok ülke gibi uluslararası anlaşmalara imza attığı, buna göre yasalarını gözden geçirmek zorunda olduğu tartışılmakta; bu sözleşmeler vb. uzun uzadıya aktarılarak, bunların gereğinin yapılması talep edilmektedir. En temel anlaşma olarak hep karşımıza çıkan "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi"dir. Bunun yanısıra, özelde işçi kadınlar açısından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün sözleşmeleri gündeme gelmektedir.

Rapor'da favorize edilen çok açık bir biçimde uluslararası sözleşmelerin ve özelde de AB kararlarının Türkiye'de de uygulanması için çalışmak oluyor.

Bu tür yasal düzenlemeler için mücadelenin son derece verimsiz, ömür tüketici ve sonuçta işçi ve emekçi kitleler açısından getirisinin fazla olmadığı Türkiye'deki gelişmelerle de sabittir. Kaldı ki, eşit işe eşit ücret ilkesini alalım... Bugün AB ülkelerinin hemen hepsinde bu ilkeye uyulma durumu yoktur. Yakın gelecekte de olmayacağı açıktır. Eğer bir eşitlenmeden sözedilecekse, bunun bütün ücretlerin düşürülmesi, yani erkek ücretlerinin de düşürülmesi yönünde olabileceği düşünülebilir ancak. Andaki durumda bu böyle. Çünkü bütün dünyada olduğu gibi AB ülkelerinde de sermaye işçi ve emekçi kitlelerine karşı saldırıda ve onlara en kötü koşulları dayatmaya çalışıyor. Örneğin Almanya'da bir zamanlar 35 saatlik işgünü sloganı atılırken, bugün işverenler haftalık çalışma saatini 38,5'tan 40'a, hatta 42 saate çıkarmaktan, yıllık izinleri kısıtlamaktan vb. bahsediyorlar. İşçi sınıfını mücadele ruhuyla değil, sermayenin saldırıları karşısında teslim olmaya eğiten sarı sendikaların bu gelişmeyi engellemesi mümkün değil. Bugün işçi sınıfı ve emekçiler giderek örgütsüzleşiyor, örgütlü olan kesim ise sarı sendikaların en az direniş çizgisiyle avutuluyorlar. Bu koşullarda emperyalist-kapitalist devletlerin yaptığı anlaşmalara, sözleşmelere bel bağlamanın hiçbirşey getirmeyeceği açıktır.

Kaldı ki, bunların bir bölümünde ileri sürülen bazı talepler (bunların kağıt üzerinde kalacağını biliyoruz da, yine

de...) laf düzeyinde bile köklü talepler olmaktan uzaktır.

"Kağıt sabırlıdır" anlayışıyla TC, Pekin Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'na "Kadınlar ve Ekonomi" bağlamında şu taahhütlerde bulunmuştur:

"Türkiye'nin Dördüncü Kadın Konferansı Taahhütleri: Kadın ve Ekonomi

— Kadının çalışmasını engelleyen en önemli faktör olan çocuk bakımı sorumluluğunun anne, baba ve devlet arasında eşit şekilde paylaştırılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması,

— Doğum sonrasında çocuk bakımı için babaya da izin verilmesi,

— Kadın veya erkek olsun, 100 işçi çalıştıran her işyerinde kreş açlışmasının gerçekleştirilmesi, şu anda 100 kadın çalıştıran işyerlerinin kreş açması zorunludur.

— Tüm meslek alanlarında bütün kamu ve özel kurumların belli sayıda kadın çalışan almasının sağlanması

— Kadın istihdamının artırılması konusunda projeler hazırlanması ve bu projeleri destekleyecek uluslararası finans kaynakları buunması,

— Evde ve tarlada çalışan kadınların ev içi çalışmalarının ulusal hesaplara dahil edilebilmesi için sigortalı yapılması, bu amacı tam anlamıyla gerçekleştiremeyen BAĞ -KUR sisteminde düzenlemeler yapılması,

— Kadınların kendi işlerini kurabilmeleri için özel koşullarda banka kredileri sağlanması, varolan kredi miktarının arttırılması

— Kadınların yukarıda belirtilen konularda bilinçlenmesi ve teşvik edilmesi için tüm medya kuruluşlarının da desteğiyle eğitim kampanyaları, konferanslar, seminerler düzenlenmesi,

— Tüm kadınları kapsayacak bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulması" (Rapor, s. 178)

Bunlar taahhütler! Bu taahhütler bağlamında on yıldır ne kadar ilerlendiğine dönüp bakmaya bile gerek yok. Alınan mesafe sıfır! Fakat salt bunlar değil, buna benzer daha onlarca uluslararası sözleşme var. Bunlarda da çoğunlukla çok güzel şeyler yazıyor. Fakat bunlar uygulanmak için değil! Üzerinde konuşulmak ve kitleleri oyalamak için yapılan sözleşmeler. Öyle oldukları için de ezilen sömürülen kadın kitlelerine hiçbir faydası yok.

İşçi ve emekçi kadınların durumlarında düzelmelerin AB uyum yasalarıyla, uluslararası sözleşmeler düzeyinde yasal düzenlemelerin çıkarılması için çabalarla vb. olacağı yoktur. Uygulanmayan yasaların kimseye faydası yoktur. Bunların hatta gözboyamacılık olarak olumsuz bir etkisi de vardır. Kadınlar ve ekonomi bağlamında, kadınların önünde bugün duran temel görev örgütlenmektir. İşçi ve emekçi kadınların kendi hakları ve talepleri için örgütlenmeleri ve kağıt üzerinde kalacak haklar için değil, gerçekten ve hemen şimdi durumlarını düzeltecek talepler için mücadele etme görevleri vardır.

Temmuz'04 ■

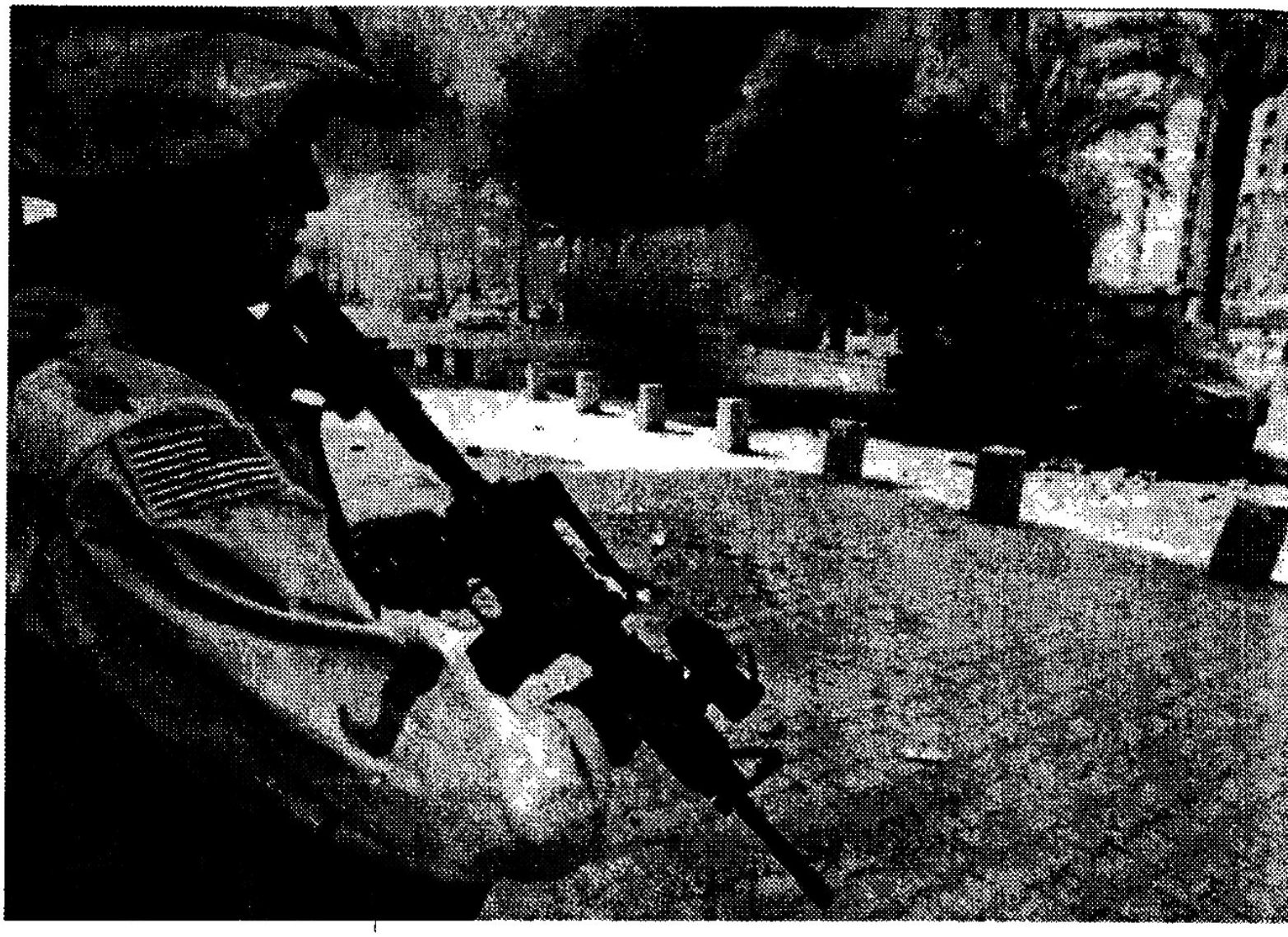

Irak-Güney Kürdistan'ın

Irak-Güney Kürdistan'ın işgal edilmesinin üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti. Bu süreçte yaşananlar, başını ABD emperyalizminin çektiği işgal güçlerinin Irak-Güney Kürdistan halklarına "demokrasi" götürme diye bir amaçlarının gerçekte olmadığını bir çok yönüyle ortaya koydu, koyuyor.

Bir yanda başta ABD emperyalizmi olmak üzere işgalci güçlerin yalanları, sahtekârlıkları ortaya çıktıkça, sözkonusu bu işgalci güçlere kamuoyunda olan "güven" giderek azalırken, buna paralel işgale karşı oluşan direniş hareketi de giderek daha örgütlü hale geldi ve güçlendi...

Irak'a karşı saldırının, savaşın ilk hedeflerinden biri olan Saddam/Baas rejiminin yıkılması beklenenden kolay olmuştu. Ama asıl zorluk savaşın bittiğinin resmen ilan edilmesi sonrasındaki işgal sürecinde gündeme geldi. Emper-

yalist işgalci güçlerin başını çeken ABD emperyalizminin "Irak'ı yeniden yapılandırma" hesap ve planlarının tutmadığı, deyim yerindeyse "evdeki hesaplarının Bağdat'tan döndüğü" bir süreç yaşandı, yaşanıyor.

İŞGALE ULUSLARARASI "MEŞRULUK"

Bağdat'tan dönen hesaplar ABD emperyalizmini, işgalci güçleri yeni planlar yapmaya, yeni müttefikler aramaya yönlendirdi.

Bunun ilk adımı Irak'ın işgalinin Birleşmiş Milletler (BM) tarafından "meşru" kılınması yönündeki çabaydı. ABD emperyalizminin Irak'a karşı savaşta en yakın ve güçlü müttefiki İngiltere'nin de onayıyla hazırladığı bir karar tasarısı 16 Ekim 2003 tarihinde BM Genel Kurulu'nda görüşülerek onaylandı.

daha fazla işgalci güce –ABD emperyalizminin askeri gücü dışında– ihtiyaç duyması, bunun için de Irak-Güney Kürdistan "pastasının" paylaşımında tavır değişikliğine gitmesi durumu yaşandı. ABD emperyalizmi, Almanya, Fransa ve Rusya gibi savaşa karşı görünen emperyalist güçlerin "Irak'ın barışçıl inşasına" katılmasını sağlamak için sözkonusu devletlerin şirketlerini ihalelerden dıştalama tavrından vazgeçti. "Herkes işgale katkısı kadar, pastadan pay alabilecekti"...

16 Ekim 2003 tarihinde BM'nin sözkonusu karar tasarısını onaylaması sonrasındaki süreçte, ABD emperyalizminin değişen plan ve hesaplarına uygun olarak BM Irak'ta doğrudan rol oynamaya soyundu...ruldu! ABD emperyalizminin yönetimi Iraklılara devretme sahtekârlığına ortaklık eden BM, ilk

işgalinin bir bilançosu...

Böylece, Irak-Güney Kürdistan'ın işgali, işgalin gerçekleşmesinden yaklaşık yarım sene sonra uluslararası düzeyde "meşru"laştırıldı.

BM üzerinden kabul edilen bu karar tasarısıyla, savaşa karşı görünen emperyalist güçlerden Rusya, Almanya, Fransa'ya da işgale ve paylaşıma ortak olmanın yolunun köşe taşları döşendi.

İşgalin "meşru"laştırılmasına paralel olarak ABD emperyalizminin, Irak'ta

önce Irak'a bir heyet göndererek durumu "araştırdı". Durumun 30 Haziran öncesinde öngörülen seçimlerin yapılmasına olanak vermediğini tespit ederek seçimlerin ertelenmesini sağladı.

Bu arada BM temsilcisi, ABD emperyalizminin belirlediği temsilci ve Irak'ta sömürge valisi görevinde bulunan Bremer'le birlikte yapılan çalışmalar sonucu, 30 Haziran'dan itibaren yönetimi devralacak geçici hükümet, Irak

Başkanı ve Başbakanı belirlendi.

Haziran ayı başında ABD ve İngiliz emperyalizminin ortak hazırladığı Irak'la ilgili karar tasarısı BM'de tartışıldı ve dört kez değiştirilen tasarı sonuçta BM Güvenlik Konseyi'nin onbeş üyesinin de onaylamasıyla oybirliğiyle kararlaştırıldı.

Böylece işgale yeni bir elbise biçildi. 30 Haziran'dan itibaren BM "Mavi Bereli"lerle de işgal güçleri arasında yerini alacak. Bu arada ABD emperyalizmi asker talebinde bulunduğunda "hayır", "biz işgale ortak olmayız" vb. tavrını takınan emperyalist güçler de BM komutası altında askeri güçlerini Irak-Güney Kürdistan'a yollama, işgale ortak olmayı maskeleme imkânına da kavuşmuşlardır.

GEÇİŞ TAKVİMİ VE YAPILANLAR...

İşgale karşı direnişin giderek güçlenmesi sonucu da yapılan yeni plan ve hesapların iskelesi esas olarak "geçiş takvimi" adını da verdikleri planda ortaya kondu. Sözkonusu plan Kasım 2003 ortalarında belirlendi ve Aralık ayı ortalarında da kamuoyuna sunuldu.

Sözkonusu "geçiş takvimi" en başında –gerek üzerinde anlaşıldığı açıklandığı Kasım 2003 döneminde, gerekse de kamuoyuna yayınlandıktan sonraki dönemde– birkaç kez değiştirildi.

31 Mayıs 2004'e kadar yapılması planlanan geçici ulusal meclis seçimleri, Irak'a gönderilen BM heyetinin raporu sonucunda iptal edildi. Seçimler 2005 yılına ertelendi. Genel olarak bakıldığında "geçiş takvimi"nde bugüne kadarki süreçte öngörülüp yapılmayanlar, ya da yapılamayanlar yapılanlardan fazla.

Planlanıp yapılanların başında geçici Anayasa'nın kabul ettirilmesi geliyor. Geçici Anayasa üzerine yürüyen tartışmalarda ortaya çıkan durum, Irak-Güney Kürdistan'ın yerli güçleri arasındaki çelişkilerin yoğunluğu ve bu çelişkilerin hiç de kolay biçimde ortadan kaldırılamayacağını gösteren bir durum oldu.

Özellikle Kürt ulusal meselesi olmak üzere ulusal mesele ve dinci grupların din temelindeki talepleri bu tartışmalarda öne çıkan noktalardı. Sonuçta kendilerine dayatılan Anayasa'yı onayladılar. Ama hiç biri de tam memnun değildi. Sömürge valisi ve işgalci güçlerle uzlaşılmış ama çelişkiler ortadan kalkmamış, gelecek döneme, sürece devredilmişti.

Planlanıp yapılmaya çalışılan bir nokta da 30 Haziran'dan itibaren yönetimi devralacak geçici yönetimin oluşturulmasıdır. 30 Haziran'dan itibaren sözkonusu edilen yönetimin devri, gerçekte yönetimin ABD emperyalizminin elinde olduğu, olacağı gerçeğinin üzerini örtmeye yarayan bir vitrin değişikliğidir. Sözkonusu vitrin değişikliğinde öne çıkarılan güç BM'dir. Ama gerçekte karar verici güç yine ABD emperyalizmidir. Gerçekte askeri işgal sürmektedir.

Bunun en açık göstergesi, Haziran ayı başında BM Güvenlik Konseyi'nce kabul edilen Irak'la ilgili ABD-İngiliz ortak karar tasarısıdır. Sözkonusu karar tasarısı Almanya, Çin, Rusya gibi ülkelerin itirazları sonucu dört kere değişikliğe uğradıktan sonra onaylandı. Ama bu değişikliklere rağmen Irak-Güney Kürdistan'da yönetim gerçekte "Iraklılara" devredilmemektedir.

Sözkonusu BM kararı gerçekte Irak-Güney Kürdistan işgalinin "meşruluğunu" uluslararası düzeyde açıkça kabul eden ve BM'yi de –sadece kararlar düzeyinde değil– doğrudan işgal gücü haline getiren bir karardır.

Yönetimin gerçekte "Iraklılara" devredilmemesine rağmen, 30 Haziran'dan itibaren görevi devralacak hükümetin kurulması, başkan ve başbakanın belirlenmesi sorunu şimdilik halledilmiş durumda.

Başkan, başbakanın belirlenmesi ve hükümetin oluşturulmasıyla Geçici Yönetim Konseyi Haziran başında lağvedilerek görev yeni hükümete devredildi. ABD ve İngiliz emperyalizminin yakından tanıdığı ve CIA ile İngiliz gizli haber alma örgütüne ajanlık yaptığı söylenen İyad Allavi geçici hükümetin başbakanı olarak göreve başladı. Başkanlık koltuğuna ise Irak'ın en güçlü aşiretlerinden birinin üyesi olan Gazi El Yaver atandı.

ABD emperyalizminin atamak istediği kişiler, Irak Geçici Yönetim Konseyi tarafından seçilmedi. Bu geçici hükümetin oluşturulması sürecinde gerek ABD emperyalizminin temsilcileri arasındaki çelişkiler –özellikle Pentagon ve Dışişleri Bakanlığı arasındaki çelişkiler–, gerek Geçici Yönetim Konseyi ile ABD arasındaki çelişkiler ve gerekse de "Iraklıların" kendi aralarındaki çelişkiler daha açık biçimde gün ışığına çıktı.

Geçici hükümetin oluşturulması ve göstermelik de olsa yönetimin Iraklılara devrinin de ABD emperyalizminin Irak-Güney Kürdistan'daki hesaplarının kısa sürede tutmayacağını söylemek için kâhin olmaya gerek yoktur. İşgal sonrası süreçte yapılanlar ve gündeme gelen yeni sorunlar nasıl ki ABD emperyalizminin hesaplarını değiştirmesini beraberinde getirmişse, değiştirilen plan ve hesaplar da yeni sorunları birlikte getirmektedir.

PARALI ASKERLER VE SAVAŞIN ÖZELLEŞTİRİLMESİ...

Irak-Güney Kürdistan'ın işgali sonrası süreçte, özellikle de işgale karşı mücadelede öldürülen kimi "yabancı"ların "sivil insan" olmadığı, bunların paralı asker olduğunun ortaya çıkmasıyla birlikte, savaşın, şimdiye kadar olanla karşılaştırılamayacak düzeyde özelleştirilmeye başlandığı, özelleştirildiği gerçeği de gün ışığına çıkmaya başladı.

Irak-Güney Kürdistan'da bulunan yaklaşık 200 bin kişilik işgal gücü 30'un üzerinde devletin askeri gücünden oluşmaktadır. Sözkonusu paralı askeri

güç resmi açıklamalarda, ya da hesaplarda sözkonusu bile edilmemektedir.

Somut olarak ABD emperyalizminin askeri gücünden sonra paralı askeri güç Irak-Güney Kürdistan'da ikinci güçlü işgal gücü konumunda. Sayısı 20 bin civarında verilmektedir. Resmi verilere göre ABD emperyalizminden sonra gelen İngiliz emperyalizminin işgal gücü 9.900'dür. Paralı askeri güç sayısı bunun iki katıdır.

Sözkonusu paralı askeri gücün geçmişi, başta ABD emperyalizminin tekelleri olmak üzere güçlü tekellerin lojistik destek olarak özelleştirilmeye başlanan askeri alandaki ihalelere katılması ve satın almasına kadar gerilere gitmektedir. Kelimenin gerçek anlamında "patates soyma" vb. mutfak işlerinden başlanan özelleştirme işi, Afganistan ve Irak'a yönelik savaş sürecinde paralı askeri güçlerin savaşın hizmetine sunulmasına, savaşın da özelleştirilmesine dek geliştirilmiştir. Tekeller sadece Irak vb. ülkelerde yeraltı ve yerüstü zenginliklere el koyma temelinde kârlarına kâr eklemiyorlar. Onlar iş bulma kurumu gibi çalışarak binlerce paralı askeri savaş alanlarına sürerek devletin askeri alandaki ihalelerinden milyarları vurarak da kârlarına kârlar eklemektedir. Sözkonusu paralı askerler "çokuluslu"... ABD ve İngiliz ordusunun "deneyimli" ve "yaşlı" özel eğitilmiş askerlerinden, Şili'de faşist Pinochet iktidarı döneminde halka karşı faşizmin uygulanmasında deneyimli ve özel eğitimli olan faşist güçlerden, Güney Afrika'da Apartheid rejiminin ırkçı, faşist güçlerine kadar değişik kesim yer almaktadır.

Bunlara verilen görevler de çeşit çeşit... Bu görevler sömürge valisi Bremer veya benzeri "yüksek görevli" şahısların korunmasından, emperyalist tekellerin bürolarının, çalışanlarının korunması, "güvenliğinin" sağlanmasına, işgalci güçlere karşı mücadele edenlere, ya da işgalci güçlerin hoşuna gitmeyen gelişmelere müdahale etmeye, cezaevlerindeki tutsakları sorgulama ve işkence yapmaya kadar değişiklik arzetmektedir.

Görevlerinin çeşit çeşit olması gibi, bunların fiyatları da türlü türlü... Fiyatlar üzerlenilen görevlere ve ülkelerine –yani ulusal kökenlerine– göre değişmektedir. ABD ve İngiliz askeri kökenli paralı askerler en yüksek ücreti alan kesimdir. Aylık fiyatları 10.000 dolar olan bu kesimin görev aldıkları bölge Felluce gibi çok çatışmalı bölge olması durumunda, günlük geliri 1000 dolar olmaktadır. Iraklılardan oluşan paralı askerlere ise aylık 150 dolar kadar fiyat biçilmektedir.

Paralı askeri güçle savaşın özelleştirilmesinin bir yanı emperyalistlerin tekellerinin kârlarına kârlar eklemesi iken, en önemli yan ise paralı askerlerin savaş alanlarında uluslararası anlaşmalara göre belirlenen "savaş kurallarına" uyulmaması, kuralsızlığın kural haline getirilmesi, keyfiyetin egemen kılınmasının yolunun açılmasıdır. Bu durumda ulus-

lararası anlaşmalara göre "savaş suçu" olan suçların işlenmesi durumunda paralı askerlerin yargılanması da sözkonusu olmayacaktır.

"Parayı verenin düdüğü çaldığı" böylesi bir ortamda, güçlü emperyalist tekellerin kendi paralı askeri gücünü de oluşturmasıyla kaptığı pazara konacak, kapmak istediği pasta için ise savaşı kışkırtıp yürütecek.

Irak-Güney Kürdistan işgali bağlamında bilince çıkarılması gereken nokta ise, ABD emperyalizmi ve işgal ortağı güçlerin resmi askeri güçlerinin önemli bir bölümünü geri çekmesi durumunda da gerçekte işgalci güç olmaktan çıkmayacaklarıdır.

DİĞER BAZI NOKTALAR...

ABD emperyalizminin planları içinde işgali "meşrulaştırmak" ve uluslararası düzeyde yeni müttefikler bulma çabasının yanısıra, Irak-Güney Kürdistan'da da işbirliği yapabilecek ve kitleler üzerinde etkili olabilecek güçleri de bulma çabası içindedir.

Savaş döneminde kendisiyle işbirliği yapan güçlerle "Irak'ın yeniden yapılandırılması" meselesini çözemeyeceği gerçeği ortaya çıktı. Geçici Yönetim Konseyi'nin oluşturulması da, işgale ve işgalci güçlere karşı mücadelenin gittikçe gelişmesini engelleyemedi.

İşgalden sonraki süreçte –yaklaşık 15 ay– başlangıçta tek tük saldırılar biçiminde kendisini gösteren direniş, giderek örgütlü hale geldi. Hemen hemen her gün işgalci güçlere ve işbirlikçilerine yönelik saldırılar gerçekleşti. Çatışmalar yer yer kelimenin gerçek anlamında savaşa dönüştü.

Savaşın bittiğinin resmen ilan edildiği 1 Mayıs 2003'ten bugüne kadar öldürülen işgal gücü-asker sayısı resmi verilere göre 900 civarındadır. Gerçekte sayının daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Bu hesap içinde örneğin paralı askerler yoktur. Binlerce Iraklı da bu süreçte öldürülmüş, binlercesi de cezaevlerine tıkılıp işkencelere maruz kalmıştır. İşgalci güçlerin günlük giderleri milyar dolarla hesaplanmaktadır.

Direniş hareketinin giderek güçlenmesi ve işgalci güçleri zor duruma sokması ABD emperyalizminin Irak-Güney Kürdistan'daki planlarını da değiştirmeye yöneltti. Olası bir askeri gücünü geri çekme durumunda, Irak-Güney Kürdistan'ın kendi nüfuzları altında kalmasını sağlayacak bir yönetimin oluşturulması hesaplarının karmaşıklığı, işgalci güçlerle işbirliği yapanların da esasta direniş hareketine hükmedememesi; ve buna ek olarak "yerli" güçler arasındaki iktidar dalaşı ABD emperyalizminin işini zorlaştırmaktadır.

ABD emperyalizminin Irak'a saldırıyı başlattığındaki hesaplarından, tavırlarından biri, Baas rejmini yıkmak olduğu gibi, Baas rejiminin yıkılması sonrasında kurmak istediği yönetimde Baasçıları tümüyle dıştalamaktı. Fakat bu hesapları, işgale karşı direnişin giderek

güçlenmesiyle boşa çıktı.

Bunun sonucunda ABD emperyalizmi Baasçılara karşı tavrını değiştirmek zorunda kaldı. Direniş hareketini bastırma taktiğindeki değişikliğin başında da, Baas rejiminin kimi temsilcilerinin işgalci güçlere karşı direnenlere karşı yürütülen hareketi bastırma mücadelesine katma çabası gelmektedir. Baas rejiminin ordu ve polis gücünün bir bölümünü yeniden ordu ve polis kurumuna kabul etmeleri de Baasçılara yönelik tavır değişikliğinin bir başka göstergesidir. Böylece Baasçılar aracılığıyla Baasçıları bastırma ya da "ikna" etme taktiğiyleABD emperyalizmi, Saddam'sız bir Baas yönetimi opsiyonunu da elinde tutmaya çalışmaktadır.

ABD emperyalizminin ve işgalci güçlerin temsilcilerinin tavır değişikliğine gittikleri önemli bir konu da, dini temeldeki bir rejime karşı tavırdır. Bilindiği gibi 11 Eylül saldırıları ertesinde "İslama" karşı "haçlı seferi" başlatan ABD emperyalizmi, islamcı kesimlere potansiyel terörist olarak yaklaşmış ve bu yaklaşımını Afganistan'a yönelik savaşla da uygulamaya koymuştu. Irak da, bunun bir nevi devamıydı.

Direniş hareketi içinde Baascılarla birlikte esas olarak işgale ve işgalci güçlere karşı mücadele eden kesimler de dinci –Şii ve Sünni– kesimlerdir.

ABD emperyalizminin savaşın başlangıcındaki hesaplarından biri de "ılımlı Şii" kesimi oluşturacak yönetim içine çekme ve "radikal" kesimini dıştalamaktı. İşgale karşı direniş bu hesabı da boşa çıkardı ve ABD emperyalizmi bu konuda da tavır değiştirmek zorunda kaldı.

ABD emperyalizmi, işgale karşı –ve bu somutta işgalci gücün başı ABD'ye karşı– mücadele eden bu "radikal" kesimi kendi saflarına çekme ve hesaplarına uygun bir "yapılanmayı" oluşturma çabasında, bunlara da göz kırpmaya başladı. ABD emperyalizminin baş temsilcilerinden Powell radikal-köktenci olmayan bir dini rejimi kabul edebileceklerini açıkladı.

ABD emperyalizminin tavrındaki bu iki değişiklik, 2005 yılı sonuna doğru ya da 2006 yılı başlarında onaya sunulması planlanan Anayasa'nın andaki geçici Anayasa'dan daha çok dini içeriğe sahip olabileceğine işaret etmektedir. Kuşkusuz ki, o zamana kadar daha nelerin değişeceği, hangi tavırların değiştirileceği de şimdilik belli değil...

İŞKENCECİLER İŞBAŞINDA...

Nisan ayı sonuna doğru Amerikan CBS televizyon programı ABD emperyalizminin işgal gücüne bağlı askerlerin Iraklı tutsaklara işkence yaptığı haberini, işkence görüntüleriyle yayınladı. ABD emperyalizminin Afganistan ve Guantanamo'da tutukladığı insanlara sistemli biçimde yaptığı işkencelere –hem de dünya kamuoyundan özel olarak saklamaya gerek duyulmadan yapılan–, insanlık dışı uygulamalara

gözlerini yumanlar, Irak'ta, Ebu Garip Hapishanesi'nde yapılan işkence görüntüleriyle karşılaşınca "nasıl olur?" dercesine şaşırıp kaldılar!

Irak-Güney Kürdistan'a "demokrasi götürmek isteyen"ler nasıl oluyordu da işkence yapıyordu? Şaşırıp bu ve benzeri soruları yöneltenlerin bir bölümü, gerçekte emperyalistlerin "demokrasicilik" şovlarına, yalanlarına kananlardı. Diğer bölümü ise, gerçekte olanlardan haberi olan ama kitlelerin tepkisini çekmemek için, kitlelere olanlardan haberi olmadığını anlatan burjuvazinin çanak yalayıcıları, temsilcileriydi...

Gün ışığına çıkan işkenceler, işgalcilerin kendilerine karşı çıkanlara yönelik uyguladığı baskıların; işgale karşı gelişen direniş hareketini bastırma amacıyla uygulanan şiddetle, baskıyla bilgi edinme ediminin, kısacası işgalin doğal bir parçasıydı.

"Sınırsız özgürlük" harekâtının, hiç de emperyalistlerin anlattığı gibi Irak-

Güney Kürdistan'a "özgürlük" götürme harekâtı olmadığı; bunun, başta ABD emperyalizminin olmak üzere tüm müttefiklerinin işgal, talan, baskı, işkence özgürlüğü, emperyalist yayılmacılık özgürlüğü harekâtı olduğu gerçeği daha fazla gün ışığına çıkıyordu. Yaşanan gerçekler, bir kez daha, emperyalistlerin ezilen halklara satmaya çalıştığı "demokrasi" ve "özgürlüğün" gerçekte ne olduğunu gösterdi. Emperyalistlerin "demokrasisi, özgürlüğü", ezilen halklar için, işçiler, köylüler, tüm emekçiler için baskı, zulüm ve işkence demektir. Bunun da ötesinde işkence, kapitalist-emperyalist sistemin barbarlığının doğrudan bir parçasıdır. İşkencesiz, baskısız, sömürüsüz kapitalizm yoktur. İşkenceye karşı olanların, kapitalist-emperyalist sisteme karşı mücadele etmesi gerekir.

ABD emperyalizmi önderliğindeki işgalci güçlerin Irak-Güney Kürdistan halklarına getirdiği "özgürlük", emperyalist işgal, baskı, işkencedir... Dün Saddam-Baas faşist rejimi, bugün emperyalist işgal...

ABD emperyalizminin işgal ordusu mensuplarının Iraklı tutuklulara işkence yaptığının kamuoyuna yansıması sonrasında takınılan tavırlar, kelimenin gerçek anlamında sahtekârca tavırlar oldu. Kuşkusuz ki, emperyalistlerden başka bir tavır beklenemezdi de...

ABD emperyalizminin temsilcilerinin işkenceyle ilgili ilk takındıkları tavır, yaşananlardan haberlerinin olmadığı; olayları basından daha yeni öğrendikleri biçimindeydi.

İşkencelerin inkâr edilemeyecek bir olgu olduğunu gördükleri noktada da, yaşananlara, gördüklerine inanamadıklarını anlattılar kitlelere... Ne sahtekârlık!

ABD Başkanı Bush, yapılanları *"böyle bir tutum Amerikan halkının doğasını yansıtmıyor"*, *"tamamen Amerikanca değil"* vb. biçimde yorumladı ve yaşananların sistemli bir şey olmadığını, "münferit bir olay" –bunu bir yerlerden tanıyoruz– olduğunu anlattı. Yine sahtekârlık!

Sadece işkence değil, savaş, katliamlar, işgaller... barbarlık denince akla gelen hemen her şey "Amerikancadır"... Yani bunlar, ABD emperyalizminin doğasına, özüne uygundur, sahtekârlık da!

İşkencelerin münferit olmadığı, tersine sistemli biçimde uygulandığı; "yeni" sorgulama yöntemlerinin doğrudan "Savunma" Bakanı başta olmak üzere yetkili kişilerce onaylandığı; Guantanamo'da uygulanan bu işkence, sorgulama yöntemlerinin Irak'ta da uygulandığı artık reddedilemez bir olgu.

Irak'ta "Cenevre Konvansiyonu"na aykırı, insanlık dışı uygulamaların, işkencelerin –hem de sistemli biçimde– yaşandığı konusunda ABD emperyalizminin temsilcilerinin, yöneticilerinin en azından Uluslararası Kızıl Haç Komitesi tarafından bilgilendirildiği de bir başka olgu.

Bunun dışında kendi ordu yöneticilerinin görevlendirdiği Tümgeneral Antonio M. Taguba'nın Mart ayında

tamamladığı ve ABD emperyalizminin yetkililerine sunduğu raporda da mahkumlara kötü muamele yapıldığı, uluslararası anlaşmaların ihlal edildiği tespit edilmektedir. Bu tespitleri yapan Taguba'nın başka göreve tayini ise, burjuva basında bile cezalandırma olarak kabul gördü.

Tüm bunların bilincinde olan ABD emperyalizminin andaki yöneticileri, kitlelere hiçbir şeyden haberlerinin olmadığını, ardında ise yaşananların "münferit" olaylar olduğunu anlatmaya çalıştılar. Dünya kamuoyu için bu yöndeki açıklamaların pek inandırıcı olmadığının farkına varan emperyalist, işgalci güçler, "münferit" olaylar yaklaşımını, işkence yapan kimi askerleri ve sorumluları hedef tahtasına oturtarak sürdürmeye çalıştı.

Genelde dünya kamuoyu önünde, özellikle de Arap dünyasında puan kaybeden ABD emperyalizmi, başvurduğu yalanlarla kimseyi kandıramayacağını görünce, bir başka sahtekârlığa başvurmaya yöneldi. İlk önce başta Bush olmak üzere ABD emperyalizminin sorumlu ve yetkilileri "özür" dilediler. İşkence suçunu işleyenlere yönelik soruşturma yürüteceklerini, suçluları cezalandıracaklarını ilan ettiler. *"Demokrasiler de hata yapabilirdi"... "Ama bu hatalar araştırılır sorumluları mahkeme önüne çıkarılırdı"...* ABD "demokrasisinde" böylesi "yanlışların" üzerine gidilirdi! vb. tavırlar takındılar.

Hemen alelacele mahkeme masası kurdular ve örnek olarak 19 Mayıs'ta yapılan mahkemede işkence yaptığını itiraf eden Jeremy Sivits adlı askere bir yıl hapis ve askerlikten men cezası vererek "demokrasi"lerini dünya kamuoyuna gösterdiler... Ne sahtekârlık!

Gerçekte Sivits ve diğer işkence yapmakla suçlanan ve görevlerinden alınan askerler, komutanlarının emirlerini yerine getirmişti! Her ne kadar Sivits mahkumlara kötü muamele yaptığını itiraf etse de, gerçekte işkence suçluları, sorumluları Washington'daydı... Beyaz Saray, Pentagon'da, Irak'ta sömürge valisinin karargâhındaydılar.

Bu gerçeği, para kazanmak için ABD ordusuna katılan, kendilerine verilen emirleri uyguladıklarından dolayı suçlanan ve "günah keçisi" rolüne konanların ifadeleri de ortaya koyuyordu. Onlar verilen emirleri yerine getirmişti... İşkenceciler –garip görünse de– gerçeği dile getiriyorlardı. ABD emperyalizminin yöneticileriyse gerçeklerin üzerini örtmeye, zararı azaltmaya çalışıyorlardı.

ABD emperyalizminin temsilcilerinin "özür" dilemeleri, suçluların sorgulanacağı yönlü açıklamaları vb. hepsi de kitlelerin bilincini karartmaya yönelik, gerçeklerin üzerini örtmeye çalışanların başvurduğu sahtekârlıklardır. Bu sahtekârlıklara, emperyalist barbarlığa karşı mücadele, insanca bir yaşam, toplum isteyen herkesin görevidir.

10 Haziran 2004 ■

Dost acı söylemeye devam ediyor...

Bolşevik Devrim'in 5. sayısında "Dost acı söyler..." (sayfa 33) başlıklı bir makale yayınladık. Bu makalemizde Kuzey Kıbrıs'taki Kıbrıs Sosyalist Partisi (KSP) ile onun görüşlerini yaygınlaştıran Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek'in (KSG) son yıllarda adada üzerinde çokça tartışılan Kuzey ve Güney Kıbrıs'ın ortak bir devlet çatısı altında birleşmelerini, bu şekilde AB çatısı altına birlikte girmelerini öngören Annan Planı ve bu planın bir parçası olan referandum ile Aralık 2003'te yapılan Kuzey Kıbrıs seçimlerinde takındığı tavırları eleştirmiştik. Öz olarak dostlarımızın taktik adına devrim perspektifinden uzaklaşıp reformist siyaseti savunduklarını, reformları devrim perspektifiyle ele almadıklarını; taktik adına emperyalist politikaların peşine takıldıklarını, Annan Planı ve AB çatısı altında gerçek ve kalıcı bir barışın sağlanamayacağını; gerçek barışın devrimle kazanılacağını, bunun için adadaki devrimci ve komünist güçlerin devrimi merkeze koyan bir politika izlemeleri gerektiğini, bunun zor ama yapılması zorunlu bir iş olduğunu anlatmaya çalışmıştık.

Kuzey Kıbrıslı dostlarımız eleştirilerimizi; KSG'nin 114. sayısında **"KSG Dosya 1 – Türkiye Solu ve Kıbrıs – Bolşevik Partizan (BP)"** başlığı altında yayınladıkları bir yazıyla yanıt verdiler. Dostlarımızın yanıtları 11 nokta ve sonuçtan oluşuyor. Biz bu yazımızda KSG'nin yanıtları konusunda tavrımızı ortaya koymak istiyoruz. Bunu yaparken yöntem olarak dostlarımızın numaraladıkları başlıkları izleyen bir sistemle gideceğiz. Tersi belirtilmedikçe alıntılanan yerler de sözkonusu yazıdandır.

"1. Kıbrıs'ta Siyasi Kamplaşma"

Bu bölümde dostlarımız, bizim yazımızda belirttiğimiz gibi Kıbrıs'ta kamplaşmanın iki temelde (kısaca belirtmek gerekirse bu iki cephe: AB'ci cephe ile AB karşıtları; statükocular ile statükoyu kırmak isteyenler biçimindedir) yükselmediğini, "böyle bir kamplaşmanın dünya emperyalist sistemi içerisindeki bir karşıtlığı, kamplaşmayı ortaya koyduğunu", "Kıbrıs'ta siyasetin bu zıtlıklar üzerinde şekillendiği tespiti (nin) yanlış" olduğunu, bu-

nun "görüntüye özgü olduğunu" söylüyor ve sonucu şöyle koyuyorlar:

"Kıbrıs siyasetindeki esas karşıtlık tüm bu kampların birliği ile, KSP'nin Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyaseti arasındaki kamplaşmadır. Kıbrıs'ın geleceğini belirleyecek olan zıtlaşma budur. Bu zıtlaşmada hangi siyasetin üstünlük kazanacağıdır."

Dostlarımızın itirazı böyle...

Peki bu itirazın bugünkü politik şekillenmede ve politik çalışmada doğruluk payı nedir?

Hemen belirtelim, çok uç noktada yapılacak bir soyutlamada elbette burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme temel çelişmedir. Esas genel söylemde zıtlık bunlar arasındaki zıtlıktır. Biz bunların bilincindeyiz. Bizim tartıştığımız ama bu değil: Bugünkü güçler dengesi nedir, andaki politik şekillenme, andaki siyasete yön veren ve gündemi belirleyen öz nedir? Bizim tartıştığımız budur. Dostlarımız girişte bunu tartışmıyor... Dostlarımız bugünkü politik koşullarda hangi siyaseti uyguladığını, bu siyasetin doğruluğunu, yanlışlığını, kime yaradığını; kendi bağımsız siyasetini ne kadar yaşama geçirdiğini, bu siyasetin ne kadar yaşam bulduğunu; kendi bağımsız siyaseti temelinde örgütlenmesini sağlamanın yol ve yöntemlerini vs. vs. tartışacağına çok genel bir doğruyu itirazlarının merkezine oturtuyor ve eleştirimize "yanıt vermiş" oluyorlar. Kıbrıs'ta gelişmeyi anda belirleyen güçlerin emperyalistler, Türk ve Yunan hakim sınıfları ve onların adadaki uzantıları olduğu bir olgudur. Dostlarımız bu gerçekliği "es" geçiyor, ideal olan şeyi söylüyor ama anda belirleyici olanı görmezden geliyorlar.

Yukarıda aktardığımız itirazlarıyla;

a) Dostlarımız kendi güçlerini doğru değerlendirmiyor, andaki siyasi yapılanmada oynadıkları (daha doğrusu oynayamadıkları rolü) doğru değerlendirmiyor; deyim yerindeyse kendilerini "dev aynasında" görüyorlar.

Genel tespitlerle adada bugün somut siyaseti belirleyenlerin, esas çatışan güçlerin kimler olduğunu gözlerden gizlemenin kimseye bir yararı yoktur, olamaz. Bunu yapmak yerine andaki somut durumda ada gerçekliği, bu gerçeklikte çatışan güçlerin kimler olduğu bilince çıkarılsa; bu çatışma içinde komünistlerin durumlarına, güçlerine uygun ve emperyalist güçlerin siyasetlerinden ve bu siyasete kapılmış giden kitlelerin yanlış talep ve beklentilerinden uzaklaşılsa; bunun yerine gerçek alternatif konulsa, bu temelde örgütlenmeye gidilse... vs. vb. doğru bir iş yapılacaktır. Dostlarımızın yapmadığı budur.

b) Dostlarımız bu tür genel ve doğru belirlemelerle (itirazlarla) izledikleri siyaset arasındaki farklılığı da görmüyorlar. Anda devrimci ve komünist güçlerin bağımsız bir siyaset izlemesi yerine (taktik adına!!!) burjuvazinin bir kesiminin siyasetine eklemlendiklerini de görmüyorlar. Bu o kadar nettir ki; bir yandan Kıbrıs siyasetinde "esas kar-

şıtlığı tüm emperyalist güçlerin ve onların adadaki uzantılarının birliği ile, KSP'nin Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyaseti arasındaki kamplaşma" olarak koyan dostlarımız; somut AB çatısı ve Annan Planı temelinde "çözüm" siyasetine açık ve net destek veriyor. Taktik adına, "kitleler öyle istiyor" diye yapılıyor bu... Ama diğer taraftan KSP'li dostlarımız, burada kendi bağımsız siyasetlerinden uzaklaştıklarını, sonuçta karşı kamptaki güçlerden birisinin "soldan savunucusu" pozisyonuna düştüklerini farketmiyorlar. Çokça bağımsız siyasetten sözeden dostlarımız bizzat pratikte karşıdevrimin çelişen güçleri içinde taraf konumuyla çelişmenin parçası oluyorlar.

Sormak gerekiyor dostlarımıza: Annan Planı'na verilen destek Anti-Emperyalist Cephe propagandası mıdır?! AB'ye "evet"çiler içinde yeralmanın programda yazılanlarla ilgisi var mıdır? Soruyu bir de şöyle soralım: Yapılan çalışmada ayrım noktaları nerededir? İzlenen pratiğin, örneğin CTP siyasetinden farkı nedir?

Dün de, bugün de söylediğimiz, dikkat çekmeye çalıştığımız budur, göstermeye çalıştığımız yanlışlığın birisi burada yatmaktadır. Dostlarımızın anlamadığı da budur.

"2. Tavizler ve Derinde Yatan Gerçekler:"

Bu bölüme dostlarımız sözlerine şöyle başlıyorlar: "Yoldaşların, Kıbrıs'taki iktidar kavgasını, emperyalizm şartlarında çözüm türleri arasındaki bir kamplaşma olarak ilan ettikleri bir dönemde KSP vardır. ... KSP halkımızın güçlerini birleştirmek, onların mücadelelerini ilerletmek, bu amaçla onların birliğini sağlamak için her türlü taktik tavizi vermiştir, ve de ileride de bu tavizleri vermekten geri durmayacaktır. Bunun yanında, KSP kendi varlığından ve kendi görüşlerinden asla taviz vermez. Yani hem kendini, hem de görüşlerini askıya almaz. Almamıştır."

Ardından Kıbrıs'ta birlik konusunda yaşananları kabaca anlattıktan sonra; "birlikte hareket için ortak bir platform amaçlı taktik tavizini verirken ve bu çerçevede içinde yeraldığı anlaşmanın tüm kurallarına uyarken, kendisini, programını ve de dolayısıyla Kıbrıs'ta esas çatışmayı ortaya koyan siyasetinden vazgeçmez" tespitini yapıyorlar.

Dostlarımızın bu söylediği şeylere ilişkin fazla bir söz söylemeye gerek yoktur, açıp KSG'nin sayfalarında yazılanlara, başlıklara bir gözatmak; dahası izlenen "AB'ci siyaseti" hatırlatmak yeterlidir.

İşte bir kaç başlık: "Haydi Nisan'da referanduma", "BMBP'nin önderliğinde hep birlikte referanduma ve referandumda 'EVET'e!", "Kıbrıs Sosyalist Partisi evet diyor", "BMBP'yi tüm Kıbrıs'ın platformu yapalım! 21 Nisan referandumundan Kuzey'de ve Güney'de zaferle çıka-

lım." Bu başlıkları çoğaltmak mümkün. Ya da soruyu başka türlü soralım: Annan Planını anlatırken, "evet" oyu talep ederken halka anlattığın ne? Ayrımın ne, ayrım noktalarını ne kadar kitlelere taşıyorsun? vs. vb.

Başlıklara ve başlıkların altındaki yazılara yansıyan esas politika Kuzey'de ve Güney'de referandumdan "evet" çıkması, böylece Annan Planının hayat bulması ve bir çatı devletle AB'ye giriş biçiminde özetlenebilir. Yapılan "evet" çağrıları buna hizmet ediyor. Seçimlerde izlenen politika esasta bu eksen etrafında şekillendi, uygulandı.

Peki bu siyaset kimin siyaseti?!

Dostlarımıza bunu sorduk, soruyoruz. Peki verilen yanıt ne? "Taviz verdik, veririz de... Ama ne için taviz verdik?" diyorlar. Evet verilen taviz (altı nasıl doldurulursa doldurulsun!!!) özde emperyalistlerin, onların "çözüm" önerileri temelinde hareketlenmiş (en azından Kuzey Kıbrıslılar açısından durum böyle!) kitlelerin geri taleplerine verilmiş bir tavizdir. Kitlelerden kopmama adına verilmiş bir tavizdir. Bunun ama KSP'nin bağımsız siyaseti ile alakası var mıdır?

Buna yanıtımız "hayır"dır...

Biz, KSP'nin temel belgesini elbette tanıyoruz. Doğrularını, yanlışlarını biliyoruz. Detayını burada tartışmayacağız; ama belirtmemiz gerekir ki, bu temel belgede "emperyalist çözüm önerilerine 'evet' demek yoktur! Peki nerede kalıyor, bağımsız siyaset?! Yönelтilen eleştiriler karşısında "temel belgeleri" öne süren dostlarımızın izlediği seçim ve referandum pratiğini tartışıyoruz biz ve bu pratiğin "bağımsız siyasetle" bir ilgisinin olmadığını görüyoruz, bunu ifade ediyoruz. "KSP kendi görüşlerinden asla taviz vermez" diyen dostlarımızın dönp pratikte "taktik adına" izledikleri politikaya bakmaları gerektiğini söylüyoruz.

Dostuz, acı söylüyoruz... Dostlarımızın pratikte izledikleri siyasetin yanlış olduğunu söylüyoruz. Kötü yapmıyoruz, iyi yapıyoruz; dostlarımızın doğru bir siyaset izlemelerini istiyoruz, bekliyoruz.

Bu bölümün sonunda dostlarımız bizi YBH ile de aynılaştırmaktalar. Buna karşı söylenecek tek söz var: Bizim açımızdan YBH'nın ne dediğinin bir önemi yok. Bunu konu bile etmedik, yazmadık. Şüphesiz eleştirilerde çıkış noktası farklı olsa da kimi zaman bu tür "benzerlikler" yaşanır. Ancak bizim eleştirilerimizin içeriği ile YBH'nın eleştirilerinin içeriğini aynı kefeye koymak sadece dostlarımızın bir maharetidir, elmalarla armutları toplamaya çalışmaktır; yanlıştır.

"3. Tarihten Dersler"

Dostlarımız bu bölümde seçimleri boykot taktiği konusunda tarihe başvuruyor ve "esas olarak burjuva şartlarda seçimleri boykot taktiğini savunan, bu boykot taktiklerini stratejiye

dönüştüren bu yoldaşlar, seçimlere katılma ihtimalini de kabulleniyorlar." diyor ve devam ediyorlar: "Bu onu da, bunu da kabullenme yaklaşımı Troçkistlerin tipik özelliğidir. Sonuçta dönüp dolaşacak boykotu devreye koyacak ama, seçime de katılma olabilir. Ne şartlarda? Komünist hareketin tarihçesi diyormuş ki, komünist partiler kendi başlarına seçime katıldıklarında, seçimleri kendi 'doğru' görüşlerini yaymak için kullandıklarında!"

Ardından dostlarımız Lenin'in İngiltere'de Emek Partisi'yle işi birlikte seçimlere vardırdığını, Lenin'in bu partiyi iktidara getirmek için çalıştığını söylüyor ve Lenin'in "kendilerini asmaları için ellerine ip verelim" sözünü anımsatıyor ve tarihten örnek vermiş oluyorlar...

Gelelim söylenenlere...

Önce bize yönelen Troçkist yakıştırması... Biz bu tür lafları, sataşmaları çok dinledik. Pek üzerinde durmaya gerek yok. Sonuçta doğru görüşleri savunduk, savunuyoruz; bu çalışma içinde bu tür suçlamaların gelmesi "normaldir"! Ancak bu konuda dostlarımıza bir önerimiz var: Seçimlere karşı tavır bağlamında bizi Troçkist olmakla suçlamak yerine, bizim sözkonusu bağıntıda neler savunduğumuzu anlamaya çalışsalar çok daha iyi bir iş yaparlar.

Ne dedik biz seçimler bağıntısında; neydi tavrımız? Çok kısa olarak biz Kuzey Kıbrıs seçimlerinde dostlarımızın kendilerini AB'ye "evet"çi cephenden ayırmalarını; çözümün AB üyeliği temelinde gerçekleşmeyeceğinin propagandasını yapmalarını; bağımsız bir siyaset izlemelerini; yapılan seçim ittifakı bağıntısında kendilerinin mevcut güçleriyle "evet"çi cephenin eklentisi duruma düşeceğini, bunun –"taktik" adına da olsa– doğru bir siyaset olmadığını; seçimlerin kitleleri politize ettiği bir ortamda devrimin propagandasını yapmanın doğru ve gerekli olduğunu, bunun zorluklarını bilmemize, evet andaki koşullarda verimli olmasa da, emperyalistlerin siyasetine eklemlenmek yerine gerçek çözümün devrimle geleceğinin, bunun için örgütlenme ve mücadeleyi yükseltme propagandasında direnmek gerektiğini... vb. vb. söyledik. Dostlarımız bunu eleştiriyor, bize tarihten örnek veriyor, Lenin'in İngiliz İşçi Partisi'ni destekleyerek "onlara kendilerini asmak için ip verme" siyasetini öne çıkardığını söylüyorlar. Ne büyük yanılgı! Yaptıklarını acaba Kuzey Kıbrıs'taki AB'ci Türk burjuvazisinin eline "kendilerini asmak için ip verme" midir? Olan gerçekte AB'ci burjuvazinin kuyruğuna takılmak, onların eki olmaktır.

Dostlarımız seçimlerde kendi siyasetleri temelinde bir –taktik!!!– siyaset izlediler. Soralım dostlarımıza: Annan Planı'na "evet" diyen, Güney Kıbrıs'la bir devlet çatısı altında birlikte "AB'ye girmeyi savunan" bir hükümetin işbaşına gelmesine katkı sunan sizler Talat hükümetine kendilerini asmak için na-

sıl bir ip verdiniz acaba? Ya da şöyle soralım: İzlenen siyaset ile "Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti" siyasetinde ne kadar ilerlediniz? Bu siyasetle ilerleseniz ne olur? İzlenen siyaset, Kuzey Kıbrıs'ta –ve Güney Kıbrıs'ta– liberal burjuvazinin andaki siyasetinden başka nedir?

Hayır dostlar; görüşümüze göre genel tarih bilgisine de dayanarak, benzemezlerden oluşturduğunuz siyasetin –taktik adına!!!– pratik kazanımı emperyalist politikalara eklemlenmek ve bu siyasetin soldan destekçisi olmak dışında bir getirisi olmamıştır, bugünkü koşullarda tersi de beklenemezdi. Bu siyasetin yanlış ve sonuçta objektif olarak vardığı durumu görmek için genel tarih bilgisine yerine somut durumun somut tespiti temelinde bir siyaset izlenmesini isterdik. Bunun uzun vadede bir getirisi olacaktı. Ama siz dostlarımız bunu görmediniz, görmüyorsunuz.

Dahası şöyle diyorsunuz: "Bizim birlik siyasetimiz, sonuç olarak Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti'ne, bu amaçla birliğe yol açmasını amaçladığımız birlik siyasetimiz, bu çerçevede uyguladığımız prensipler ve de elde etmek istediğimiz amaçlar yoldaşları çileden çıkartıyor."

Bu suçlama karşısında ne söylenebilir? Biz; dostlarımızı dostça eleştiriyoruz... Devrimi, komünizmi savunma iddiasındaki bir partiye/yayın organına yönelik yapıcı eleştiriler bizimkisi... Biz dostça eleştirimizi yapar, doğru görüşlerin mücadelesini veririz; anlayan anlar, yanlışlarını gören görür, düzeltmek isteyen düzeltir, düzeltmeyenin yolu açıktır. Neden "çileden çıkan" biz olalım? Ama galiba dostlarımız bizim bu eleştirilerimize tahammülsüzlüğün bir göstergesi olarak çileden çıkıyorlar ki bizi böyle garip deyimlerle suçluyor, ilginç ve yer yer "dostlar arasında olmaması gereken bir üslupla tartışma(!) yürütmeye çalışıyorlar...

Dostlarımızın sıkça üzerinde durdukları bir şey var: Diyorlar ki, bizim bir programımız var. Programımız Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti programı. Ve programımızda gerçek çözümün yolunun ne olduğunu ortaya koyduk. Evet biliyoruz, dostlarımızın böyle bir programı (doğrusuyla, yanlışıyla, eksiğiyle) var. Program tartışmasına direkt girmeden; varsayalım ki yazılanların hepsi doğru... Peki bu programın pratikte uygulanması; teori-pratik uyumluluğu konusu nasıl olacak? Bize göre dostlarımızın temel yanlışlarından birisini bu uyumsuzluk oluşturuyor.

Tarihe çokça atıfta bulunan ve buldukları benzemezler ile kendi yanlışlarının "teorik altyapısını döşeme" uğraşı veren, bu arada geçerken bizi "Troçkistlikle" suçlayan dostlarımıza, tam da program-pratik ilişkisi içinde Lenin ile Troçki arasındaki bir tartışmayı hatırlatmak isteriz.

Tartışmanın özü, Rusya'da 1912'de Dördüncü Devlet Duması seçimleri

üzerine takınılan tavırlarla ilgilidir. Konuyla ilgili olarak Lenin'in yazdığı bir makale vardır. Makale "Reformistlerin Platformu ve Devrimci Sosyal-Demokratların Platformu" başlığını taşır. (Makalenin tamamı için; Lenin, Seçme Eserler, Cilt 4, sayfa 187 ve devamı, İnter Yayınları)

Lenin'in Dördüncü Devlet Duması seçimleri sırasında yazdığı ve Kasım 1912'de "Sosyal-Demokrat"ta basılan makalesinde Bolşevik MK'nın seçim çağrısıyla Tasfiyeci Organizasyon Komitesi'ninkini karşılaştırılır.

Rusya'da devrimci bir yükseliş vardır. "Bu yükseliş", der Lenin ilgili makalesinde, "bütün politik partilerin, bütün politik akımların şu ya da bu biçimde, politik durumun bir genel değerlendirmesiyle ortaya çıkmak zorunda kaldıkları IV. Devlet Duması seçimleri dönemine rastladı. O halde, politik görevlerimizi, grupların sofu istekleri olarak değil de işçi sınıfının görevleri olarak tahlil edeceksek, programları ve platformları kitle mücadelesinin gerçekleriyle ve verili toplumun tüm sınıflarının eylemleriyle karşılaştırarak Marksist tarzda sınayacaksak, o zaman çeşitli seçim platformlarını da tam da kitlelerin bu devrimci yükselişinin mihenk taşında denemeli ve sınamalıyız. Çünkü sosyal-demokrasi için seçimler, kimi vaatler ya da açıklamalar pahasına özel bir politik operasyon, bir oy avı değil, sınıf bilinçli proletaryanın ana taleplerı ve politik dünya görüşünün temellerinin ajitasyonu için bir vesiledir yalnızca." (age, sf. 187-188)

Komünistler için seçimlere yaklaşım konusunda bu net belirlemenin ardından Lenin, önce hükümet partilerinin (Karayüzlerin, Oktobristlerin vd.) program ve platformlarının karşıdevrimci özüne işaret ediyor, bu partilere sadece işçi ve köylü yığınlarının değil, burjuvazinin bile sırt çevirdiğini aktarıyor.

Liberal-burjuvaların program ve platformlarının özünde yatan şeyi ise Lenin, karşıdevrimci Kadetlerden Gredescul'un sözleriyle ortaya koyar: "Rusya'da yeni bir devrimin gerekliliğinin alenen yadsınması ve devrimcilere karşı (başta Kadetler olmak üzere) liberalizmin gerçek platformunu çıkardı: 'Sadece sakin, sebatlı ve inançlı bir anayasal çalışma gereklidir." Ve devamla sorunu bir de kendisi özetler ve bu tavırla Sosyal-demokrasinin tavrını kıyaslama içinde anahatlarıyla şöyle ortaya koyar:

"Meselenin özü tam da Bay Gredescul'un itiraf ettiği şeyde yatıyor. Liberal-monarşist burjuvazi yeni bir devrime karşıdır ve yalnızca anayasal reformlardan yanadır.

Sosyal-demokrasi tutarlılıkla, burjuva demokrasisi (Narodnikler) yalpalamalarla, yeni bir devrimin "gerekliliği"nden yanadır ve bunun propagandasını yapıyor. Kitle mücadelesinin yükselişi başladı. Devrimci sosyal-demokratlar onu daha da ileriye, devrim

aşamasına kadar yükseltmeye yardım ederek genişletmeye ve sağlamlaştırmaya çabalıyorlar. Buna karşılık reformistler yükselişi yalnızca "bir canlanma olarak" görüyorlar, politikaları anayasal tavizlerin, anayasal reformların elde edilmesine yöneliktir. Bunun sonucu olarak burjuvazi ve proletarya, Rus tarihinin bu "aşaması"nda da "halk" üzerinden, kitleler üzerinde nüfuz mücadelesine girdiler. Mücadelenin sonucunu hiç kimse önceden söyleyemez, fakat RSDİP'in bu mücadelede hangi yeri alması gerektiği hakkında hiç kimse kuşku besleyemez."

Ardından Lenin, partinin seçim platformunda şiarların açıklığı konusuna, RSDİP'nin seçim platformu ile Tasfiyecilerin platformunu karşılaştırır ve çeşitli sonuçlar çıkarır. Makalenin bu bölümünü –uzun olmasını göze alarak– bütünlüklü bir şekilde aşağıda aktarıyoruz:

"***Parti'nin*** seçim platformunun ve Tasfiyeciler Konferansı'nın seçtiği Organizasyon Komitesi'nin bugünlerde yayınladığı seçim platformunun değerlendirilmesine böyle ve ancak böyle yaklaşılabilir.

Merkez Komitesi tarafından Ocak Konferansı'ndan sonra yayınlanan Parti'nin seçim platformu, Nisan ve Mayıs olaylarından ***önce*** yazılmıştı. Bu olaylar onun doğruluğunu ***onayladı***. Tüm platform boyunca bir düşünce uzanıp gider: ***bugünün*** Rusyası'nda anayasa reformlarının umutsuzluğunun, ütopik karakterinin eleştirisi ve devrim propagandası. Platformun şiarları, ***işte bu yüzden***, devrimci görevleri tam bir açıklıkla ifade etsin ve onların anayasa reformları üzerine vaatlerle karıştırılmasını olanaksız kılsın diye seçilmiştir. Parti'nin platformu, ayaklanmanın görevlerinin kendilerine ***açıklandığı yüzbinlerce*** politik grevciye, köylülüğün milyonlarca ordusunun ileri kişilerine, devrimci sosyal-demokratların ***doğrudan*** bir çağrısı niteliğindedir. Devrimci parti, kendi platformu için, açıklamalarına verilen, Mayıs grevleri ve Haziran-Temmuz askeri ayaklanma girişimleri görünümündeki bu dolaysız yankıdan daha iyi bir mihenk taşı, platformunun bizzat yaşam tarafından daha iyi bir onayını düşleyemez bile.

Tasfiyecilerin platformuna bir göz atalım. Onun Tasfiyeci özü Troçki'nin devrimci lafızlarıyla ustaca gizleniyor. Bu maske, saf ve tamamen deneyimsiz kişileri bazen yanıltabilir ve hatta onlara Tasfiyecilerin Parti'yle "uzlaşma"sı olarak bile görünebilir. Fakat birazcık büyük bir dikkat, bu kendi kendini kandırmayı hemen giderecektir.

Tasfiyecilerin platformu Mayıs grevlerinden ve yazınki ayaklanma girişimlerinden ***sonra*** kaleme alınmıştır. Ve bu platformun karakteri sorununun objektif yanıtını ararken, herşeyden önce şunu sorarız: o bu grevleri ve ayaklanma girişimlerini ***nasıl*** değerlendirmiştir?

"Ekonomik yükseliş" ... "Grev hareketindeki artışla proletarya, yeni bir toplumsal yükselişin yaklaşan başlangıcına işaret etti" ... "Proletaryanın koalisyon özgürlüğü talebini içeren güçlü Nisan hareketi"– Tasfiyecilerin Nisan ve Mayıs grevleri üzerine platformda söylediklerinin ***hepsi*** budur.

Fakat bu düpedüz bir yalandır! Bu, olguların açıkça çarpıtılmasıdır! Burada ***esas mesele*** atlanmıştır, herhangi bir anayasa reformunun elde edilmesine ***değil***, hükümetin ***devrilmesine***, yani devrime yönelik olan politik grevin ***devrimci*** karakteri atlanmıştır.

Nasıl oldu da, "güzel" lafızlarla dolu, illegal, devrimci bir bildiride böylesine bir yalan söylenebildi? Böyle olmak ***zorundaydı***, çünkü liberaller ve Tasfiyeciler olayları ***böyle değerlendiriyorlar***. Onlar grevlerde görmek istedikleri şeyi görüyorlar: anayasa reformları için bir mücadele. Görmek istemedikleri şeyi hiç görmüyorlar: devrimci yükseliş. Biz liberaller reformlar için mücadele etmek istiyoruz, devrim için değil – ifadesini Tasfiyecilerin ***yalanında*** bulan sınıfsal konumun ***gerçeği*** budur.

Ayaklanma girişimleri üzerine şunları okuyoruz: "... Kışladaki askerler ... şiddet, aşağılama ve açlıkla ***umutsuz protesto patlamalarına*** itiliyorlar, ama sonra 'leblebiyle', yağlı kementle vs. yeniden sakinleştiriliyorlar"...

Liberallerin değerlendirmesi budur. Biz devrimci Sosyal-Demokratlar, ayaklanma girişimlerinde, ***kitle ayaklanmasının başlangıcını*** görüyoruz, başarısızlığa uğramış, vakitsiz, doğru olmayan bir başlangıç, fakat biz biliyoruz ki, ***kitle***, başarılı ayaklanmayı ancak, tıpkı Rus işçilerinin 1901-1904 yıllarında bir dizi başarısız ve hatta bazen özellikle talihsiz siyasi grevler yoluyla 1905 Ekim'inin başarılı grevini yönetmeyi öğrendiği gibi, başarısız ayaklanmaların deneyimine dayanarak ***öğrenir***. Kışla tarafından en fazla aptallaştırılan işçiler ve köylüler baş kaldırmaya ***başladılar*** – diyoruz biz. Buradan şu berrak ve açık sonuç çıkıyor: onlara, ***başarılı*** ayaklanmanın hangi hedefler uğruna ve nasıl hazırlanması gerektiğini ***açıklamak*** gerekiyor.

Liberaller farklı değerlendiriyor: askerler "***umutsuz,*** protesto patlamalarına itiliyor" diyorlar. Liberaller için ayaklanan asker devrimin bir öznesi değil, başkaldıran kitlenin, ilk müjdecisi değil, bilakis hükümetin keyfiliğinin, bu keyfiliğin gösterilmesine hizmet eden bir ***nesnesidir*** ("umutsuzluğa itilmektedir").

Bakın, Hükümetimiz ne kadar kötü, askerleri umutsuzluğa itiyor ve sonra da onları 'leblebiyle' sakinleştiriyor – diyor liberal (sonuç: gördünüz mü, eğer biz liberaller iktidarda olsaydık, o zaman bizde asker ayaklanmaları olmazdı).

Bakın, geniş kitlelerin derinliklerinde devrimci enerji nasıl olgunlaşıyor –diyor Sosyal-Demokrat–, kışla tali-

miyle ezilen asker ve bahriyeliler bile başkaldırmaya başlıyor ve başarısız ayaklanma yapa yapa başarılı ayaklanmanın nasıl yapılacağını öğreniyorlar.

İşte görüyorsunuz: Tasfiyeciler, ilkbahar ve yazın başlayan Rusya'daki devrimci yükselişi (sözcüğün Senato'da sahip olduğu anlamda) "açıkladılar".

Ardından Partimizin programını "açıklıyorlar".

RSDİP programında şöyle deniyor:

*"... RSDİP önüne **en yakın dolaysız** politik görev olarak Çarlık otokrasisinin devrilmesini ve yerine demokratik cumhuriyetin getirilmesini koyar, demokratik cumhuriyetin anayasası: 1. halkın mutlak egemenliğini **güvence altına alacaktır**" ... vs. – ardından "özgürlükler"in ve "haklar"ın sayılması gelir.*

İnsan bunun yanlış anlaşılamayacağına inanmak istiyor. "En yakın dolaysız" görev otokrasinin devrilmesi, yerine, özgürlükleri ***güvence altına alan*** cumhuriyetin getirilmesidir.

Tasfiyeciler bütün bunları değiştirdiler:

... "Sosyal-demokrasi –diye okuyoruz platformlarında– halkı demokratik cumhuriyet için mücadeleye çağırıyor...

*... Halkın **ancak devrim ertesinde** gerçekleştirebileceği bu hedefe ulaşmaya çalışan sosyal-demokrasi, **şu anki seçim kampanyasında**" (bakın hele!) "emekçi kitleleri, şu **günlük** talepler etrafında toplanmaya çağırıyor: 1. ... **Devlet Duması seçimlerinde** genel vs. oy hakkı".*

Sosyal-Devrimci Tasfiyeci Pyeşehonov, 1906 sonbaharında, "legal" partinin kurulması üzerinde çalışırken (neredeyse kuracaktı da... polis onu rahatsız edip kodese tıktı sadece!), cumhuriyetin ***"uzaklarda*** yiten bir perspektif" olduğunu, "cumhuriyet sorununun büyük bir ihtiyaç gerektirdiğini", şimdi talep olarak ***gündemde*** – reformların durduğunu yazdı.

Fakat Sosyal-Devrimci Tasfiyeci safdil, ahmak, kabaydı ve dolambaçsız konuşuyordu. "Avrupalı" oportünistler böyle mi davranıyor? Hayır, onlar daha kurnaz, daha hilekâr, daha diplomatikler...

Cumhuriyet şiarından vazgeçmiyorlar – nasıl bir iftira! Onu sadece, her darkafalının elinin altında bulunan düşünceleri kendilerine kılavuz edinerek, gerektiği gibi "açıklıyorlar", iş devrime varacak mı, varmayacak mı, bu henüz bir soru işareti – der darkafalı kendi basit tarzında ve Troçki bilgili tarzda tekrarlar "Naşa Zarya"da (No. 5, s. 21). Cumhuriyet "ancak devrim ertesinde", ama "şu anki seçim kampanyasında" ***"gündemde"*** anayasa reformları duruyor!

Her şey ne güzel gidiyordu: cumhuriyet hem kabul ediliyor hemde uzağa itiliyordu. Devvvrimci sözler esirgenmedi – fakat gerçekte "şu anki seçim kampanyasında" (bütün platform sadece ***şu anki kampanya*** için yazılmıştır!) reform talepleri "gündemde duran" talepler olarak gösterildi.

Evet, evet. Tasfiyeci Konferansı'nda "diplomasi sanatı"nın büyük "ustala-

rı" oturuyordu... Ve bu ustalar ne kadar da acınasıdır! Fakat bunlar çevrecilik diplomatlarını sevince garketmeyi, "sade bir uzlaşmacı"yı yanıltmayı başarsalar da – bir Marksist onlara başka şeyler söyleyecektir.

Darkafalı, işin devrime varıp varmayacağının önceden bilinemeyeceği tartışmasız, kutsal ve ***boş*** gerçeğiyle yetinir. Marksist bununla yetinmez; propagandamız ve tüm sosyal-demokrat işçilerin propagandası, işin devrime varıp varmayacağını ***belirleyen faktörlerden biridir***, der. Yüzbinlerce politik grevci, çeşitli askeri birliklerin ileri unsurları bize, Partimize; hangi yolu tutmaları, hangi dava adına başkaldırmaları, neyi hedeflemeleri gerektiğini, başlayan yükselişin devrime kadar yükseltilmesi mi yoksa reformlar için mücadeleye mi yöneltilmesi gerektiğini soruyorlar.

Devrimci sosyal-demokrasi bu sorulara, darkafalı-Troçkist, devrim olacak mı olmayacak mı, kim bilebilir ki diye "burun karıştırmak"tan bir ölçüde daha ilginç ve önemli yanıtlar verdi.

Yanıtımız şudur: Anayasa reformlarının ütopik özünün eleştirisi, ona bağlanan umutların asılsızlığı konusunda aydınlatma, ***devrimci*** yükselişi çok yönlü ve mümkün olduğunca çok teşvik etme, seçim kampanyasından ***bunun için*** yararlanma. Devrimin olup olmayacağı ***yalnızca*** bize bağlı ***değildir***. Fakat biz ***elimizden geleni*** yapacağız ve hiçbir şey bunu olmamış saydıramayacaktır. Bu, kitlelerin ta içine demokratizmin ve proleter öz faaliyetin tohumlarını saçacaktır, ve bu tohum, yarın demokratik devrimde mi olur, öbür gün sosyalist devrimde mi olur, ama ***mutlaka*** filiz verecektir.

Buna karşılık ***kitlelere*** kendi yavan, entelektüelimsi, Bundcu-Troçkist kuşkuculuklarını: "devrimin olup olmayacağı bilinmez, ama ***'gündemde'*** reformlar var"ı vaaz edenler – bu kişiler daha bugünden kitleleri bozuyor ve kitlelere liberal ütopyalar vaaz ediyorlar.

Seçim kampanyasını yarım milyon işçinin devrimci greve girdiği, asker üniforması giymiş köylülerin ileri unsurlarının soylu subaylara ateş açtığı verili, reel ***"şu anki"*** politik durumun ruhuyla ***doldurmak*** yerine – bunun yerine, (çok az "Avrupalı", çok fazla "Çinli", yani demokratik-devrimci olan) bu reel durumu sözümona "Avrupalı" (bu Tasfiyeciler zaten öyle Avrupalıdır, ah, öyle iyi Avrupalıdır ki!) "parlamenter" düşüncelerinden ***siliyorlar***. Fakat bu durumu, hiçbir yükümlülüğü olmayan bazı lafızlarla bir kenara iterken, reformist seçim kampanyasını ***gerçek*** seçim kampanyası ilan ediyorlar!

Sosyal-Demokrat Parti, Dördüncü Duma seçim platformuna, ***hem*** seçimler nedeniyle ***hem de*** vesilesiyle, ***ve hem de*** seçimler üzerine tartışmada kitleleri devrimin ***zorunluluğu***, acil ***gerekliliği*** ve ***kaçınılmazlığı*** üze-

rine bir kez daha aydınlatmak için gerek duyuyor.

Tasfiyeciler ise platforma, seçimler ***"için"***, yani devrim üzerine düşünceleri belirsiz olasılıklardan biri olarak kibarca bir kenara itmek, buna karşılık seçim kampanyasını, anayasa reformlarına ön ayak olmak amacıyla "gerçek" kampanya ilan etmek için gerek duyuyorlar.

Sosyal-Demokrat Parti, seçimlerden, kitleleri tekrar tekrar devrim düşüncesine, artık kaydedilebilen devrimci yükseliş düşüncesine ***getirmek*** için yararlanmak istiyor. Bu yüzden Sosyal-Demokrat Parti, platformuyla Dördüncü Duma seçmenlerine açıkça şunu söylüyor: anayasal reformlar ***değil***, cumhuriyet, reformizm ***değil***, devrim.

Tasfiyeciler Dördüncü Duma seçimlerini anayasa reformlarını propaganda etmek ve devrim düşüncesini ***zayıflatmak*** için kullanıyorlar. ***Bu amaçla***, asker ayaklanmaları, askerlerin "itildiği" "umutsuz protesto patlamaları" olarak gösteriliyor, yükselecek ya da alçalacak olan kitle ayaklanmasının ***başlangıcı*** olarak değil, ki bu, başka şeylerin yanında, Rusya'nın ***tüm*** sosyal-demokrat işçilerinin onu tüm güçleriyle, tüm enerjileriyle, tüm coşkularıyla derhal desteklemeye geçip geçmeyeceklerine de bağlıdır.

Bu amaçla Mayıs grevleri, devrimci değil, reformist grevler olarak "izah edilmiş"tir.

Bu amaçla parti programı "izah edilmiş" ve "en yakın dolaysız" görev olarak özgürlüğü ***güvence altına alan*** cumhuriyetin kurulması yerine, "şu anki seçim kampanyasında" ve genel olarak –şaka bir yana, hem de Dördüncü Duma için!– çeşitli özgürlükler talebini ***aktüel*** görmek emredilmiştir.

Rus yaşamı eski Çin'den ne kadar çok şey barındırıyor! Çarlığımız ne kadar çok eski Çin tarzına sahip, ve tepede Purişkyeviç veTreşçenkov'un, tabanda ise kitlelerin devrimci girişimlerinin egemen olduğu bir durumda parlamenter mücadele ve reformizm "seremonisi" sergilemek isteyen Tasfiyecilerimizde bunlardan ne kadar çok var! Entelektüellerin, MacDonald ve Jaurès'nin, Bissolati ve Bernstein'ın, Kolb ve Frank'ın tavsiye mektubunu göstererek, kendilerini Kvostov ve Makrov'dan koruma çabalarında eski Çin'den ne kadar çok şey var!...

Troçki'nin Tasfiyeciler Konferansı'nda sergilediği, Tasfiyeci görüşleri Parti görüşleriyle diplomatça "uzlaştırması", gerçekte hiçbir şeyi "uzlaştırmıyor". Bu, bugünkü Rusya'nın bütün sosyal ve politik durumunu belirleyen o muazzam politik olguyu yeryüzünden kaldırmayacaktır. Bu olgu, reformist ve devrimci sosyal-demokrat platform arasındaki mücadeledir, liberal parti önderlerinin şahsında burjuvazinin Rusya'da yeni bir devrimin gerekliliğine karşı çıkması ve kitleleri özgürlük için gerçek mücadele-

ye çağıran proletaryanın yüzbinlerinin devrimci greve çıkışına karşı dengeleyici olarak, salt anayasal bir "çalışma"yı savunmasıdır.

Bir reformistlerin önünde, sonra devrimci sosyal-demokratların önünde yerlere kadar eğilmek bu objektif politik olguyu ortadan kaldırmaz, böylece onun gücü ve ağırlığı asla zayıflatılmış olmaz. Bu olgunun yol açtığı görüş ayrılıklarını ortadan kaldırmaya yönelik iyiniyetler –bu niyetler gerçekten kesinlikle "iyi", ve dürüst de olsa–, bütün karşı-devrim koşullarının ortaya çıkardığı ve birbirine uzlaşmaz biçimde düşman politik eğilimleri değiştirecek halde değildir.

Proletarya, devrimci ve sosyal-demokrat bayrağı altında başkaldırmıştır ve bu bayrağı dördüncü, gerici Duma'nın arifesinde liberallerin önünde dürmeyecektir, onu reformistlerin hatırına dürmeyecektir; çevre diplomasisinin düşünceleri hatırma platformunu körleştirmeye ya da örtbas etmeye razı olmayacaktır.

Devrimci sosyal-demokrasinin platformu, reformizmin platformuna karşı – Mayıs grevleri bu sembol altında geçmiştir, RSDİP, toprak sahiplerinin ve papazların Duma'sına seçimlere de bu sembol altında giriyor, Parti'nin bu Duma'daki ve geniş halk kitleleri arasındaki, tüm çalışması bu sembol altında olacaktır." (age, sf. 189-195) (Boldlar Lenin'in)

İşte Lenin'le Troçki'nin –ve RSDİP ile Tasfiyecilerin– seçimler bağıntısındaki farklılıkları... Yazılanlar açık dil konuşuyor; bu yüzden yazılanları yorumlamaya gerek yok...

Bizi troçtist olmakla suçlayan dostlarımız biraz da tarihin bu yanlarını karıştırsalardı iyi olacaktı... Ama yapmadılar, yapmıyorlar! Evet, dostlarımızın seçim bağıntısında yürüyen polemikte bu yazılanları iyi okumalarını ve tavırlarını/konumlarını yazılanlar temelinde gözden geçirmelerinin iyi olacağını düşünüyoruz. Şüphesiz böyle bir davranış başkalarını "ben dedim oldu" mantığıyla "troçkist" olarak damgalamaktan daha faydalı olacaktır.

Gelelim dostlarımızın bizim Komintern'de hata aramakla "suçlama" meselesine... Dostlarımız bilirler, biz bir çok yazımızda belirttik: Bizim kimseyi tabu olarak alma diye bir sorunumuz yok. Yanlış varsa –bu Komintern'in yanlışı olabilir, ÇKP'nin, AEP'nin, İbrahim Kaypakkaya'nın yanlışı olabilir vb.– söyleriz, söyledik. Bundan böyle de gördüğümüz yerde söyleyeceğiz.

Bu bağlamda yine geçerken belirtelim ki, komünistler seçimlere kendi programlarıyla, kendi bağımsız siyasetleriyle katılırlar. Ve bu doğru görüş Komintern'in –ve Sovyetler Birliği'nin– İkinci Dünya Savaşı'ndaki pratiği ile çelişmez.

"4. Parti İnşa Aşamaları ve Taktikler"

Bu başlığın altında dostlarımız; "Kıbrıs'ta emperyalist dünya sisteminin çökertilmesi ile korunması arasında bir kamplaşma olarak belirlemek, siyasi gelişmeleri bu kamplaşma üzerinden şekillendirmek için partimiz uzun zamandır çabalamaktadır. Bu çabaların bir sonucu olarak siyaseti Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyaseti olan, siyaseti ülkemizin bilgisayarlaştırılması ve doğrudan demokrasi üzerinden komünizmin inşası olan partimiz kurulmuştur." girişini yapıyorlar.

Dostlarımız, programda adeta süs olarak duran, pratik siyasette belirleyici rol oynamayan "Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyaseti"ne sahip olduklarını söylüyorlar. İyi ama, pratikte önemi olmayan siyasetin önemi ne?

Diğer yandan ama dostlarımız siyaseti bununla kalmıyor. Onlar siyasetlerini "ülkenin bilgisayarlaştırılması" ve "doğrudan demokrasi üzerinden komünizmin inşası" olarak da genişletiyorlar. Yani ülke bilgisayarlaşırsa, bilgisayar ağı üzerinden doğrudan demokrasi sağlanırsa sorunlar çözümlenecek, komünizm inşa edilecek... Gerçekten evlere şenlik bir siyaset ve evlere şenlik bir komünizm anlayışı!!! Dostlarımıza şimdi burada bilgisayarla işin çözülemeyeceğini, önemli olanın sınıf mücadelesini kazanmak olduğunu, gerçek ve doğrudan demokrasinin "bilgisayar" ağına değil, doğru bir sistemin yaratılmasından geçtiğini anlatmaya kalksak çok mu "çileden çıkmış" oluruz acaba? Ama yine de "dileğimizi" ifade etmekten imtina etmeyelim: Keşke komünizm –ve doğrudan demokrasi– dostlarımızın ifade ettiği gibi olsaydı: Bilgisayarlaşırdık olur biterdi herşey!!! Ama bu işin böyle olmadığını biliyoruz.

Dostlarımız siyasetlerinin ne olduğunu aktardıktan sonra bu siyaseti kitlelerin anlamadığını, yığınlar nezdinde burjuva-emperyalist siyasetin etkinliğinin kırılmadığını söylüyorlar. Buradan çıkardıkları sonuç ne dostlarımızın? Kitleler üzerindeki burjuva-emperyalist siyasetin hakimiyetini kırmak için –taktik adına!!!– burjuvazinin siyasetine soldan destek vermek...

Dostlarımız bu siyasetle –programda yazılan değil, kitleye ulaştırılan siyasetle! Örneğin "AB'ye evet!" siyasetiyle– kitleler üzerindeki etkinliği nasıl kıracaklarını düşünüyorlar acaba? İzledikleri siyaset pratikte zaten burjuva-emperyalistlerin bir kesiminin –anda çoğunluğunun– kitlelere empoze ettiği, kitleleri peşinden sürükleyen siyaset değil mi? Bir yandan liberal burjuvazinin programına –kitlelerden kopmama adına– destek vereceksin, kitlelere empoze edilen siyaseti savunacaksın, diğer yanda "kitleler üzerinde burjuva-emperyalist siyaseti kıramadığından sözedeceksin...

Olmaz bu böyle dostlar!

Ve bizim bu hakimiyeti kırmak için dostlarımızın kullandığı yönteme itirazımız olduğunu belirtiyorlar. Ne diyormuşuz? "Daha fazla devrim propagandası yapın!" diyormuşuz. Hoş zaten yanlış bir devrim aşaması savunduklarını düşünüyormuşuz ve daha fazla devrim propagandası yapın dememiz aslında bir çelişkiymiş (ve onu bir kenara bırakmalıymışız) ama yine de bunun nasıl elde edileceği dostlarımız açısından soru işaretiymiş... Dahası bu siyasetin propagandası sürekli yapılıyormuş ve oldukça geniş kesimler tarafından biliniyormuş... Hatta seçimler için birlik çalışmaları yaptıkları "yoldaşlara da" bunu propaganda ediyorlarmış vs. vb.

Dostlarımızın görmediği sorun –bir kez daha!!!– şu: Bir yandan Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyasetinin propagandasını yapacaksın ama diğer yenden bu temel siyasete rağmen kitleler üzerinde belirli bir etkisi olan burjuva-emperyalist güçlerin andaki siyasetine –niyetten bağımsız– destek sunacak; seçimlerde ve referandumda bu siyasete "evet" diyeceksin, kitleleri bu temelde meydanlara dökmeye çalışacaksın... Böyle bir çelişkili siyaset karşısında kitlelerin dostlarımızın temel siyasetini kavramaması, kavrayamaması gayet "normaldir"! Zaten burjuva-emperyalist siyasetin kendi arasındaki gruplaşmalarında taraf olan, bir bütün olarak söylemek gerekirse burjuva-emperyalist siyasetin peşine takılmış olan kitlelerin bu siyasete soldan da onay gelmesi durumunda başka türlü düşünmesi mümkün mü?! Dostlarımızın izlediği siyasetle kitleler burjuva-emperyalist siyasetten koparılabilir mi?

Biz koparılamayacağını söylüyoruz.

Buna karşın dostlarımız dördüncü bölümün sonunu bize yönelik yalan yanlış saldırılara ayırmışlar: Biz zaten kendilerini anlayamazmışız... Otuz yıldır parti inşasının birinci aşamasındaymışız, onun da komünist çevreler aşamasına takılıp kalmışız; komünist propagandadan başka bir şeyle uğraşmayı parti inşasının bu aşamasında yanlış görürmüşüz... Komünizmin tarihçesine, komünizmin teori ve pratiğine karşı yaklaşımı açık yanılgılarla dolu olan bir komünist çevre olarak bizim dostlarımızın ele aldıkları konuları ele almamış olması ve katkı sunması beklenemezmiş... vs. vs.

Dilin kemiği yok, dostlarımız galeyana gelmiş bir kere: "Parti inşasının iktidar öncesinde iki aşamadan geçeceği konusundaki öğreti, parti inşasının birinci aşamasındaki bir partinin ülkenin altı üstüne gelirken devrim propagandası yapması, propaganda çevresi olarak kalmasının araçları değildir. Ülkesindeki ve dünyadaki sınıf mücadelesinin taleplerine gözünü kapayan, bunlara uygun siyasetler oluşturamayan komünist bir çevre, ne ülkesinde devrim yapabilir, sınıfların

mevzilenişinde işçilerin bir adım daha ileri, pratik olarak bir adım daha ileri atmalarına yardımcı olabilir, ne de o meşum birinci aşamadan ikinci aşamaya geçebilir. Basit daireye hapsolmuştur o hareket. Hem de komünizmin günümüzdeki kıstaslarından birine uymak adına!"

Dostlarımızın salvosu bu kadar değil... Devam ediyor atışlar: "Nasıl ki kişi kendini parti inşa aşamalarının taleplerine uymak adına komünist bir çevre olarak kalmaya, dünyanın altı üstüne gelirken kitlelerin ruhunun bile duymadığı ama 'çok doğru' bir akım olmaya mahkum edebilirse (mümkün değil mi?), kişi sekterliğe düşmemek adına, kitlelerle birleşmek adına kendi örgütünü eritebilir de (bu da mümkün değil mi?)."

Dostlarımızın bu ipe sapa gelmez saldırılarına uzun uzadıya yanıt vermeyi gereksiz görüyoruz. Yalnızca bu iddialarını kanıtlamaya çağırıyoruz.

Derdimiz burada kendimizi anlatmak değil. Ne tür işler yaptığımızı anlatmayı pek sevmeyiz. Çalışmalarımızı anlatmayı (gerekli görüp kamuoyuna açtıklarımız dışında) yanlış buluruz. Bizim neyi savunduğumuz, nasıl savunduğumuz, perspektiflerimiz... ise belgeleriyle ortada... İsteyen açıp okur. Ama kendilerine getirdiğimiz eleştirilerden rahatsızlığı açıkça belli olan dostlarımızın düşüncelerimizi biraz samimi bir temelde okumak/değerlendirmek yerine getirilen eleştirileri geriye çevirmenin –kötü– yollarından birisi olarak "sen ne yaptın"ı sorgulaması yöntemine başvurmaları anlaşılır gibi değil... (Ya da anlaşılır bir tavır... Anlaşılır, çünkü dostlarımız eleştiriye açık değil!)

Dostlarımız bölümün sonunda "Hangi siyasetin nereye gideceği ve çalışmalarıyla ne sonuçlar elde edeceği aldığı sonuçla ilgilidir. ... siyaset sonuç sanatıdır. Faaliyetlerin gerçek sonuçları nelerdir? İşte bir siyasetin gerçek karakterini bu şekilde ve basitçe tespit edebiliriz. Güneşi balçıkla sıvamaya çalışma üstatları bile bu tür bir tespitin sonuçlarından kendilerini kurtaramazlar!"

Dostlarımızın tespitleri çok doğru! "Siyaset sonuç sanatı" ise eleştirilerimiz bağlamında soruyu yineliyoruz: "Faaliyetlerin gerçek sonuçları nelerdir?" Geçerken hatırları kalmasın, söyleyelim: Bizim yaptığımız çalışmalarımızın sonuçları bizi işçi sınıfına, emekçi kesimlerin örgütlenmesine götürüyor. Peki ya dostlarımızın sonuçları? Evet dostlar; Annan Planı'na ve birleşik bir devlet çatısı altında "AB'ye evet!" şeklindeki siyasetinizin gerçek sonuçları nelerdir? Biz söyleyelim: Burjuva liberal siyasetin soldan savunusuna! Eğer siz bu gerçek sonucu göremiyor ve hâlâ "taktik" adına stratejiyi kurban etmekte bir zarar görmüyorsanız işte o zaman siz "güneşi balçıkla sıvama" ustalığını gösteriyorsunuz demektir.

"5. Kullanılma Korkusu:"

Dostlarımız beşinci nokta altında kullanılma konusuna "açıklık" getiriyorlar. Diyorlar ki, "sağolun ama birliğe girip de kullanılacağını bilmeyen adama aptal derler - biz aptal değiliz. Kullanılmak istemediği için birlik aramayana ise aşırı aptal derler. Birliğin olduğu yerde kullanma kaçınılmazdır. Herkes birbirini kullanır. Biz, kitleleri örgütlemek, sağ kanada karşı çıkmak konusunda müttefiklerimizi kullandık. Kullanıyoruz da. Kullanacağız da."

Biz hiçbir zaman birliğe, ittifaka –yoldaşların düşündüğü şekilde– bağnaz yaklaşmadık, yaklaşmayız. Birliğin kimi özveriler getirdiğini, örgütün kendisini kimi alanlarda sınırlamak zorunda kalacağının da bilincindeyiz. Bu bağıntıda "aşırı aptallık" arayan dostlarımız "aşırı aptallığı" burada aramakla yanlış bir iş yapıyorlar. Birincisi bu...

İkincisi ama her koşulda birlik aramak, her türlü birliğe –"her birlikte kullanılma kaçınılmazdır" anlayışıyla– "evet" demek yanlıştır ve dostlarımız tam da bu yanlışın içindedirler. Sonuçta dostlarımızın "birlik ateşi" içinde birliği sağlayamadıklarını ama kullanıldıklarını söyleyebilecek durumdayız. Nasıl bir kullanım olduğunu yukarıda çeşitli kereler anlattık. Bir kez daha yineleyelim: Dostlarımız hakim sınıflar arasında yürüyen dalaşta hakim sınıfların bir kanadına karşı diğer kanadın liberal siyasetine –"taktik" adına!!!– evet dedi. Bağımsız siyasetin propagandasını yapacağına liberal burjuvazininin siyasetinin eklentisi haline geldi. Ne için? "Kitleleri harekete geçirmek" için... Ama zaten kitlelerin büyük çoğunluğu liberal burjuvazinin marifetiyle Annan Planı taraftarı ve AB'ci olmuşlardı. Dostlarımız bu siyaseti başka yol ve yöntemlerle boşa çıkarma mücadelesi vereceklerine, kitlelere bu liberal politikanın yanlışlığını anlatacaklarına, doğruları ve gerçek çözümü propaganda edeceklerine bu politikanın peşine takıldılar.

Yine soralım: Dostlarımız acaba hakim sınıflar arasındaki bu kamplaşmada taraf olmakla hakim sınıfları nasıl kullandılar? Hakim sınıfların bir kesimini "kullanan" dostlarımız bunu yaparken hangi siyasete, kimin siyasetine destek verdiler? Yukarıda siyaseti "sonuç alma sanatı" olarak belirleyen dostlarımız hakim sınıfları "kullanarak" nasıl bir sonuç alma başarısını gösterdiler?

Sorun dostlarımızın birlik konusundaki temel bir yanılgısı ile ilgilidir. Dostlarımız birlik konusunda birşeyler yapmak istemektedirler, bunun için "Birlik için herşeyi yapmaya hazırdır"lar (KSG, Sayı 100, sayfa 9), ancak unuttukları şey birliğin her koşul altında olmayacağı ve birlik konusunda gücün de hesaba katılması gerektiğidir. Dostlarımız bunu hesaba katmıyorlar; dahası dostlarımız anda Kuzey Kıbrıs politik arenasında kendi

güçlerini abartılı değerlendiriyorlar. Elbette andaki güçler dengesi dikkate alındığında yanlış en başta, birinci maddede bizimle "esas zıtlaşma/esas karşıtlık" polemiği içinde ortaya koydukları; "esas karşıtlık tüm bu kampların –hakim sınıf siyasetinin iki kesimi ile / BN– KSP'nin Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyaseti arasındaki kamplaşmadır" düşüncesinde yatmaktadır. Bu konudaki subjektivizmin derinliğindendir ki dostlarımız kendilerini Kıbrıs siyasetinde belirleyici bir pozisyonda görmekte, bu subjektivizm birlik siyasetine de, seçim/referandum tavırlarına da önemli ölçüde etkide bulunmaktadır.

Geçerken belirtelim, bir komünist partinin iddiasının olması, nihai hedeflerinin olması, bu hedefleri sahiplenmesi, savunması elbette iyi bir şeydir. Ancak KSP'li dostlarımızınki bunun ötesindedir. Onlar andaki güçler dengesinin hesabını iyi yapamıyor, kendilerini pratikte de çok "iddialı" sayıyorlar.

Oysa Kuzey Kıbrıs siyasetinde güç açısından ele alındığında fazla bir ağırlığı bulunmayan, kitleleri kendi bağımsız siyaseti temelinde harekete geçirme gücü hemen hemen hiç olmayan; anda kitle partisi konumunda bulunmayan; uluslararası komünist hareketin de anda yaptırımcı bir güce sahip olmadığı koşullarda KSP'li dostlarımızın, bunları dikkate almadan "birlik" siyasetine soyunmaları, "hakim sınıfların bir kesimini kullanmaya çalışmaları" en hafif deyimle "cin olmadan adama çarpma" sözünü akla getiriyor.

Ancak hemen belirtelim ve haklarını yemeyelim: Her ne kadar yer yer siyasette ağırlıklı bir pozisyonda olduklarını söyleseler de, iddialı bir tavır takınsalar da yer yer, dostlarımız "bir sıkımlık güçlerinin" olduğunun farkındalar... En kötüsü de bu ya!!! Güçlerini bile bile kullanıma açık hale geliyorlar! Bundan daha "aşırı" bir yanlış olabilir mi?

"6. Esas Görev Kendi Ülkende Devrim Yapmaktır:"

Eleştiri ateşi içindeki dostlarımız 6. bölümde bizim geçen yazımızda sonuç olarak koyduğumuz bir paragrafa atıfta bulunuyorlar ve "uyarı", yakınma, eleştiri yüklü bir bölüm başlıyor.

Önce ne söylemişiz, ona bakalım: "Biz Kuzey Kürdistan-Türkiyeli bolşevikler olarak KSG'li ve KSP'li dostlarımıza bu görevi gerçekleştirmede üzerimize düşen enternasyonalist dayanışmayı –bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da– göstermeye devam edeceğiz... Kuşkusuz bu desteğin en önemlisi de, faşist Türk devletini yıkma mücadelesidir. Faşist Türk devletini yıkıp onun Kuzey Kıbrıs'taki işgaline son vermek, Kıbrıs halklarına vereceğimiz en büyük desteklerden biridir. Görev bunun için çalışmaktır." (Bolşevik Devrim, sayı 5, sayfa 47)

Dostlarımız bu sözlerimizden yola çıkarak hemen tespite başlıyorlar: "İki aşamalı parti inşası teorisinin metafizik kavranışı, komünistlerin esas görevlerinin kendi ülkelerinde devrim yapmak olduğu tezinin metafizik kavranışıyla el ele gitmektedir." diyorlar. Ardından "ülkenin komünistlerinin birincil görevinin kendi ülkelerinde devrim yapmak olduğu"nu ama sorun enternasyonal bir temelde ele alındığında, proletaryanın dünya çapındaki çıkarları olduğunda kendi ülkendeki iktidardan vazgeçebileceğini söylüyorlar. Kimi sataşma sözcüklerini vs. çıkardıktan sonra doğru bir şey ortaya çıkıyor. Peki ama dostlarımız bu girişi niçin yapıyorlar? Bizi uyarmak için! Neden ihtiyaç duyuyorlar böyle bir şeye? Dostlarımız bunu şöyle gerekçelendiriyorlar: "Biz yoldaşların böyle yapmayacaklarını söylemiyoruz. Ama ikide bir prensipler üzerinden, kendilerini metafizik dar alanlara kapattıkları için böyle bir tehlike konusunda uyarıyoruz." Uyarıları için teşekkürler ama adres yanlış... Evet biz prensiplerin/ilkelerin savunucusuyuz... Olmamamız mı gerekiyordu?! Peki ilkeleri savunmak dostlarımızın deyimiyle "metafizik dar alanlara hapsolmayı" mı getiriyor? Eğer böyle olsaydı tüm komünistlerin ilkesizliği ilke edinmeleri gerekirdi; ki o zaman da komünistliklerinin bir anlamı kalmazdı. Soruyu bir de şöyle soralım: İlkeleri savunmak bu kadar kötü birşeyse dostlarımız ilkesizliği mi yeğlerlerdi acaba? Böyle düşünmediklerini biliyoruz. Ama o zaman da bizi "metafizik kalıplara sıkışıp kalmakla" suçlamalarının bir anlamı kalmıyor!

Ama dostlarımızın derdi başka... Diyorlar ki; "Ama biz yoldaşların Kıbrıs devrimiyle ilgili olarak, kendi ülkelerinde devrim yapma esas sorunu etrafında ellerinden geleni yaptıkları tespitini kabullenemiyoruz. Ne Türkiye, ne Yunanistan, ne de İngiltere'deki yoldaşlarımız bu alanda ellerinden geleni yapmamaktadırlar. Ellerinden geleni yapmadıkları yetmezmiş gibi, bir de zararlı faaliyet yürütmektedirler... Ülkemizde karşılaştığımız zor şartlardan sorumlu olan bu üç ülkenin devrimcilerinden hangisi bizim Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti stratejimizi destekleyici bir çalışma ortaya koymuştur? Bu stratejinin zaferi için bize doğrudan katkı sunmuş mudur?"

Anlaşılmıştır sanırız dostlarımızın derdi...

Birincisi dostlarımız bizim elimizden geldiğince devrim mücadelesi verdiğimiz düşüncesinde değildirler... Bunu nereden çıkarıyor, hangi kriterler üzerinden böyle bir yargıda bulunuyor, hangi somut verilerle altını dolduruyorlar, bilemiyoruz... Bunun fazla bir önemi de yok; yukarıda dediğimiz gibi bizim –gerekli olanı açıklama dışında– neyi, ne kadar yaptığımızı anlatma diye bir derdimiz

yok. Ama anlatmasak da dostlarımızın elinde bir terazi var ve ölçüp biçip damgayı basıyorlar: "Elinizden geldiğince yapmıyorsunuz..."

İkincisi, elimizden geleni yapmıyormuşuz gibi bir de "zararlı faaliyet" yürütüyormuşuz. Ne yapmışız da "zararlı faaliyet" yürütmüşüz? Eleştirmişiz! Yanlış yapıyorsunuz yoldaşlar, reformizmi değil devrimi savunun; emperyalist siyasete eklemlenmeyip kendi bağımsız siyasetinizin hayata geçmesi için çalışın demişiz... Ne zararlı bir faaliyet!!! Kusura bakmasın dostlarımız ama, yazının hemen bir çok yerinde bizden bahsederken "yoldaş" diye hitap eden dostlarımızı eleştirme hakkını ve yükümlülüğünü kendimizde görüyoruz, eleştiriyoruz, bundan böyle de yanlışlara karşı yapıcı eleştiriye başvuracağımızın, bu "zararlı faaliyeti" yürüteceğimizin bilinmesini istiyoruz.

Ama eleştirilerimiz yoldaşlarımızın hoşuna gitmediği için eleştirilerimizin "zararlı faaliyet" kapsamında değerlendirildiğini biliyoruz. Ama eğer biz dostlarımızın siyasetini doğru bulsak, bu siyasetin uzantısı olarak örneğin "Annan Planı çerçevesinde, AB üyeliği temelinde çözüme evet!" yanlış siyasetlerine onay verseydik, "zararlı bir faaliyet" yürütmemiş olacaktık; hatta Kıbrıs devrimine "doğrudan" katkı sunmuş olacaktık! Ve belki bizden daha iyisi olmayacaktı!!!

Sorun da burada zaten... Hayır, bizim ehven-i şere, emperyalist politikalardan birisine, liberal burjuvazinin programına onay verme gibi bir yükümlülüğümüz yok. Bizim, reformist bir çizgiye onay verme, destek verme yükümlülüğümüz de yok. Bizim ama dostlarımızın bu "zararlı düşüncelerden" kurtulmaları için eleştiri yapma yükümlülüğümüz var ve biz tam da bunu yapıyoruz. Ve eğer eleştiriye samimi bir yaklaşım olsa, bu bir destektir de...

"7. "Türkiye Komünist Partisi (TKP) Örneği:"

Bu başlık altında bize, bizim eleştirilerimize verilen bir yanıt yok. KSP'li dostlarımız eleştirilerini bu başlık altında TKP'ye yöneltmektedirler. Bu yüzden bölüme ilişkin fazla birşey yazmayacağız. Ancak bu bölümün yine de bir ilginç yanı var: KSP'li dostlarımız TKP'yi yoldaş ilan edivermişler!!! Hayırlı olsun demekten başka ne söyleyebiliriz! Bir de bizim TKP'yi yanlış eleştirimiz iddiası var. İspatı kendinden menkul...

"8. Kızıl Elma Koalisyonu"

Dostlarımız kullandıkları kavramlarla da ilginç bir tavır sergiliyorlar. Bunun en iyi örneğini sekizinci başlık altında savunulan görüşlere bakıp çıkarmak mümkün. Örneğin Türkiye'deki "solcu kesim"den bahsediliyor ve ama bunun içi "Kıbrıs'taki burjuvazinin sağ

kanadı ile" işbirliği yapan ilkel milliyetçi, "sol" adına iş yapan şoven kesimlerle doldurulуyor ve bunlar "Türkiye solu" oluveriyorlar... Bu kez de "kızıl elmalarla" armutlar birbirine karıştırılıyor! Gerçekten ilginç! Bu kadar ayırım çizgilerinin silinmesi hayra alamet birşey değil...

Ama bundan daha önemli bir noktaya geliyor iş... Bu kesimlerle aralarında yürüyen mücadeleyi, tartışmaları özetliyor, bu kesimlere "eğer siz baylarla 'BM çatısı altında, birleşik, federal, AB üyesi Kıbrıs' diyen kesim arasında bir çatışmaya dönüşürse, herşeyi göze alarak sizlerden bin kat daha demokratik ve barışçıl olan bu kesimi destekleyeceğimiz konusunda şüpheniz olmasın!" dediklerini söyledikten sonra bize dönüyorlar: "Bunun kavgası yapılırken Türkiyeli yoldaşlar neredeydi? Bizim Anti-Emperyalist Birleşik Cephe siyasetimizin bu iki kesime karşı üstünlük savaşında bize ne tür bir katkı sunuyorlardı? İşler bu iki kanat arasında bir kavgaya dönüştüğünde ne yapmamızı öneriyorlardı? Yoldaşların önerisi taraf tutmamaktır. Devrim propagandası yapmaktır. Seçimlere katılacaksak bağımsız olarak katılmak, her iki kanadı da seçimler üzerinden teşhir etmektir. Denktaş'a Zonguldak'ta 'Komünistler bile AB'cileri destekliyorlar' diye dert yandırmaktansa, Komünistler en iyisini yapıyorlar, bağımsız propagandalarını yapıyorlar, aferin onlara dedirtmektir. Kızıl Elmacı koalisyonuna soldan destek sunmaktır. Kim kimi kullanıyor yoldaşlar? Siz bizi kime kullandırmak istiyorsunuz? Ve müsadenizle, bizim strateji ve taktiklerimiz, en son tahlilde kullanılan değil, kullanan olmamızı hedeflemektedir! Ve de bu herkesin bilgisi dahilindedir!"

Dostlarımızın görüşlerinin anlaşılması için bütünlük içinde almaya özen gösterdik. Gelelim söylenenlere...

Kızıl Elma Koalisyonla tartışmalarında dostlarımızın takındıkları tavırın bir yanı –onlarla uyuşmama tavrı– iyi de, devamı gelmiyor: Ehven-i şer yani kötünün iyisi tavıra tav olunuyor! Neden? "BM çatısı altında, birleşik, federal, AB üyesi Kıbrıs" için! Ama bu çözüm çözüm mü?! Peki doğru siyasetin, gerçek çözümün propagandasının yapılmasının, kitlelere bu siyasetin taşınmasının önündeki engel ne?

"BM çatısı altında, birleşik, federal, AB üyesi Kıbrıs" burjuva siyasetini savunanlar diğerlerine göre biraz daha –zorunluluktan– "demokratik" olmaları, "barışçıl" olmaları (bu "barışçı"lığın da ne menem bir barışçılık olduğu açıktır!) dostlarımızın bu kesimin ardından sürüklenmesinin gerekçesi olabilir mi?

Peki biz ne demişiz bu bağlamda? Taraf tutmayın demişiz; ehven-i şer şerlerin en kötüsü demişiz! Seçimlere bağımsız katılın, devrimin, komünizmin propagandasını yapın demişiz...

Ve bunları söylemek "Kızıl Elma Koalisyonu'na soldan destek sunmak" oluyormuş!!! Bu dostlarımızı "Kızıl Elma Koalisyonuna kullandırtmak!" oluyormuş! Ne garip bir mantık! Dostlarımız bizi ya anlamıyorlar, ya da anlamazlıktan geliyorlar: Dostlar, her ne kadar siz de bizim görüşleri kabaca özetlemişsiniz ama bir kez daha belirtelim: Biz Kuzey Kıbrıs siyasetinde hakim sınıfların statükocu kesimine de (buna Kızıl Elma Koalisyoncuları da dahil!), liberal burjuvazinin politikasına da karşıyız! Biz bunlar arasında bir tercihten yana değiliz; bunların Kuzey Kıbrıs bağıntısında çözümlerinin gerçek çözüm olmadığını, olmayacağını savunuyoruz. Her iki kesime karşıyız diyorsak her iki kesime karşı olduğumuzun anlaşılması bu kadar zor mu?!

Bir kez daha soralım: Bu iki kanat arasında işler kavgaya dönüştüğünde bizi bu iki kesimden birisinin yanında tavır almaya zorlayan ne? Mecbur muydu dostlarımız, "BM çatısı altında, birleşik, federal, AB üyesi Kıbrıs" siyasetinin savunucusu emperyalist güçlerin peşinden gitmeye?

Soruya dostlarımız kazanımlardan(!!!) bahsederek yanıtlar veriyorlar. Bu "kazanımlardan" birisi de Rauf Denktaş'ın Zonguldan konuşmasında söylediği şu sözler: "Komünistler bile AB'cileri destekliyorlar!"

Dostlarımızın, "AB'ye evet" siyasetini savunmaları Denktaş'ı dert yanmaya sevketmiş ve eğer bu siyaseti savunmamış olsalarmış Denktaş kalkıp da "Komünistler en iyisini yapıyorlar, bağımsız propagandalarını yapıyorlar, aferin onlara!" demezmiş!!!

Bu yaklaşımın iler tutar tarafı olabilir mi? Denktaş'ın dert yanması için mi veya onun aferini kazanmak için mi siyaset yapılıyor? Önemli olan Denktaş'ın komünistlerin tavrı konusunda yorum yapması değil, doğru siyasetin propagandasının yapılmasıdır. Senin bu siyasetin peşinden gitmen Denktaş'a dert yandırabilir, AB'ci cepheye aferin dedirtebilir, belki başka şeyler de söyletebilir de bunun Kıbrıs'lı işçiler, emekçiler açısından önemi ya da getirisi nedir? Senin örgütlenmen açısından bunun kıymeti harbiyesi nedir? Çok mu önemlidir şu ya da bu hakim sınıf siyasetçisinin kıytırık üç beş lafı?

Diyelim ki, siz önemsiyorsunuz bunu... Denktaş'ın veya bir başkasının "Komünistlerin AB'ci siyaseti savunduğunu" söylemesi iyi bir şey midir? Siz gerçekte AB'ci siyaseti mi savunuyorsunuz? Bu bir övgü veya yergi değil ama sizler şahsında devrimcilere, komünistlere yapılmış bir haksızlık değil midir? Siz bunu eleştireceğinize, herhangi bir emperyalist gücün uzantısı olmadığınızı belirteceğinize kalkıp Denktaş'ın "sızlanmasını" izlediğiniz siyasetin "doğruluğuna" temel yapmaya çalışıyorsunuz. Bu olacak iş değildir.

Durum böyleyken kalkıp "bizim strateji ve taktiklerimiz, en son tahlilde kullanılan değil, kullanan olmamızı hedeflemektedir!" demek de sizi "kullanılan" olmaktan kurtaramıyor.

Bizim "bilgimiz dahilinde olan" budur!

"9. Tavizin Reddi ve Taviz Üstüne Taviz"

Dostlarımız bu bölümü taviz ve birlik sorununa ayırmışlar. Diyorlar ki, "Bizim hiçbir zaman, hiç bir şart altında taviz vermeyeceğimiz noktalar vardır." Ve sıralıyorlar: "Mesela Kıbrıs sorununun çözümünün birinci aşaması olarak ele aldığımız Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti stratejimizinden asla taviz vermeyiz. Milletler sorununa yaklaşımımızdan, Komünizmi İnşa Teorisi'ne yaklaşımımızdan..." Liste tamamlandıktan sonra toparlıyorlar: "... kısacası komünizmin teori, pratik ve tarihçesi hakkında bizden zerre kadar taviz koparamaz kimse."

Bu temel şeylerden –içeriğinden, nasıl savunulduğundan bağımsız olarak– taviz verilmediği/verilmeyeceğini söyleyen dostlarımızın pratiği gerçekte böyle midir? Yukarıda da Lenin-Troçki polemiğinde ortaya koyduk: Önemli olan programın nasıl uygulandığıdır. Çok fazla lafta ilkelerden taviz vermediğini, vermeyeceğini söylemek yetmiyor: Bir partinin tavrını belirleyen en önemli şeylerden birisinin izlenen pratik olduğu unutuluyor! "Stratejiyi savunuyoruz", "taviz vermiyoruz" demekle de strateji savunulmuyor... "Dost acı söyler" yazımızda da anlattık, bu yazımızın bir çok yerinde de yapılan yanlışlığı anlattık. "Taktik" adına stratejinin nasıl ayaklar altına alındığını anlattık. Durum böyle olunca dostlarımızın "stratejiden taviz vermeyiz" sözleri ancak bir iyi niyet tavrı olarak kalıyor.

Bu bölümde birlik sorununa da değinen dostlarımız; kendini komünist olarak değerlendiren her bir parti ve grubun kardeşlik ilişkisi talep ettiğini, bunun anlaşılır olduğunu ancak kendilerinin bunu kabullenmediklerini yazıyorlar. Dostlarımız "yoldaşlarının" komünizme yaklaşımıyla hemfikir olmadıklarını, bundan taviz vermeyeceklerini, dahası "yoldaşlarının" komünizm anlayışına karşı savaşmakta olduklarını, durum böyle olunca birlik sorununun sorun haline geldiğini söylüyorlar. Bunun yerine Türkiye'de –ve Yunanistan'da– devrimcilere, komünistlere Kıbrıs'ta Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti'nin elde edilmesi için birlik önerdiklerini, destek talep ettiklerini söylüyorlar.

Bu söylenenler bağıntısında tavır takınmak gerekirse...

a) Burada kastedilen "yoldaşlar"ın kimler olduğu muğlak. Eğer bu "yoldaşlarla" kastedilen –yazılarının esas hedefi bizim eleştirilerimize "yanıt" vermek ve

esas olarak bize yönelik olduğundan hareketle– biz isek belirtelim ki biz bu dostlarımıza "kardeşlik ilişkisi" önermedik. Farklı yaklaşımlar içinde olmamız bunun temel nedenlerinden birisi... Farklılıkların aşılması ve ortak paydalarda buluşulması için köklü bir tartışma ihtiyacı olduğu açıktır. Bunu yapmış değiliz henüz. Böyle bir tartışmanın sonuçlarına göre "kardeş parti" ilişkisi kurulur veya kurulmaz... Ama şu ana kadar böyle bir ilişki olmadı. Olgu bu.

Ama biz böyle bir ilişkinin olabileceğini savunuyoruz, pratiğimizde de "kardeşlik" ilişkisi kurduğumuz partiler var; bunun gelişme zemini de var. Ve daha genel söylemek gerekirse biz herkesle "kardeş parti" ilişki içerisine girmekten yanayız. Elbette komünistse! Eğer değilse, birbirini komünist değerlendirmeyen partilerin arasında kardeşlik ilişkisi kurulması mümkün değildir; bunun yerine eylembirliği, devrimci dayanışma vb. gibi alternatif haline gelir. Bu da kötü bir şey değildir. Partimiz devrimci veya komünizmi savunma iddiasında olan parti ve gruplarla bu tür ilişkiler geliştirmekten yanadır.

Somut olarak Kıbrıs'ta Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümeti'nin desteklenmesi siyasetine destek talebi bağıntısında; bu siyasetin yanlış olduğu, ama buna rağmen bir yandan Kıbrıs'ta devrim ve komünizm adına hareket KSP'nin desteklenmesi, diğer yandan yanlışlara karşı mücadele yürütmenin gerektiğini düşünüyoruz.

"10. Komünist Hareketin Tarihçesi ve Seçimlere Tek Başına Katılım:"

Dostlarımızın yazısı 28 Mart öncesinde kaleme alınmış bir yazıdır. Bu bağlamda 28 Mart seçimlerine ilişkin tavırla bölüme başlayan dostlarımız, seçimlerde DEHAP'lı "yoldaşların" SHP ile ittifakını zararlı görmelerine rağmen bu seçimlerin yerel seçimler olması hasabiyle bunda bir sorun görmediklerini SDP'li "yoldaşlara" sunduklarını söylüyorlar. Yukarıda TKP'yi "yoldaşları" arasında gören dostlarımızın "yoldaşlar" kavramı ile niteledikleri arasına DEHAP ve SDP de ekleniveriyor. Sormak gerekiyor; bunlar "yoldaş" oluyorsa "SHP'li yoldaşlar" niye olmasın? İleride SHP'lilerin de "yoldaş" ilan edildiğini görürsek şaşırmayacağız!

Dostlarımız açısından ama seçimlerde SHP ile ittifakta bir sorun yok ama "solda duran yoldaşların" bu birlik çalışmalarına katılmamalarında sorun var ve bu dostlarımız tarafından yanlış bulunuyor.

Biz yerel seçimler bağlamında görüşlerimizi geniş bir şekilde ortaya koyduğumuz için tekrar etmeyi gerekli görmüyoruz. Sadece dostlarımızın biraz daha seçici yaklaşmaları ve ilkeleri bu kadar boşvermemeleri gerektiğini söylemek istiyoruz.

Dostlarımızı rahatsız eden sadece "solda duran yoldaşların" seçim ittifakı çalışmalarına katılmamaları değil.

Örneğin onlar parlamento seçimlerine kendi "komünist" programının propagandasını yaparak katılan TKP'yi eleştirmemizden de rahatsızlar. Diyorlar ki, "İyi ama TKP tam da yoldaşların önerdikleri ilkelere uygun olarak, kendi bağımsız propagandası yaparak seçimlere katıldı. Bize önerilen de buydu. TKP'nin komünizm propagandası yanlış mı? İyi ama BP'li yoldaşlar bizim programımızı da yanlış buluyorlar! TKP'ye karşı o aşırı eleştirmen tavır, bize karşı bu aşırı iyi niyetli tavır, bizce biraz oportünizm tavrıdır yoldaşlar. Komünizmin memleketi yoktur!"

Dostlarımız ne büyük bir açığımızı yakalamışlar!!! Dostlarımız kendilerini TKP ile eşdeğerde görüyorlarsa o başka, ama bizim açımızdan KSP ile TKP arasında farklılıklar var. Evet biz KSP'nin programında da önemli yanlışlar olduğunu söylüyoruz. Ama biz TKP'nin komünizmle bir alakasının olmadığını, revizyonist bir parti olduğunu söylüyoruz. Bu kadar farkı dostlarımız anlamıyorlar mı acaba? Anlatmak ve bu iki partinin farklı zeminlerde durduğunu göstermek için daha ne yapmamız gerekiyor bilemiyoruz. Ama illa da KSP'li dostlarımız TKP ile aynı düzeyde bir parti olduklarını düşünüyorlarsa onu açıkça söylesinler de bilelim ve değerlendirmelerimizi ona göre yeniden gözden geçirelim!

Dostlarımızın TKP'ye yerel seçimlere kendi başlarına katılmalarını eleştirisini muhatabı olanlar yanıtlasınlar. Ama devamında birlikte iş yapma konusunda devrimci harekete yönelik öneri ve dilekleri bağlamında birkaç şey söylemek zorunda hissediyoruz:

Dostlarımız Türkiye devrimci hareketindeki hastalıklardan birisinin birlikte iş yapmamak olduğunu bilmiyorlarmışçasına; bu tür çalışmalarda grupçu tavrın öne çıkartıldığının, bunun da ötesinde ajitasyon ve propagandada serbestlik ilkesinin ayaklar altına alındığının yabancısıymışçasına bu tür kağıt üzerinde "birlik" önerilerinde bulunmaları iyi niyetli bir tavırdır ama pratikte hayat bulmasının zorluğu karşısında fazla da bir anlamı yoktur. Çünkü anda Kuzey Kürdistan-Türkiye devrimci sol hareketindeki gruplar bu tür eylembirliklerinin, birlikte iş yapmanın önemini kavramış değildir, dahası lafta bunu kabul etse de pratikte grupçu tavırlar, ajitasyon ve propagandayı engelleyici tavırlar birlikte çalışmanın önüne dikilen engeller oluyorlar. Biz bunu kendi pratiğimizde defalarca yaşadık, gördük, biliyoruz. İyi niyetle, bu tür genel çağrılarla bu tür hastalıkların kısa süreçte ortadan kalkmadığını, kalkmayacağını da biliyoruz. Bu ama bizim bu yöndeki çabalarımızın engeli değildir, olmamalıdır.

"11. Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi:"

Dostlarımız bu bölümde bizim Kuzey Kıbrıs seçimleri sonuçlarına

ilişkin değerlendirmemizi; "Hiçbir şey değişmedi! Zaten seçimlerde hiçbir şey değişmez!" cümlesinde özetlemişler! Sağolsunlar ama bizim değerlendirmemiz bu kadar değildi. Dönüp tekrar okumalarında fayda var. Neyin değiştiği, neyin değişmediği tavrımızda var. Örneğin biz özellikle Türk hakim sınıf siyasetçileri açısından durumu değerlendirdiğimizde farklılıklar, değişiklikler olduğunu, bu durumun hakim sınıflar için yeni açılımlar sunduğunu vs. vb. söyledik. Yeter mi? Biz evet genel olarak Kıbrıs'ta çözüm bağıntısında seçimlerin gerçek çözümü getirmeyeceğini söyledik. Ve bu doğru da! Yanlışsa eğer bunu dostlarımız ortaya koysunlar: Desinler ki örneğin, seçimlerle gerçek barış kazanılabilir, kazanılacak! Bunu söyleyebiliyorlarsa o zaman bu yönlü bir tartışmanın bir anlamı olabilir! Bunu söylemediklerine, söyleyemeyeceklerine göre o zaman diğer kimi "değişiklikleri" tartışmanın, bunlar üzerine yığınla laf etmenin de fazla bir getirisi yoktur.

"12. Demokrasi ve Devrim:"

Onikinci ve son bölümde dostlarımız gayet ironik bir şekilde (hatta fazla ironik!!!) Türkiye'nin devrimcilerinin kendilerini "devrimci metodlar kullanmaya teşvik ettiklerini, seçim gibi olmazlarla uğraşmamalarını salık verdiklerini, ama kendilerinin mevcut koşullarda KKTC demokrasisinden ve demokratik metodlarda mücadeleden yana olduklarını, demokratik çalışma tarzı dışına çıkmaya niyetleri olmadığını söylüyor, sözlerini altına imza atacağımız şu sözlerle bağlıyorlar: "Her parti, şartlara göre mücadele ve örgütlenme yöntemleri geliştirmelidir. Her parti, şartlar değiştiğinde, mücadele ve örgütlenme biçimini değiştirmeye hazır olmalıdır."

İyi de biz bu dostlarımızı devrimci metodlar kullanmaya, seçim gibi olmazlarla uğraşmamalarını salık verenlerin kim olduğunu çıkaramadık.

Vay provokatörler!

Ne olmaz şeyler söylemişler!

Allah bilir onlar strateji ve taktik üzerine de ahkâm kesmişlerdir! Ve hatta onlar kestikleri ahkâmı Stalin'den –büyük ihtimalle cımbızlama yöntemiyle seçtikleri!– alıntılarla bile tamamlamışlardır!!!

Bu kadar da olmaz ki!

Dostlarımıza bu eza yapılmaz ki!!!

Kim dostlarımızın kendileri karşısında devrimci kişiliğinden şüphe etmesine yol açabilir; kim onları böyle ezeabilir, kim onların sularını çıkarabilir?

Kimse bu provokatörler çıkıp dostlarımızdan özür dilemeli ve onların izledikleri "demokratik çalışma tarzı"nı alkışlamalıdırlar!

Eminiz, dostlarımız bundan mutlu olacaklardır!

19 Haziran 2004 ■

Yaşasın kızıl 1

1 Mayıs, bütün dünyada işçilerin, emekçilerin, tüm ezilenlerin birliğinin, dayanışmasının, uluslararası mücadelesinin simgesidir!

1 Mayıs, emperyalizme, her türlü gericiliğe, ücret köleliğine karşı isyanın ilan günüdür!

1 Mayıs, sömürüsüz, insanın insana kulluğunun olmadığı yeni bir dünyaya, sosyalist, komünist dünyaya çağrının günüdür!

1 Mayıs, sınıf barışının değil, sınıf savaşının; emperyalizmle uzlaşmanın değil, emperyalizmi yıkmak için proleter devrim mücadelesinin simge günüdür!

1 Mayıs 2004'e de emperyalist barbarlığın dünya çapında hüküm sürdüğü bir ortamda, "Terörizme karşı enternasyonal savaş" adına Irak'ta, Afganistan'da vb. emperyalist işgallerin sürdüğü bir ortamda giriyoruz. Irak'ı işgal eden ABD emperyalistlerinin önderliğindeki koalisyon güçlerine karşı çeşitli milliyetlerden Iraklıların haklı direnişi işgalci güçler tarafından kanla bastırılmaya çalışılıyor. Hergün onlarca Iraklı katlediliyor.

Siyonist İsrail devleti işgal ettiği Filistin kentlerini hergün havadan ve karadan bombalıyor. Kadın, çocuk demeden Filistinlileri katletmeye devam ediyor. Filistin halkı İsrail bombalarına, roketlerine, tanklarına karşı taş ile haklı direnişini sürdürüyor. Tüm dünya televizyon ekranlarından Filistinli emekçilerin katledilmelerini canlı izliyor: Siyonist İsrail devleti bu katliamları "Terörizme karşı savaş" adına yapıyor.

"Terörizme karşı enternasyonal savaş" şiarı altında Rusya emperyalist devleti Çeçenistan'da soykırımı sürdürüyor; Fransa, Almanya emperyalist devletleri bir yandan diğer ülkelere barış adına, demokrasi adına asker gönderiyorlar; diğer yandan iç faşistleşmeyi tırmandırıyorlar.

Mayıs!

Emperyalist barbarlık bütün dünyada hüküm sürüyor. Emperyalist sistem var oldukça emperyalist, gerici haksız savaşlar kaçınılmazdır. Emperyalizmin tek ve gerçek alternatifi Sosyalizm ve Komünizdir! Biz Bolşevikler; emperyalizme ve her türlü gericiliğe karşı yürütülen devrimci ve haklı savaşlardan yanayız.

Diğer yandan bütün dünyada burjuvazi işçi sınıfı ve emekçilerin kazanılmış haklarına karşı top- yekün saldırı halindedir. İşsizlik, gerçek ücret düşüşleri, emeklilik yaşının yükseltilmesi, sendikasızlaştırma, kazanılmış sosyal hakların budanması veya kaldırılması dünyanın her yerinde gündemdedir.

Bu bağlamda Fransız emperyalistleri bir yandan işçi sınıfının mücadele ile kazanmış olduğu sosyal haklardan emeklilik yaşını yükseltti, işsizlik parası hakkını budadı ve 600.000 işçinin birden işsizlik parasını bir anda kesti, sosyal sigorta hakkını, grev hakkını vb. budamaya çalışıyor; diğer yandan sağlık ve eğitimi özelleştirmeye çalışıyor. İşsizlik gittikçe yükseliyor, özellikle sanayi alanında işçiler toplu işten çıkarılıyorlar. Emperyalist burjuvazi en fazla kâr elde etmek için işçi sınıfına ve emekçilere saldırıda sınır tanımıyor. Sendikaların yönetimindeki sendika patronları da emperyalist burjuvazinin saldırılarına destek oluyorlar ve işçi sınıfının değil, burjuvazinin çıkarlarını savunuyorlar. Sendika patronlarına karşı da mücadele işçi sınıfının görevidir.

Bu 1 Mayıs'ta da görev Fransız emperyalist burjuvazisine karşı sosyalist devrim mücadelesini daha da yükseltmek ve 1 Mayıs'ın kızıl bayrağını daha yükseklere kaldırmaktır!

KAHROLSUN EMPERYALİST GERİCİ, KARŞI-DEVRİMCİ SAVAŞLAR!
YAŞASIN DEVRİMCİ, HAKLI SAVAŞLAR!
KAHROLSUN FRANSA EMPERYALİST DEVLETİ!
YAŞASIN SOSYALİZM, KOMÜNİZM!

Nisan 2004 ■

BOLŞEVİK PARTİZAN
Fransa taraftarları

Kuzey Kürdistan'da bolşevizmin sesi...

yeni sayısı çıktı!
oku, okut, tartış!